

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

zo 14. októbra 2010*

Obsah

I – Okolnosti predchádzajúce sporu	I - 9607
II – Konanie pred Súdom prvého stupňa a napadnutý rozsudok	I - 9615
III – Návrhy účastníkov konania	I - 9618
IV – O odvolaní	I - 9620
A – O prípustnosti	I - 9620
B – O veci samej	I - 9622
1. Úvodné poznámky	I - 9624
2. O prvom odvolacom dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení regulácie činnosti odvolateľky zo strany RegTP ako príslušného národného regulačného orgánu	I - 9631
a) O prvej časti prvého odvolacieho dôvodu týkajúcej sa pripísateľnosti porušenia	I - 9631
i) Napadnutý rozsudok	I - 9631
ii) Argumentácia účastníkov konania	I - 9635
iii) Posúdenie Súdnym dvorom	I - 9639
b) O druhej časti prvého odvolacieho dôvodu týkajúcej sa zásady ochrany legitímnej dôvery	I - 9645
i) Napadnutý rozsudok	I - 9645

* Jazyk konania: nemčina.

ii)	Argumentácia účastníkov konania	I - 9646
iii)	Posúdenie Súdny dvorom	I - 9647
c)	O tretej časti prvého odvolacieho dôvodu založenej na úmyselnej alebo nedbanlivostnej povahe porušenia článku 82 ES	I - 9649
i)	Napadnutý rozsudok	I - 9649
ii)	Argumentácia účastníkov konania	I - 9651
iii)	Posúdenie Súdny dvorom	I - 9653
d)	Záver týkajúci sa prvého odvolacieho dôvodu	I - 9658
3.	O druhom odvolacom dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení pri uplatnení článku 82 ES	I - 9658
a)	Napadnutý rozsudok	I - 9658
b)	O prvej časti druhého odvolacieho dôvodu týkajúcej sa relevantnosti kritéria cenového stláčania pre konštatovanie zneužívania v zmysle článku 82 ES	I - 9667
i)	Argumentácia účastníkov konania	I - 9667
ii)	Posúdenie Súdny dvorom	I - 9669
c)	O druhej časti druhého odvolacieho dôvodu týkajúcej sa primeranosti metódy výpočtu cenového stláčania	I - 9679
i)	O výhrade založenej na nesprávnom uplatnení kritéria rovnako efektívneho konkurenta	I - 9679
–	Argumentácia účastníkov konania	I - 9679
–	Posúdenie Súdny dvorom	I - 9682
ii)	O výhrade založenej na nesprávnom právnom posúdení v tom, že hovory a ostatné telekomunikačné služby sa nezohľadnili pri výpočte cenového stláčania	I - 9684
–	Argumentácia účastníkov konania	I - 9684
–	Posúdenie Súdny dvorom	I - 9689

d)	O tretej časti druhého odvolacieho dôvodu týkajúcej sa účinkov cenového stláčania	I - 9697
	i) Argumentácia účastníkov konania	I - 9697
	ii) Posúdenie Súdny dvorom	I - 9698
e)	Záver týkajúci sa druhého odvolacieho dôvodu	I - 9702
4.	O treťom odvolacom dôvode založenom na nesprávnych právnych posúdeniach pri výpočte pokút z dôvodu nezohľadnenia cenovej regulácie ...	I - 9702
	a) Napadnutý rozsudok	I - 9702
	b) Argumentácia účastníkov konania	I - 9705
	i) O prvej časti tretieho odvolacieho dôvodu založenej na závažnosti porušenia	I - 9706
	– Argumentácia účastníkov konania	I - 9706
	– Posúdenie Súdny dvorom	I - 9707
	ii) O druhej časti tretieho odvolacieho dôvodu týkajúcej sa skutočnosti, že cenová regulácia nebola zohľadnená ako poľahčujúca okolnosť	I - 9710
	– Argumentácia účastníkov konania	I - 9710
	– Posúdenie Súdny dvorom	I - 9711
	iii) O tretej časti tretieho odvolacieho dôvodu týkajúcej sa uloženia symbolickej pokuty	I - 9712
	– Argumentácia účastníkov konania	I - 9712
	– Posúdenie Súdny dvorom	I - 9713
	c) Záver týkajúci sa tretieho odvolacieho dôvodu	I - 9715
	O trovách	I - 9715
		I - 9603

Vo veci C-280/08 P,

ktorej predmetom je odvolanie podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora, podané 23. júna 2008,

Deutsche Telekom AG, so sídlom v Bonne (Nemecko), v zastúpení: U. Quack, S. Ohlhoff a M. Hutschneider, Rechtsanwälte,

odvolateľka,

ďalší účastníci konania:

Európska komisia, v zastúpení: K. Mojzesowicz, W. Mölls a O. Weber, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

Vodafone D2 GmbH, predtým Vodafone AG & Co. KG, predtým Arcor AG & Co. KG, so sídlom v Eschborne (Nemecko), v zastúpení: M. Klusmann, Rechtsanwalt,

Versatel NRW GmbH, predtým Tropolys NRW GmbH, predtým CityKom Münster GmbH Telekommunikationsservice a TeleBeL Gesellschaft für Telekommunikation Bergisches Land mbH, so sídlom v Essene (Nemecko),

EWE TEL GmbH, so sídlom v Oldenburgu (Nemecko),

HanseNet Telekommunikation GmbH, so sídlom v Hamburgu (Nemecko),

Versatel Nord GmbH, predtým Versatel Nord-Deutschland GmbH, predtým KomTel Gesellschaft für Kommunikations- und Informationsdienste mbH, so sídlom vo Flensburgu (Nemecko),

NetCologne Gesellschaft für Telekommunikation mbH, so sídlom v Kolíne nad Rýnom (Nemecko),

Versatel Süd GmbH, predtým Versatel Süd-Deutschland GmbH, predtým tesion Telekommunikation GmbH, so sídlom v Štutgarte (Nemecko),

Versatel West GmbH, predtým Versatel West-Deutschland GmbH, predtým Versatel Deutschland GmbH & Co. KG, so sídlom v Dortmunde (Nemecko),

v zastúpení: N. Nolte, Rechtsanwalt,

vedľajší účastníci konania v prvostupňovom konaní,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory J.N. Cunha Rodrigues, sudcovia A. Arabadjiev, U. Löhmus, A. Ó Caoimh (spravodajca) a P. Lindh,

generálny advokát: J. Mazák,
tajomník: B. Fülöp, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 25. novembra 2009,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 22. apríla 2010,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Spoločnosť Deutsche Telekom AG sa svojím odvolaním domáha zrušenia rozsudku Súdu prvého stupňa Európskych spoločností z 10. apríla 2008, Deutsche Telekom/Komisia (T-271/03, Zb. s. II-477, ďalej len „napadnutý rozsudok“), v ktorom tento súd zamietol jej žalobu o zrušenie rozhodnutia Komisie 2003/707/ES z 21. mája 2003 o konaní podľa článku 82 Zmluvy ES [*neoficiálny preklad*] (veci COMP/C-1/37.451, 37.578, 37.579 – Deutsche Telekom AG) (Ú. v. EÚ L 263, s. 9, ďalej len „sporné rozhodnutie“).

I – Okolnosti predchádzajúce sporu

- 2 Skutkové okolnosti predchádzajúce sporu Súd prvého stupňa uviedol v bodoch 1 až 24 napadnutého rozsudku takto:

„1 Žalobkyňa, Deutsche Telekom AG, je historickým telekomunikačným operátorom v Nemecku. ...

- 2 Žalobkyňa prevádzkuje nemeckú telefónnu sieť. V čase pred úplnou liberalizáciou telekomunikačných trhov mala zákonný monopol na poskytovanie telekomunikačných služieb účastníkom v pevnej sieti. Od 1. augusta 1996, keď vstúpil do účinnosti Telekommunikationsgesetz (nemecký telekomunikačný zákon, ďalej len ‚TKG‘) z 25. júla 1996 (BGBl. 1996 I, s. 1120), sú trh poskytovania infraštruktúry a trh poskytovania telekomunikačných služieb v Nemecku liberalizované. Odvtedy žalobkyňa na týchto dvoch trhoch čelí, na rôznych stupňoch, hospodárskej súťaži iných operátorov.

- 3 Každá z miestnych sietí žalobkyne zahŕňa viacero účastníckych prípojok smerom k účastníkom. Výraz ‚účastnícka prípojka‘ označuje fyzické vedenie v pevnej telefónnej sieti, ktoré spája konečný bod siete v priestoroch účastníka s hlavným rozvážačom alebo ekvivalentným zariadením.

- 4 Žalobkyňa poskytuje prístup k svojim účastníckym prípojkám tak ostatným telekomunikačným operátorom, ako i účastníkom. Preto pokiaľ ide o služby prístupu a o tarify žalobkyne, je potrebné rozlišovať medzi službami prístupu k miestnej sieti poskytovanými žalobkyňou jej súťažiteľom (ďalej len ‚sprostredkovacie služby‘) a službami prístupu k miestnej sieti poskytovanými žalobkyňou jej účastníkom (ďalej len ‚služby prístupu pre účastníkov‘).

I – Sprostredkovacie služby

- 5 Rozhodnutím č. 223 Spolkového ministerstva pôšt a telekomunikácií... z 28. mája 1997 bolo žalobkyňi uložené, aby od júna 1997 umožnila svojim súťažiteľom úplne neviazaný prístup k účastníckej prípojke.

- 6 Čo sa týka taríf žalobkyne za sprostredkovacie služby, tie sa skladajú z dvoch zložiek, a to jednak z tarify mesačného predplatného a jednak zo vstupného poplatku. ...

- 7 Tarify sprostredkovacích služieb žalobkyne musí v súlade s § 25 ods. 1 TKG vo-pred schváliť Regulierungsbehörde für Telekommunikation und Post (telekomu-nikačný a poštový regulačný úrad, ďalej len ‚RegTP‘).

- 8 V tejto súvislosti RegTP overuje, či žalobkyňou navrhované tarify sprostredko-vacích služieb spĺňajú podmienky stanovené v § 24 TKG. V súlade s § 24 ods. 1 TKG ‚tarify... musia byť určované v závislosti od nákladov na účinné poskytova-nie služby‘. ...

...

II – Služby prístupu pre účastníkov

- 10 Pokiaľ ide o služby prístupu pre účastníkov, žalobkyňa ponúka dve základné al-ternatívy, a to tradičnú analógovú linku... a digitálnu úzkopásmovú linku... Tieto dve základné alternatívy, umožňujúce účastníkom pripojenie, sú ponúkané na historickej sieti žalobkyne spočívajúcej na pároch medených drôtov (úzkopás-mové pripojenia). Svojim účastníkom ponúka žalobkyňa aj širokopásmové pri-pojenia (... ADSL), kvôli ktorým musela modernizovať existujúce [úzkopásmové]

siete, aby mohla ponúkať širokopásmové služby, ako napríklad rýchly prístup k internetu.

...

- 12 Maloobchodné ceny [služieb prístupu pre účastníkov] žalobkyne sa skladajú z dvoch zložiek: z mesačného predplatného, ktoré je funkciou kvality liniek a poskytovaných služieb, a zo vstupného poplatku za zavedenie alebo opätovné pripojenie linky...

A – Tarify pri analógových... a digitálnych úzkopásmových účastníckych linkách...

- 13 Ceny prístupu k analógovým a [digitálnym úzkopásmovým linkám] sú stanovované v rámci systému cenového stropu. V súlade s § 27 ods. 1 druhou vetou, s § 25 ods. 1 TKG... nie sú maloobchodné ceny za pripojenie k sieti žalobkyne a za telefonické hovory stanovované jednotlivo pre každú službu na základe súvisiacich nákladov, ale určujú sa spoločne pre viacero služieb, pričom jednotlivé služby sa združujú do košov.
- 14 ... Tento systém začal RegTP uplatňovať od 1. januára 1998. V nadväznosti na to vytvoril RegTP dva koše, prvý zahrnujúci služby pre domácnosti a druhý služby pre podnikateľov. Oba koše zahŕňali služby prístupu pre účastníkov... a súčasne celú škálu ponuky žalobkyne v oblasti telefonických služieb, ako sú miestne, regionálne, medzimestské a medzinárodné telefonické hovory.

...

- 17 Na základe rozhodnutia [Spolkového ministerstva pôšt a telekomunikácií] zo 17. decembra 1997 musela žalobkyňa v období od 1. januára 1998 do 31. decembra 1999 (prvé obdobie cenového stropu) znížiť celkovú cenu pre každý z oboch košov o 4,3 %. Ku koncu tohto obdobia do 31. decembra 1999 RegTP rozhodnutím z 23. decembra 1999 ponechal v základe rovnaké zloženie košov a na obdobie od 1. januára 2000 do 31. decembra 2001 rozhodol o znížení cien o 5,6% (druhé obdobie cenového stropu).

- 18 Vnútri tohto záväzného rámca na zníženie cien mohla žalobkyňa s predchádzajúcim súhlasom RegTP meniť tarify jednotlivých zložiek každého koša. ... Tento systém tak umožňoval zvyšovanie taríf pri jednej alebo viacerých zložkách koša za predpokladu, že nedôjde k prekročeniu cenového stropu koša. ...

- 19 Počas prvých dvoch období cenového stropu [od 1. januára 1998 do 31. decembra 2001] žalobkyňa pristúpila k znižovaniu maloobchodných cien v oboch košoch, pričom šla nad rámec znižovania, ktoré jej bolo uložené. Toto znižovanie taríf sa týkalo najmä cien telefonických hovorov. Maloobchodné ceny pri analógových linkách... zostali naopak počas oboch období cenového stropu... nezmenené. Pokiaľ ide o maloobchodné ceny pri [digitálnych uzkopásmových] linkách, žalobkyňa počas toho istého obdobia znížila tarify mesačného predplatného...

- 20 Od 1. januára 2002 existuje nový systém cenového stropu... V novom systéme boli dva predchádzajúce koše obsahujúce služby domácnostiam a služby podnikateľom nahradené štyrmi košmi, ktoré obsahujú nasledujúce služby: telefónne

linky (kôš A), miestne hovory (kôš B), vnútroštátne medzimestské hovory (kôš C) a medzinárodné hovory (kôš D).

- 21 Dňa 15. januára 2002 žalobkyňa oznámila RegTP svoj zámer zvýšiť mesačné predplatné pri analógových a [digitálnych úzkopásmových] linkách... RegTP toto zvýšenie povolil.

- 22 Dňa 31. októbra 2002 žalobkyňa podala ďalšiu žiadosť o zvýšenie svojich maloobchodných taríf. Túto žiadosť RegTP... odmietol v čiastočnom rozsahu.

B – Tarify pri linkách ADSL...

- 23 Tarify ADSL... nie sú regulované systémom cenového stropu. V súlade s § 30 TKG môžu byť tieto tarify predmetom dodatočnej regulácie.

- 24 Dňa 2. februára 2001 RegTP v nadväznosti na početné sťažnosti od súťažiteľov žalobkyne bez meškania pristúpil k dodatočnému prešetreniu cien žalobkyne za ADSL, aby prípadne zistil uplatňovanie stratového predaja v rozpore s nemeckými právnymi predpismi o ochrane hospodárskej súťaže. S konštatovaním, že po zvýšení taríf, ktoré žalobkyňa ohlásila 15. januára 2002, pominulo podozrenie zo stratového predaja, RegTP konanie 25. januára 2002 skončil.“

- 3 Po sťažnostiach konkurenčných podnikov odvolateľky podaných v priebehu roka 1999 Komisia Európskych spoločení prijala sporné rozhodnutie, v ktorom odvolateľke najmä v odôvodneniach č. 57, 102, 103 a 107 vytýka, že sa dopustila zneužívania vo forme „tarifného nožnicového efektu“ („margin squeeze“, ďalej len „cenové stláčanie“), ktoré vyplývalo z nedostatočného rozpätia medzi veľkoobchodnými cenami sprostredkovacích služieb a maloobchodnými cenami služieb prístupu pre účastníkov.
- 4 Pokiaľ ide o cenové stláčanie, Súd prvého stupňa v bode 38 napadnutého rozsudku prebral znenie odôvodnení č. 102 až 105 sporného rozhodnutia, ktoré znejú takto:

„102 K [cenovému stláčaniu] dochádza vtedy, keď súčet mesačného predplatného a vstupného poplatku uhrádzaných [odvolateľke] za sprostredkovacie služby núti súťažiteľov, aby svojim účastníkom účtovali vyššie ceny, než aké [odvolateľka] účtuje za tie isté služby svojim vlastným účastníkom. Pokiaľ sú ceny sprostredkovacích služieb vyššie než maloobchodné, súťažitelia [odvolateľky] nemôžu nijako vykázať zisk, aj keď sú prinajmenšom rovnako efektívni ako [odvolateľka], keďže musia znášať výdavky (uvádzanie na trh, fakturácia, vymáhanie platieb...), ktoré sa pripočítajú k cene za sprostredkovacie služby.

- 103 [Odvolateľka] tým, že svojim súťažiteľom účtuje [veľkoobchodné] tarify sprostredkovacích služieb za prístup k účastníckej prípojke, ktoré sú vyššie než maloobchodné ceny, ktoré účtuje svojim účastníkom, im bráni, aby okrem jednoduchých telefonických hovorov ponúkali aj služby prístupu cez účastnícku prípojku. ...
- 104 [Odvolateľka] sa domnieva, že v prejednávacom prípade je preukázanie zneužívajúcej tarifikácie v podobe [cenového stláčania] vylúčené už len preto, že [veľkoobchodné] tarify sprostredkovacích služieb záväzne stanovuje RegTP. ...
- 105 V protiklade s tvrdením [odvolateľky] má však podoba zneužívania, ktorú predstavuje [cenové stláčanie], pre prejednávany prípad význam. Na súvisiacich trhoch, na ktorých súťažitelia nakupujú sprostredkované služby od historického operátora, pričom je v ich záujme tak konať, pokiaľ sa chcú dostať na [maloobchodný] trh výrobkov alebo služieb, môže ľahko dochádzať k [cenovému stláčaniu] medzi regulovanými [veľkoobchodnými] cenami sprostredkovacích služieb a maloobchodnými cenami [služieb prístupu pre účastníkov]. Pretože ostatne na preukázanie [cenového stláčania] v prvom rade stačí, aby bol medzi oboma cenovými úrovňami nepomer vedúci k obmedzeniu hospodárskej súťaže. ...“
- 5 V článku 1 sporného rozhodnutia tak Komisia prijala záver, že „od roku 1998 [odvolateľka] porušuje článok 82 písm. a) Zmluvy ES, pretože svojim konkurentom a účastníkom účtuje neprimerané ceny za zavedenie a mesačné predplatné za prístup k účastníckej prípojke, čím značne bráni hospodárskej súťaži na trhu prístupu k účastníckej prípojke“.
- 6 V článku 3 sporného rozhodnutia Komisia za toto porušenie uložila odvolateľke pokutu vo výške 12,6 milióna eur.

II – Konanie pred Súdom prvého stupňa a napadnutý rozsudok

- 7 Návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 30. júla 2003 odvolateľka podala žalobu smerujúcu k zrušeniu sporného rozhodnutia a subsidiárne k zníženiu pokuty, ktorá jej v ňom bola uložená.

- 8 Na podporu svojho návrhu na zrušenie sporného rozhodnutia odvolateľka uviedla najmä žalobný dôvod založený na porušení článku 82 ES, ako aj žalobný dôvod založený na zneužití právomoci a porušení zásad proporcionality, právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery.

- 9 Žalobný dôvod založený na porušení článku 82 ES sa skladá z viacerých častí, z ktorých tri sú relevantné pre toto konanie o odvolaní, konkrétne prvá časť sa odvíja od toho, že k zneužívaniu nedošlo, pretože odvolateľka nemala dostatočný rozhodovací priestor na to, aby sa vyhla cenovému stláčaniu, druhá sa týka nezákonnosti metódy, ktorú Komisia použila na zistenie cenového stláčania, a štvrtá je založená na tom, že konštatované cenové stláčanie nemá nijaký dopad na trh.

- 10 Súd prvého stupňa zamietol všetky tieto časti a v rámci svojho preskúmania, najmä v bodoch 150 a 242 napadnutého rozsudku, uviedol, že odvolateľka vo svojej žalobe nenapadla definíciu relevantných trhov uvedenú v spornom rozhodnutí, podľa ktorej treba rozlišovať medzi veľkoobchodným trhom sprostredkovacích služieb a maloobchodným trhom prístupu k účastníckej prípojke, kde patrí trh prístupu k úzkopásmovému pripojeniu a trh prístupu k širokopásmovému pripojeniu, z ktorých všetky majú celoštátny rozsah.

- 11 Pokiaľ ide o prvú časť tohto žalobného dôvodu, Súd prvého stupňa prijal v bodoch 140 a 151 napadnutého rozsudku záver, že Komisia mohla v spornom rozhodnutí právom konštatovať, že odvolateľka v dotknutom období disponovala dostatočným rozhodovacím priestorom, aby mohla úplne vylúčiť cenové stláčanie kritizované v uvedenom rozhodnutí v tom zmysle, že mohla zmeniť maloobchodné ceny služieb prístupu pre účastníkov.

- 12 Pokiaľ ide o druhú časť tohto žalobného dôvodu, v bode 168 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa zamietol výhradu odvolateľky, že zneužívajúca povaha cenového stláčania mohla byť len výsledkom zneužívajúcej povahy jej maloobchodných cien služieb prístupu pre účastníkov. Následne v bodoch 193, 203 a 206 toho istého rozsudku uviedol, že Komisia právom použila ako základ svojej analýzy vo veci zneužívania cenových postupov odvolateľky len osobitnú situáciu odvolateľky, teda v súlade s kritériom rovnako efektívneho konkurenta použila jej ceny a náklady, a zohľadnila iba príjmy zo služieb prístupu, pričom vylúčila príjmy z ostatných služieb, konkrétne služby telefonických hovorov, a porovnala veľkoobchodné ceny sprostredkovacích služieb s maloobchodnými cenami za všetky služby prístupu, teda úzkopásmový prístup a širokopásmový prístup.

- 13 Pokiaľ ide o štvrtú časť tohto žalobného dôvodu, Súd prvého stupňa najmä v bode 237 napadnutého rozsudku uviedol, že dotknuté cenové stláčanie bude v zásade obmedzovať rozvoj hospodárskej súťaže na maloobchodných trhoch služieb prístupu pre účastníkov.

- 14 Súd prvého stupňa v celom rozsahu zamietol aj žalobný dôvod založený na zneužití právomoci a porušení zásad proporcionality, právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery. Pokiaľ ide o výhradu, podľa ktorej Komisia podriadila ceny odvolateľky dvojitej

regulácii, a tým porušila zásady proporcionality a právnej istoty, Súd prvého stupňa okrem iného v bode 265 napadnutého rozsudku uviedol:

„Aj keď sa nedá vylúčiť, že nemecké orgány rovnako porušili právo Spoločenstva – a najmä ustanovenia smernice [Komisie 90/388 z 28. júna 1990 o hospodárskej súťaži na trhoch telekomunikačných služieb [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 192, s. 10)] v znení smernice 96/19 [smernica Komisie z 13. marca 1990 o hospodárskej súťaži na trhoch telekomunikačných služieb [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 74, s. 13)] – tým, že sa rozhodli pre postupné vyposudzovanie taríf pripojení a taríf telefonických hovorov, takéto nesplnenie povinnosti, pokiaľ by malo byť konštatované, by neodstraňovalo rozhodovací priestor, ktorý žalobkyňa skutočne mala na zmiernenie [cenového stláčania].“

- 15 Pokiaľ ide ďalej o výhradu založenú na porušení zásady ochrany legitímnej dôvery, Súd prvého stupňa v bode 269 napadnutého rozsudku prijal záver, že rozhodnutia RegTP nemohli vyvolať u odvolateľky legitímnu dôveru.
- 16 Napokon pokiaľ ide o výhradu založenú na zneužití právomoci, Súd prvého stupňa v bode 271 uvedeného rozsudku rozhodol:

„Komisia sa v [spornom] rozhodnutí venuje iba postupu žalobkyne pri uplatňovaní taríf, a nie rozhodnutiam nemeckých orgánov. Aj keby RegTP porušil právny predpis Spoločenstva a aj keby Komisia mohla z tohto dôvodu začať konanie pre nesplnenie povinnosti proti Spolkovej republike Nemecko, takéto možnosti nemôžu mať samy osebe nijaký vplyv na zákonnosť [sporného] rozhodnutia. V tomto rozhodnutí sa totiž Komisia obmedzila na konštatovanie, že žalobkyňa sa dopustila porušenia

článku 82 ES, čiže ustanovenia, ktoré sa nevzťahuje na členské štáty, ale iba na hospodárske subjekty. Komisia sa teda tým, že toto konštatovanie urobila na základe článku 82 ES, žiadneho zneužitia právomoci nedopustila.“

- 17 Na podporu svojho návrhu na zníženie uloženej pokuty odvolateľka uviedla šesť žalobných dôvodov, z ktorých konkrétne tretí vychádza z neexistencie nedbanlivostného a úmyselného zavinenia, štvrtý z nedostatočného zohľadnenia cenovej regulácie pri výpočte výšky pokuty a šiesty z nezohľadnenia poľahčujúcich okolností. Súd prvého stupňa tieto tri dôvody zamietol v bodoch 290 až 321 napadnutého rozsudku.
- 18 Súd prvého stupňa v dôsledku toho zamietol žalobu v celom rozsahu a zaviazal odvolateľku na náhradu jej vlastných trov konania, ako aj trov konania Komisie.

III – Návrhy účastníkov konania

- 19 Odvolateľka sa svojím odvolaním domáha, aby Súdny dvor:

— zrušil napadnutý rozsudok,

— zrušil sporné rozhodnutie,

- subsidiárne znížil pokutu, ktorá jej bola uložená v článku 3 sporného rozhodnutia Komisie, na základe svojej voľnej úvahy a

 - zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.
- 20 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor zamietol odvolanie a zaviazal odvolateľku na náhradu trov konania.
- 21 Spoločnosť Vodafone D2 GmbH, predtým Vodafone AG & Co. KG, predtým Arcor AG & Co. KG (ďalej len „Vodafone“), navrhuje, aby Súdny dvor zamietol odvolanie ako neprípustné alebo prinajmenšom ako nedôvodné a aby zaviazal odvolateľku na náhradu trov konania.
- 22 Spoločnosti Versatel NRW GmbH, predtým Tropolys NRW GmbH, predtým CityKom Münster GmbH Telekommunikationsservice a TeleBeL Gesellschaft für Telekommunikation Bergisches Land mbH, EWE TEL GmbH, HanseNet Telekommunikation GmbH, Versatel Nord GmbH, predtým Versatel Nord-Deutschland GmbH, predtým KomTel Gesellschaft für Kommunikations- und Informationsdienste mbH, NetCologne Gesellschaft für Telekommunikation mbH, Versatel Süd GmbH, predtým Versatel Süd-Deutschland GmbH, predtým tesion Telekommunikation GmbH, ako aj Versatel West GmbH, predtým Versatel West-Deutschland GmbH, predtým Versatel Deutschland GmbH & Co. KG (ďalej len spoločne „Versatel“), na

pojednávání rovnako navrhli zamietnutie odvolania a pripojili sa k návrhom Komisie a spoločnosti Vodafone.

IV – O odvolaní

A – O prípustnosti

- ²³ Spoločnosti Vodafone a Versatel v prvom rade tvrdia, že odvolanie je neprípustné v rozsahu, v akom sa v prvom odvolacom dôvode a v prvej a druhej časti druhého odvolacieho dôvodu, ktoré v zásade smerujú k spochybneniu posúdení Súdu prvého stupňa týkajúcich sa uplatnenia článku 82 ES na dotknuté cenové praktiky odvolateľky a dodržiavania zásad proporcionality, právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery, obmedzuje len na opakovanie argumentácie, ktorú odvolateľka predložila počas prvostupňového konania s jediným cieľom dosiahnuť opätovné preskúmanie tejto argumentácie Súdny dvorom.
- ²⁴ V tejto súvislosti treba pripomenúť, že z článku 225 ES, článku 58 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora a článku 112 ods. 1 písm. c) Rokovacieho poriadku Súdneho dvora vyplýva, že odvolanie musí uvádzať presným spôsobom napádané časti rozsudku, ktorého zrušenia sa domáha, ako aj právne tvrdenia, o ktoré sa tento návrh osobitne opiera. Tejto požiadavke nezodpovedá odvolanie, ktoré bez toho, aby obsahovalo argumentáciu osobitne smerujúcu k vymedzeniu nesprávneho právneho posúdenia, ktorým je napadnutý rozsudok dotknutý, sa obmedzuje na zopakovanie alebo doslovné reprodukovanie žalobných dôvodov alebo tvrdení uvedených v konaní na Všeobecnom súde. Takéto odvolanie totiž v skutočnosti predstavuje návrh na opätovné posúdenie žaloby podanej na Všeobecný súd, čo nepatrí do právomocí Súdneho dvora (pozri najmä rozsudky zo 4. júla 2000, Bergaderm a Goupil/Komisia,

C-352/98 P, Zb. s. I-5291, body 34 a 35, ako aj z 30. septembra 2003, Eurocoton a i./ Rada, C-76/01 P, Zb. s. I-10091, body 46 a 47).

- 25 Pokiaľ však odvolateľ spochybňuje výklad alebo uplatnenie práva Únie vykonané Všeobecným súdom, môžu sa právne otázky skúmané na prvom stupni nanovo predjednať v rámci odvolania. Ak by totiž odvolateľ nemohol založiť svoje odvolanie na dôvodoch a tvrdeniach už použitých pred Všeobecným súdom, stratilo by odvolacie konanie čiastočne svoj zmysel (pozri rozsudok zo 16. mája 2002, ARAP a i./Komisia, C-321/99 P, Zb. s. I-4287, bod 49).
- 26 Prvý a druhý odvolací dôvod v prejednávanej veci presne smerujú k spochybneniu stanoviska Súdu prvého stupňa k viacerým právnym otázkam, ktoré sa mu na prvom stupni predložili v súvislosti s uplatnením článku 82 ES na dotknuté cenové praktiky odvolateľky a dodržiavaním niektorých všeobecných zásad práva Únie. V tejto súvislosti presne uvádzajú aspekty napadnutého rozsudku, ktoré sa napádajú, ako aj dôvody a výhrady, o ktoré sa opierajú.
- 27 Z toho vyplýva, že prvý a druhý odvolací dôvod nemožno ako celok považovať za neprípustné. Bude však treba preskúmať prípustnosť konkrétnych výhrad predložených na podporu týchto odvolacích dôvodov pri posúdení každej z nich.

B – *O veci samej*

- 28 Na podporu svojho odvolania odvolateľka uvádza tri odvolacie dôvody založené na nesprávnom právnom posúdení regulácie jej činností zo strany RegTP ako príslušného národného regulačného orgánu, nesprávnom právnom posúdení pri uplatnení článku 82 ES a nesprávnom právnom posúdení pri výpočte pokút z dôvodu, že sa neprihliadlo na predmetnú reguláciu.
- 29 V tejto súvislosti treba prihliadnúť na to, že Súd prvého stupňa v celom rozsahu zamietol žalobu odvolateľky podanú proti spornému rozhodnutiu a v zásade rozhodol, že Komisia, ako vyplýva z bodov 3 až 6 tohto rozsudku, jej oprávnene uložila pokutu za porušenie článku 82 ES, pretože jej neprimerané cenové praktiky viedli k stláčaniu cien – ktoré vyplývalo z nedostatočného rozpätia medzi veľkoobchodnými cenami sprostredkovacích služieb a maloobchodnými cenami služieb prístupu pre účastníkov – jej prinajmenšom rovnako efektívnych konkurentov ako ona sama, čo im bránilo zapojiť sa do účinnej hospodárskej súťaže pri poskytovaní uvedených služieb.
- 30 Vo svojich troch odvolacích dôvodoch odvolateľka chce v podstate spochybníť posúdenia Súdu prvého stupňa v napadnutom rozsudku, ktoré sa týkajú:
- pripísateľnosti porušenia z dôvodu rozhodovacieho priestoru, ktorý mala k dispozícii na to, aby mohla zmeniť svoje maloobchodné ceny služieb prístupu pre účastníkov, a relevantnosti regulácie cien telekomunikačných služieb zo strany príslušných národných regulačných orgánov na uplatnenie článku 82 ES,

- vhodnosti kritéria cenového stláčania za okolností v prejednávanej veci na účely konštatovania zneužívania v zmysle článku 82 ES, s prihliadnutím na reguláciu veľkoobchodných cien sprostredkovacích služieb národnými regulačnými orgánmi, ako aj zákonnosti metódy výpočtu tohto stláčania a analýzy jej vplyvov z hľadiska tohto článku a

 - dôvodnosti výšky pokuty s prihliadnutím na reguláciu v telekomunikačnom odvetví zo strany národných regulačných orgánov.
- 31 Odvolateľka naopak v podstate nespochybňuje skutočnosť, že cenové postupy podniku v dominantnom postavení, ktoré viedli k stláčaniu cien jej rovnako efektívnych konkurentov ako ona sama, sa považujú za neprimerané v zmysle článku 82 ES.
- 32 Odvolateľka totiž Súdu prvého stupňa nevytýka, že konštatoval, že podnik zneužíval svoje dominantné postavenie v zmysle uvedeného ustanovenia, keď jeho cenové praktiky viedli z dôvodu neprimeraného rozpätia medzi jeho veľkoobchodnými cenami za sprostredkovacie služby a maloobchodnými cenami za služby prístupu pre účastníkov k takému stláčaniu na trhoch, kde má dominantné postavenie. V rámci svojho druhého dôvodu sa obmedzuje na tvrdenie, že cenové stláčanie nie je v prejednávanej veci relevantným kritériom, na základe ktorého možno konštatovať, že sa dopustila porušenia článku 82 ES, keďže jej veľkoobchodné ceny za sprostredkovacie služby sú predmetom regulácie zo strany národných regulačných orgánov.

- 33 Za týchto okolností treba odvolacie dôvody preskúmať v poradí, v akom ich odvolateľka uvádza, čo zodpovedá poradiu, v akom Súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku uviedol a preskúmal žalobné dôvody na prvom stupni.

1. Úvodné poznámky

- 34 S cieľom preskúmať dôvodnosť odvolacích dôvodov, ktoré odvolateľka uvádza proti tomuto rozsudku, treba po prvé zdôrazniť, že podľa článku 113 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora odvolaním nemožno meniť predmet konania pred Všeobecným súdom. Právomoc Súdneho dvora je totiž obmedzená na posúdenie právnych riešení dôvodov prejednávanych na prvom stupni. Účastník konania teda nemôže predložiť po prvýkrát v konaní pred Súdny dvorom dôvod, ktorý nebol predložený v konaní pred Všeobecným súdom, pretože by to znamenalo možnosť predniesť pred Súdny dvorom, ktorý má v odvolacom konaní obmedzené právomoci, spor v širšom rozsahu ako pred Všeobecným súdom (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky z 1. júna 1994, Komisia/Brazzelli Lualdi a i., C-136/92 P, Zb. s. I-1981, bod 59; z 26. októbra 2006, Koninklijke Coöperatie Cosun/Komisia, C-68/05 P, Zb. s. I-10367, bod 96, ako aj z 12. novembra 2009, SGL Carbon/Komisia, C-564/08 P, Zb. s. I-191, uverejnenie abstraktu, bod 22).

- 35 Tak v odvolaní, ako aj na pojednávaní odvolateľka tvrdila, že nemala nijaký rozhodovací priestor na stanovenie veľkoobchodných cien za sprostredkovacie služby, pretože tieto ceny stanovuje národný regulačný orgán RegTP. Dotknuté cenové stláčanie malo v skutočnosti pôvod v neprímeraných veľkoobchodných cenách, ktoré stanovil RegTP. S cieľom ukončiť toto cenové stláčanie Komisia tak namiesto prijatia rozhodnutia proti odvolateľke na základe článku 82 ES mala podať žalobu o nesplnenie

povinnosti na základe článku 226 ES proti Spolkovej republike Nemecko pre porušenie práva Únie. Okrem toho je nesprávne sa domnievať, že veľkoobchodné ceny sprostredkovacích služieb sa stanovili na základe nákladov odvolateľky. RegTP stanovuje tieto ceny na základe nákladov skutočného poskytovania podľa modelu vypracovaného národným regulačným orgánom.

36 Komisia a Versatel naopak tvrdia, že veľkoobchodné ceny sprostredkovacích služieb sa majú pripísať odvolateľke, pretože podľa ustanovení TKG tieto ceny RegTP stanovuje na základe žiadosti odvolateľky v závislosti od jej vlastných nákladov. Odvolateľka sa preto nemôže sťažovať na neprimeraný charakter týchto cien. Ako vyplýva zo sporného rozhodnutia, odvolateľka tak bola po znížení svojich nákladov zo zákona povinná podať na RegTP novú žiadosť o zníženie veľkoobchodných cien sprostredkovacích služieb.

37 Okrem toho spoločnosť Versatel v tejto súvislosti na pojednávaní uviedla, že od roku 1997 sa odvolateľka systematicky snažila narušiť riadny postup vnútroštátneho stanovovania veľkoobchodných cien sprostredkovacích služieb tým, že brala späť svoje žiadosti o schválenie a napriek povinnosti stanovenej vnútroštátnym právom sa zdráhala predložiť akýkoľvek dôkaz alebo potvrdenie týkajúce sa nákladov, ktoré by mohli preukázať jej veľkoobchodné ceny.

38 Pokiaľ ide o sporné body medzi účastníkmi konania, treba však poznamenať po prvé, že otázka rozhodovacieho priestoru, ktorý odvolateľka mala v súvislosti so zmenou

veľkoobchodných cien sprostredkovacích služieb, sa pred Súdom prvého stupňa neprejednávala, pričom tento súd v napadnutom rozsudku prevzal hypotézu – ktorú pred ním nikto nespochybnil – že odvolateľka nemala tento rozhodovací priestor.

- 39 V bode 93 napadnutého rozsudku totiž Súd prvého stupňa uviedol, že aj keď Komisia v spornom rozhodnutí nevylučuje možnosť žalobkyne znížiť ceny sprostredkovacích služieb, zaoberá sa v ňom len otázkou, či žalobkyňa mala ozajstný rozhodovací priestor na zvýšenie svojich maloobchodných cien služieb prístupu pre účastníkov.
- 40 Vzhľadom na to, že tento prístup nebol spochybnený pred Súdom prvého stupňa, v bodoch 85 až 152 napadnutého rozsudku sa tento súd – s cieľom určiť, či cenové stláčanie zistené v spornom rozhodnutí bolo možné pripísať odvolateľke – obmedzil len na preskúmanie toho, či Komisia vo svojom rozhodnutí mohla prijať záver, že odvolateľka mala skutočný rozhodovací priestor na zmenu svojich maloobchodných cien služieb prístupu pre účastníkov, aby mohla vylúčiť alebo znížiť toto cenové stláčanie. V tejto súvislosti v bodoch 140 a 151 napadnutého rozsudku prijal záver, že Komisia právom konštatovala, že tento rozhodovací priestor existoval bez ohľadu na reguláciu maloobchodných cien služieb prístupu pre účastníkov zo strany RegTP.
- 41 Skôr než Súd prvého stupňa v bodoch 183 až 213 napadnutého rozsudku zamietol výhrady odvolateľky, ktorými spochybnila zneužívajúcu povahu a metódu výpočtu cenového stláčania konštatovaného v spornom rozhodnutí, tento súd rovnakým spôsobom zdôraznil v bode 167 toho istého rozsudku, že Komisia preukázala len to, že odvolateľka mala rozhodovací priestor na zmenu svojich maloobchodných cien služieb prístupu pre účastníkov.

- 42 Za týchto okolností nie je úlohou Súdneho dvora, aby v rámci tohto odvolacieho konania skúmal, do akej miery odvolateľka prípadne mohla zmeniť svoje veľkoobchodné ceny sprostredkovacích služieb, ako to tvrdí Komisia a spoločnosť Versatel, pretože také preskúmanie ide nad rámec žalobných dôvodov, ktoré boli prejednávané na prvom stupni. Dôvody alebo výhrady týkajúce sa tejto otázky prekračujú v súlade s judikatúrou citovanou v bode 34 tohto rozsudku hranice tohto odvolania, a preto sú neprípustné.
- 43 S cieľom posúdiť dôvodnosť výhrad odvolateľky na účely spochybnenia zákonnosti napadnutého rozsudku, predovšetkým jej výhrad smerujúcich k spochybneniu pripísateľnosti porušenia, ako aj zneužívajúcej povahy cenového stláčania konštatovaného v spornom rozhodnutí – výhrad, ktoré sú predmetom prvého a druhého odvolacieho dôvodu – sa preto treba oprieť výlučne o hypotézu prevzatú v uvedenom rozsudku, podľa ktorej odvolateľka mala rozhodovací priestor len na zmenu svojich maloobchodných cien služieb prístupu pre účastníkov, teda rozhodovací priestor, ktorý v podstate nie je spochybnený v rámci tohto odvolania.
- 44 Po druhé treba zdôrazniť, že bez zmeny predmetu konania pred Súdom prvého stupňa týmto odvolaním nemožno tomuto súdu vytýkať, že nekritizoval Komisiu za to, že sa zdržala spochybnenia konania národných regulačných orgánov v súvislosti s tým, že stanovili neprimerané veľkoobchodné ceny sprostredkovacích služieb, a preto sú ako jediné zodpovedné za cenové stláčanie konštatované v spornom rozhodnutí.
- 45 Je nesporné, že podľa judikatúry Súdneho dvora je povinnosťou jednotlivých členských štátov prijať všetky potrebné opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy na zabezpečenie toho, aby národné regulačné orgány plnili povinnosti, ktoré im vyplývajú z práva Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. apríla 2008, Impact, C-268/06, Zb. s. I-2483, bod 85). Okrem toho články 81 ES a 82 ES v spojení s článkom 10 ES

ukladajú členským štátom, aby neprijímali alebo nezachovávali v účinnosti opatrenia, a to ani vo forme zákonov alebo iných právnych predpisov, spôsobilé zmať potrebný účinok pravidiel hospodárskej súťaže, ktoré sa uplatňujú na podniky (pozri najmä rozsudky zo 16. novembra 1977, GB-Inno-BM, 13/77, Zb. s. 2115, bod 31, a z 5. októbra 1995, Centro Servizi Spediporto, C-96/94, Zb. s. I-2883, bod 20).

⁴⁶ Pokiaľ však ide o možnosť Komisie podať žalobu o nesplnenie povinnosti proti dotknutému členskému štátu, keďže napadnutý rozsudok, ktorý je predmetom tohto odvolania, sa týka výlučne zákonnosti rozhodnutia prijatého Komisiou voči odvolateľke podľa článku 82 ES, Súdny dvor sa musí v rámci tohto odvolania obmedziť na preverenie toho, či prostredníctvom výhrad predložených na jeho podporu možno preukázať, že Súd prvého stupňa sa v rámci svojho preskúmania dopustil nesprávneho právneho posúdenia, a to nezávisle na skutočnosti, či Komisia mohla paralelne alebo alternatívne prijať rozhodnutie o porušení práva Únie voči dotknutému členskému štátu.

⁴⁷ Ako samotný Súd prvého stupňa už konštatoval najmä v bodoch 265 a 271 napadnutého rozsudku, aj keby nebolo možné vylúčiť, že národné regulačné orgány v predjednávanej veci porušili právo Únie a Komisia by si mohla skutočne vybrať a podať na základe toho žalobu o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES proti Spolkovej republike Nemecko, tieto možnosti nie sú v štádiu tohto odvolania vôbec relevantné. Platí to o to viac, že v režime stanovenom článkom 226 ES Komisia disponuje diskrečnou právomocou podať žalobu o nesplnenie povinnosti a súdom Únie nenáleží posudzovať vhodnosť jej konania (pozri najmä rozsudok z 26. júna 2003, Komisia/Francúzsko, C-233/00, Zb. s. I-6625, bod 31).

- 48 Pokiaľ ide o údajný neprimeraný charakter veľkoobchodných cien sprostredkovacích služieb, ktorého sa dovoľáva odvolateľka, treba navyše poznamenať, že vo svojej žalobe pred Súdom prvého stupňa sa vôbec nesnažila o spochybnenie zákonnosti týchto cien vzhľadom na právo Únie. V tomto smere sa odvolateľka obmedzila na tvrdenia, že ak veľkoobchodné ceny sprostredkovacích služieb stanovujú národné regulačné orgány a ona samotná ich nemôže meniť, potom v zmysle článku 82 ES možno za zneužívajúce považovať len maloobchodné ceny služieb prístupu pre účastníkov, a že ak je cenová politika týchto orgánov týkajúca sa uvedených služieb v rozpore s právom Únie, Komisia musí proti nim podať žalobu o nesplnenie povinnosti.
- 49 Súdny dvor preto v rámci tohto odvolania nemôže preskúmať výhrady, ktoré smerujú k spochybneniu zákonnosti veľkoobchodných cien sprostredkovacích služieb, predovšetkým z dôvodu ich údajne neprimeranej povahy vo vzťahu k nákladom odvolateľky na ich poskytovanie (k tejto otázke pozri rozsudok z 24. apríla 2008, Arcor, C-55/06, Zb. s. I-2931, bod 69). Takéto výhrady, ktoré idú nad rámec žalobných dôvodov prejednávaných na prvom stupni, sú podľa judikatúry citovanej v bode 34 tohto rozsudku v štádiu tohto odvolania neprípustné.
- 50 Po tretie treba konštatovať, že v žalobe v prvostupňovom konaní odvolateľka nespochybnila, ako to Súd prvého stupňa uviedol v bodoch 150 a 242 napadnutého rozsudku, vymedzenie relevantných trhov, ktoré zvolila Komisia v spornom rozhodnutí a podľa ktorého je relevantným geografickým trhom nemecký trh a, pokiaľ ide o dotknuté trhy služieb, veľkoobchodný trh sprostredkovacích služieb predstavuje jediný trh odlišný od maloobchodného trhu služieb prístupu pre účastníkov, ktorý sa skladá z dvoch častí, úzkopásmového pripojenia na jednej strane a širokopásmového pripojenia na strane druhej.

- 51 Okrem toho treba poukázať na to, že odvolateľka v konaní pred Súdom prvého stupňa nikdy nespochybnila konštatovanie Komisie zo sporného rozhodnutia, že na všetkých týchto trhoch služieb mala dominantné postavenie v zmysle článku 82 ES.
- 52 Z toho vyplýva, že podľa judikatúry citovanej v bode 34 tohto rozsudku v rámci preskúmania tohto odvolania nemožno spochybníť ani vymedzenie relevantných trhov Súdom prvého stupňa v napadnutom rozsudku, ani konštatovanie, podľa ktorého odvolateľka mala dominantné postavenie na všetkých týchto trhoch.
- 53 Ďalej treba pripomenúť, že čo sa týka konkrétnejšieho posúdenia údajov o trhu a stave hospodárskej súťaže, Súdny dvor neprináleží, aby v rámci konania o odvolaní nahrádzal posúdenie Všeobecného súdu svojím vlastným posúdením. Na základe znenia článku 225 ES a článku 58 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora sa odvolanie musí obmedzovať na právne otázky. Posúdenie skutkových okolností nepredstavuje s výnimkou skreslenia skutkových okolností alebo dôkazov, ktoré sa v prejednávanej veci nenamietalo, právnu otázku, ktorá by ako taká podliehala preskúmaniu Súdny dvorom (pozri rozsudok z 15. marca 2007, *British Airways/Komisia*, C-95/04 P, Zb. s. I-2331, bod 78 a citovanú judikatúru).
- 54 Práve na základe týchto úvah treba preskúmať odvolacie dôvody predložené odvolateľkou na podporu tohto odvolania.

2. O prvom odvolacom dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení regulácie činností odvolateľky zo strany RegTP ako príslušného národného regulačného orgánu

55 Prvý odvolací dôvod odvolateľky sa delí na tri časti, ktoré sa týkajú pripísateľnosti porušenia, zásady ochrany legitímnej dôvery a úmyselnej alebo nedbanlivostnej povahy porušenia podľa článku 82 ES.

a) O prvej časti prvého odvolacieho dôvodu týkajúcej sa pripísateľnosti porušenia

i) Napadnutý rozsudok

56 Pokiaľ ide o rozhodovací priestor, ktorý odvolateľka mala k dispozícii na to, aby zabránila cenovému stláčaniu, Súd prvého stupňa po tom, čo v bodoch 85 až 89 napadnutého rozsudku pripomenul zásady odvodené z relevantnej judikatúry Súdneho dvora, v bodoch 97 až 152 toho istého rozsudku preskúmal, či nemecký právny rámec, najmä TKG a rozhodnutia prijaté RegTP počas obdobia stanoveného v spornom rozhodnutí, vylučovali všetky možnosti konkurenčného konania odvolateľky alebo či jej nechávali dostatočný manévrovací priestor na stanovenie cien na takej úrovni, pri ktorej mohla vylúčiť alebo obmedziť cenové stláčanie konštatované v spornom rozhodnutí.

57 Po prvé, čo sa týka obdobia od 1. januára 1998 do 31. decembra 2001, Súd prvého stupňa po tom, čo v bode 100 uvedeného rozsudku uviedol, že v rámci platného

regulačného rámca odvolateľka mohla meniť svoje ceny po predbežnom schválení zo strany RegTP, v bode 105 toho istého rozsudku dospel k záveru, že Komisia právom konštatovala, že s ohľadom na šesť žiadostí o zníženie cien telefonických hovorov podaných počas tohto obdobia žalobkyňa mala v tomto období rozhodovací priestor, aby podala žiadosť o zvýšenie svojich maloobchodných cien za služby úzkopásmového prístupu pre účastníkov a zároveň dodržala celkový strop koša služieb pre domácnosti a koša služieb pre podnikateľov.

- 58 Súd prvého stupňa následne v bodoch 106 až 124 napadnutého rozsudku preskúmal, či napriek tomuto manévrovaciemu priestoru mal zásah RegTP pri stanovení odvolateľkiných cien za služby prístupu pre účastníkov za následok to, že odvolateľka už nepodliehala článku 82 ES. V súvislosti s tým v bode 107 toho istého rozsudku rozhodol, že skutočnosť, že tieto ceny musí schváliť RegTP, nezbavuje odvolateľku zodpovednosti podľa článku 82 ES, lebo tým, že na RegTP podáva žiadosti o schválenie, ovplyvňuje výšku svojich maloobchodných cien za služby prístupu pre účastníkov.
- 59 Súd prvého stupňa v tejto súvislosti v bodoch 108 až 124 napadnutého rozsudku odmietol tvrdenie odvolateľky, podľa ktorého nemá podľa článku 82 ES nijakú zodpovednosť, pretože RegTP uskutočňuje *ex ante* kontroly zlučiteľnosti jej maloobchodných cien za služby prístupu pre účastníkov s článkom 82 ES.
- 60 V bodoch 109 až 114 uvedeného rozsudku Súd prvého stupňa uviedol, že maloobchodné ceny za prístup k analógovým linkám sa zakladali na rozhodnutiach prijatých Spolkovým ministerstvom pôšt a telekomunikácií podľa právnych predpisov platných ešte pred prijatím TKG, že z ustanovení TKG nevyplýva, že by RegTP preskúmal zlučiteľnosť žiadostí o zmenu maloobchodných cien služieb k úzkopásmovému

prístupu s článkom 82 ES, že národné regulačné orgány konajú v súlade s vnútroštátnym právom, že toto vnútroštátne právo môže mať v rámci telekomunikačnej politiky iné ciele než ciele existujúce v rámci politiky hospodárskej súťaže Únie a že v rôznych rozhodnutiach RegTP, na ktoré sa odvolateľka odvoláva, sa článok 82 ES vôbec nespomína.

- 61 Pokiaľ ide o skutočnosť, že RegTP v rôznych rozhodnutiach skúmal otázku týkajúcu sa existencie stláčania cien, Súd prvého stupňa v bodoch 116 až 119 napadnutého rozsudku uviedol, že skutočnosť, že RegTP po konštatovaní záporného rozpätia medzi veľkoobchodnými cenami sprostredkovacích služieb a maloobchodnými cenami odvolateľky za služby prístupu pre účastníkov zakaždým usúdil, že využívanie krížového dotovania medzi tarifami za prístupové služby a tarifami za telefonické hovory musí ostatným operátorom umožniť, aby ponúkali svojim účastníkom konkurenčné ceny, dokazuje, že RegTP neskúmal zlučiteľnosť daných cien s článkom 82 ES, resp. že tento článok prinajmenšom nesprávne uplatnil.
- 62 V bode 120 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa zdôraznil, že v každom prípade aj za predpokladu, že by RegTP bol povinný skúmať zlučiteľnosť odvolateľkou navrhovaných maloobchodných cien s článkom 82 ES, Komisia nemôže byť viazaná rozhodnutím vydaným vnútroštátnym orgánom podľa tohto článku.
- 63 Okrem toho Súd prvého stupňa v bodoch 121 až 123 napadnutého rozsudku uviedol, že na to, aby mohlo byť prípadné protiprávne konanie pripísané odvolateľke, je rozhodnou otázkou, či v čase, keď nastali skutkové okolnosti sporu, mala dostatočný

rozhodovací priestor, aby stanovila maloobchodné ceny služieb úzkopásmového prístupu na takej úrovni, ktorá by jej umožnila vylúčiť alebo zmierniť dotknuté cenové stláčanie. Súd prvého stupňa v tejto súvislosti zopakoval, že odvolateľka mohla ovplyvňovať výšku svojich maloobchodných cien prostredníctvom podávania žiadostí na RegTP. Okrem toho uviedol, že Bundesgerichtshof vo svojom rozsudku z 10. februára 2004 výslovne potvrdil, že odvolateľka je sama zodpovedná za podávanie takých žiadostí a že nemecký právny poriadok nevyklučuje, aby RegTP povolil navrhované tarify, ktoré sú v rozpore s článkom 82 ES.

64 V dôsledku toho Súd prvého stupňa v bode 124 napadnutého rozsudku prijal záver, že napriek zásahu RegTP pri stanovovaní maloobchodných cien odvolateľky za služby úzkopásmového prístupu odvolateľka mala v období od 1. januára 1998 do 31. decembra 2001 dostatočný rozhodovací priestor na to, aby jej cenová politika mohla spadať do pôsobnosti článku 82 ES.

65 Po druhé, čo sa týka obdobia od 1. januára 2002, Súd prvého stupňa v bodoch 144 až 145 napadnutého rozsudku konštatoval, že odvolateľka nespochybňuje, že od tohto dátumu mohla zvýšiť svoje maloobchodné ceny za služby širokopásmového prístupu (ADSL) a že vzhľadom na to, že svoje ceny určuje voľne v medziach stanovených nemeckými právnymi predpismi, jej cenové postupy môžu spadať pod článok 82 ES, a následne v bodoch 147 až 151 uvedeného rozsudku preskúmal, či odvolateľka mohla obmedziť cenové stláčanie zvýšením svojich maloobchodných cien za služby širokopásmového prístupu. Body 148 a 149 uvedeného rozsudku znejú takto:

„148 V tomto ohľade je namieste uviesť, že keďže prístupové služby poskytované na úrovni sprostredkovacích služieb umožňujú, aby na úrovni [služieb] účastníkov boli poskytované všetky služby... prístupu, môže rozhodovací priestor, ktorý má žalobkyňa na zvýšenie [maloobchodných cien za služby širokopásmového

prístupu], ako taký zmierniť [cenové stláčanie] medzi [veľkoobchodnými] cenami sprostredkovacích služieb na jednej strane a maloobchodnými cenami za všetky služby [pre účastníkov] na druhej strane. Uskutočniť spojenú analýzu služieb... prístupu na úrovni účastníkov je nevyhnutné nielen preto, lebo tieto služby zodpovedajú jedinej službe na úrovni sprostredkovania, ale tiež z toho dôvodu, ako vysvetľuje Komisia v [spornom] rozhodnutí... a žalobkyňa jej v tomto bode neodporuje, že prístup ADSL nemôže byť účastníkom ponúkaný izolovane, pretože z technických dôvodov vždy znamená preinštalovanie úzkopásmových analógových... liniek.

- 149 Pripomienky žalobkyne k údajnej krížovej pružnosti cien medzi ADSL a úzkopásmovými pripojeniami, ako i medzi rôznymi variantmi ADSL sa musia zamietnuť. Tieto pripomienky totiž v prvom rade nepopierajú existenciu rozhodovacieho priestoru žalobkyne na zvýšenie jej taríf ADSL. Zároveň by obmedzené zvýšenie taríf ADSL viedlo k vyššej priemernej maloobchodnej tarife spoločne za služby úzkopásmového a širokopásmového prístupu, čím by zmiernilo konštatovan[é] [cenové stláčanie]. Je totiž nevyhnutný záver, že najmä s ohľadom na výhody širokého pásma pri prenose údajov by sa účastníci odoberajúci služby širokopásmového prístupu v prípade zvýšenia maloobchodných cien za prístup ADSL nerozhodli automaticky pre návrat k úzkopásmovému pripojeniu.“

ii) Argumentácia účastníkov konania

⁶⁶ Po prvé, čo sa týka obdobia od 1. januára 1998 do 31. decembra 2001, odvolateľka vo svojej prvej výhrade uvádza, že Súd prvého stupňa nesprávne vychádzal

z predpokladu, že existencia rozhodovacieho priestoru na zmenu maloobchodných cien za služby prístupu pre účastníkov je nevyhnutnou a dostatočnou podmienkou pripísateľnosti porušenia. Existencia takého rozhodovacieho priestoru totiž neumožňuje odpovedať na otázku, či skutočnosť, že odvolateľka nepožiadala RegTP o schválenie zvýšenia svojich maloobchodných cien, predstavovala pochybenie.

⁶⁷ Podľa odvolateľky Súd prvého stupňa v tomto smere nezohľadnil skutočnosť, že RegTP preskúmal údajné cenové stláčanie a dospel k záveru, že neobmedzovalo hospodársku súťaž. Ak podnik v dominantnom postavení podlieha regulácii zo strany národného regulačného orgánu vytvoreného na tento účel v právnom rámci zameranom na hospodársku súťaž a ak sa skúma určité konanie bez toho, aby ho národný regulačný orgán príslušný v tomto rámci spochybnil, zodpovednosť za zachovanie štruktúry trhu, ktorú nesie podnik v dominantnom postavení, je potlačená zodpovednosťou tohto orgánu. V tejto situácii sa zodpovednosť podniku v dominantnom postavení obmedzuje na povinnosť odovzdávať národnému regulačnému orgánu všetky informácie potrebné na kontrolu jeho konania.

⁶⁸ Za týchto okolností odvolateľka tvrdí, že bod 113 napadnutého rozsudku je nesprávny, pretože RegTP bol povinný dodržiavať právo Únie týkajúce sa hospodárskej súťaže. Okrem toho o nesprávne právne posúdenie ide aj v bode 123 uvedeného rozsudku. Bundesgerichtshof totiž nerozhodol, že zodpovednosť odvolateľky za predloženie žiadostí o zmenu jej cien znamená, že svoje vlastné posúdenie týkajúce sa článku 82 ES musí nahradiť posúdením národného regulačného orgánu. Okrem toho nie je presvedčivý ani bod 120 napadnutého rozsudku, podľa ktorého jej stláčanie cien možno pripísať preto, lebo Komisia nemôže byť viazaná rozhodnutím vnútroštátneho orgánu podľa článku 82 ES. Otázka v prejednávanej veci sa totiž týka výlučne pripísateľnosti a nie toho, či posúdenie zo strany RegTP zaväzuje Komisiu po vecnej stránke. Okrem toho národné regulačné orgány majú v rámci tvorby režimu hospodárskej súťaže v odvetví telekomunikácií samostatné postavenie. A napokon zásada právnej

istoty vyžaduje, aby sa podnik v dominantnom postavení, ktorý podlieha vnútroštátnej regulácii, mohol spoľahnúť na správnosť regulácie.

- 69 Vo svojej druhej výhrade odvolateľka uvádza, že úvahy uvedené v bodoch 111 až 119 napadnutého rozsudku nie sú relevantné alebo ide o nesprávne právne posúdenie. Odôvodnenie Súdu prvého stupňa totiž vedie k protiprávnemu bludnému kruhu, keď z odlišného výsledku, než k akému dospel, odvodzuje, že odvolateľka nemala právo sa spoliehať na výsledky preskúmania zo strany RegTP. Okrem toho pojem „krížové dotovanie“, ktorý používal, nevyvolávalo ani najmenšie pochybnosti v súvislosti so správnosťou jeho konštatovaní. V bodoch 111 až 114 uvedeného rozsudku ide navyše o nesprávne právne posúdenie z dôvodov už uvedených v bode 66 vyššie.
- 70 Vo svojej tretej výhrade odvolateľka uvádza, že na rozdiel od toho, ako Súd prvého stupňa rozhodol v bodoch 109 a 110 napadnutého rozsudku, skutočnosť, že jej malo-obchodné ceny prístupu k analógovým linkám sa zakladajú na povolení Spolkového ministerstva pôšt a telekomunikácií, nie je relevantná pre posúdenie pripísateľnosti. Rozhodujúce je naopak zamietnutie sťažnosti založenej na cenovom stláčaní obmedzujúcim hospodársku súťaž zo strany RegTP.
- 71 Po druhé, čo sa týka obdobia od 1. januára 2002 do 21. mája 2003, odvolateľka v prvej výhrade uvádza, že napadnutý rozsudok je nesprávny, pretože rovnako ako v prvom období jej cenové stláčanie nemožno pripísať.

- 72 Vo svojej druhej výhrade odvolateľka konštatuje, že napadnutý rozsudok obsahuje rozpor medzi preskúmaním pripísateľnosti a výpočtom cenového stláčania. Súd prvého stupňa totiž vyžadoval „krížové dotovanie“ medzi dvoma trhmi, konkrétne medzi trhom prístupu k úzkopásmovému pripojeniu a trhom prístupu k širokopásmovému pripojeniu, zatiaľ čo pri výpočte cenového stláčania nezohľadnil príjmy, ktoré majú konkurenti zo služieb hovorov, najmä z toho dôvodu, že voči nim nemožno namietať možnosť „krížového dotovania“ medzi dvoma trhmi, teda trhom služieb prístupu pre účastníkov a trhom služieb hovorov.
- 73 V tretej výhrade odvolateľka uvádza, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď neopodstatnene predpokladal možnosť obmedzenia cenového stláčania. Konštatovanie v bode 149 napadnutého rozsudku, podľa ktorého krížová pružnosť cien neodstraňuje rozhodovací priestor odvolateľky na zvýšenie jej cien ADSL, je podľa nej síce správne, ale irelevantné. Súd prvého stupňa však neskúmal otázku, či a do akej miery účastník úzkopásmového pripojenia odmietne prejsť na širokopásmové pripojenie z dôvodu zvýšenia jeho cien.
- 74 Komisia zdôrazňuje nesprávnosť základnej tézy odvolateľky, podľa ktorej jej jednak nemožno pripísať porušenie, pretože skutkové okolnosti patria do rámca zodpovednosti národného regulačného orgánu, a jednak Komisia nemohla podať žalobu priamo proti regulovanému podniku v prípade, keď už bolo vydané rozhodnutie RegTP. Výhrady odvolateľky sa preto musia zamietnuť ako celok.
- 75 Spoločnosť Vodafone tvrdí, že prvá časť prvého odvolacieho dôvodu je neprípustná, lebo odvolateľka len opakuje tvrdenia, ktoré už predložila v konaní pred Súdom prvého stupňa, s cieľom dosiahnuť ich opätovné preskúmanie Súdnym dvorom. Subsidiárne sa musia výhrady odvolateľky zamietnuť ako nedôvodné.

76 Aj spoločnosť Versatel na pojednávaní tvrdila, že Súd prvého stupňa správne zastával názor, že odvolateľka mala k dispozícii dostatočný rozhodovací priestor na zvýšenie svojich maloobchodných cien za služby prístupu pre účastníkov.

iii) Posúdenie Súdnyim dvorom

77 Na úvod treba konštatovať, že v tejto časti prvého odvolacieho dôvodu odvolateľka síce v zásade opakuje tvrdenia už prednesené pred Súdom prvého stupňa, ale v podstate tomuto súdu vytýka, že sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v súvislosti s pripísateľnosťou porušenia podľa článku 82 ES zvolil nesprávne právne kritérium. Na rozdiel od toho, čo tvrdí Vodafone, je preto táto časť odvolacieho dôvodu prípustná v súlade s judikatúrou citovanou v bode 25 tohto rozsudku.

78 Pokiaľ ide o dôvodnosť prvej časti prvého odvolacieho dôvodu, treba uviesť, že odvolateľka v podstate vytýka Súdu prvého stupňa názor, podľa ktorého jej bolo možné podľa článku 82 ES pripísať cenové stláčanie zistené v spornom rozhodnutí len z toho dôvodu, že mala k dispozícii rozhodovací priestor na zmenu svojich maloobchodných cien za služby prístupu pre účastníkov. Celá táto prvá časť prvého odvolacieho dôvodu sa v tomto smere opiera o predpoklad, že taký rozhodovací priestor nie je dostatočnou podmienkou na uplatnenie článku 82 ES, pokiaľ – tak ako je to v prejednávanej veci – príslušný národný regulačný orgán pre reguláciu telekomunikačného odvetvia, teda RegTP, predmetný cenový postup schválil.

79 Tento predpoklad však nie je správny.

- 80 Z judikatúry Súdneho dvora totiž vyplýva, že články 81 ES a 82 ES sa neuplatnia len vtedy, ak je protisúťažné konanie uložené podnikom vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo pokiaľ tieto predpisy tvoria právny rámec, ktorý sám vylučuje akúkoľvek možnosť protisúťažného konania z ich strany. V takej situácii totiž nemá obmedzenie hospodárskej súťaže, tak ako to napovedajú tieto ustanovenia, príčinu v samostatnom konaní podnikov. Články 81 ES a 82 ES sa naopak môžu uplatniť, ak sa preukáže, že vnútroštátne právne predpisy ponechávajú priestor na to, aby hospodárska súťaž mohla byť vylúčená, obmedzená alebo narušená samostatným konaním podnikov (rozsudok z 11. novembra 1997, Komisia a Francúzsko/Ladbroke Racing, C-359/95 P a C-379/95 P, Zb. s. I-6265, body 33 a 34, ako aj citovaná judikatúra).
- 81 Možnosť vylúčiť protisúťažné konanie z pôsobnosti článkov 81 ES a 82 ES z toho dôvodu, že toto konanie bolo dotknutým podnikom uložené existujúcimi právnymi predpismi alebo že tieto predpisy vylúčili akúkoľvek možnosť konkurenčného konania zo strany týchto podnikov, tak Súdny dvor pripustil len v obmedzenej miere (pozri rozsudky z 20. marca 1985, Taliansko/Komisia, 41/83, Zb. s. 873, bod 19; z 10. decembra 1985, Stichting Sigarettindustrie a i./Komisia, 240/82 až 242/82, 261/82, 262/82, 268/82 a 269/82, Zb. s. 3831, body 27 až 29, ako aj z 9. septembra 2003, CIF, C-198/01, Zb. s. I-8055, bod 67).
- 82 Súdny dvor tak rozhodol, že pokiaľ sa vnútroštátny zákon obmedzuje iba na podnietenie alebo uľahčenie samostatných protisúťažných konaní podnikov, tieto podniky naďalej podliehajú konaniu podľa článkov 81 ES a 82 ES (rozsudky zo 16. decembra 1975, Suiker Unie a i./Komisia, 40/73 až 48/73, 50/73, 54/73 až 56/73, 111/73, 113/73 a 114/73, Zb. s. 1663, body 36 až 73, a CIF, už citovaný, bod 56).
- 83 Podľa judikatúry Súdneho dvora totiž dominantné podniky majú osobitnú zodpovednosť, aby svojím konaním neohrozili skutočnú a nenarušenú hospodársku súťaž na spoločnom trhu (rozsudok z 9. novembra 1983, Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin/Komisia, 322/81, Zb. s. 3461, bod 57).

- 84 Z toho vyplýva, že samotná skutočnosť, že zásahy regulačného orgánu, akým je RegTP, podnietili odvolateľku na zachovanie jej cenových postupov, ktoré viedli k stláčaniu cien jej prinajmenšom rovnako efektívnych konkurentov, nemôže sama osebe vylúčiť jej zodpovednosť v zmysle článku 82 ES (pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. januára 1985, Clair, 123/83, Zb. s. 391, body 21 až 23).
- 85 Vzhľadom na to, že odvolateľka mala k dispozícii rozhodovací priestor na zmenu svojich maloobchodných cien služieb prístupu pre účastníkov – bez ohľadu na uvedené zásahy – Súd prvého stupňa mohol oprávnené len na základe tohto dôvodu rozhodnúť, že jej dotknuté cenové stláčanie možno pripísať.
- 86 V prejednávanej veci pritom stačí konštatovať, že tvrdenia, ktoré odvolateľka uvádza v súvislosti s prvou časťou prvého odvolacieho dôvodu, nespochybňujú existenciu takého rozhodovacieho priestoru. Odvolateľka konkrétne nespochybňuje konštatovania Súdu prvého stupňa v bodoch 97 až 105 a 121 až 151 napadnutého rozsudku, podľa ktorých v podstate mohla podať žiadosti na RegTP o zníženie svojich maloobchodných cien služieb prístupu pre účastníkov, konkrétne maloobchodných cien za služby úzkopásmového prístupu, čo sa týka obdobia od 1. januára 1998 do 31. decembra 2001, a maloobchodných cien za služby širokopásmového prístupu za obdobie od 1. januára 2002.
- 87 Odvolateľka svojimi výhradami naopak len zdôrazňuje podnecujúcu povahu zásahu RegTP, keď predovšetkým zdôrazňuje, že jednak tento národný regulačný orgán sám preskúmal a schválil dotknuté cenové stláčania z hľadiska vnútroštátneho práva, telekomunikačného práva Únie, ako aj článku 82 ES a jednak Bundesgerichtshof vo svojom rozsudku z 10. februára 2004 rozhodol, že odvolateľka nemôže pri posudzovaní, či určitý cenový postup je v rozpore s článkom 82 ES, nahradiť RegTP.

- 88 Z dôvodov uvedených v bodoch 80 až 85 tohto rozsudku však takéto okolnosti nemôžu spochybníť skutočnosť, že tento cenový postup možno odvolateľke pripísať, pretože je nesporné, že odvolateľka mala rozhodovací priestor na zmenu svojich maloobchodných cien za služby prístupu pre účastníkov, a preto sú tieto okolnosti bezpredmetné v súvislosti so spochybnením posúdení Súdu prvého stupňa v tomto bode.
- 89 Odvolateľka predovšetkým nemôže vytýkať Súdu prvého stupňa, že nepreskúmal, či sa nedopustila „pochybenia“, keď nevyužila rozhodovací priestor, ktorý mala k dispozícii v súvislosti s požiadaním RegTP o schválenie zmeny jej maloobchodných cien služieb prístupu pre účastníkov. Skutočnosť, či je takéto konanie „pochybením“ alebo nie, totiž nemôže spochybníť konštatovanie, podľa ktorého odvolateľka mala takýto priestor, ale môže sa zohľadniť len pri určení toho, či takéto konanie bolo porušením, ako aj v štádiu stanovovania výšky pokút.
- 90 V tejto súvislosti treba napokon zdôrazniť, ako to Súd prvého stupňa už rozhodol v bode 120 napadnutého rozsudku, že v každom prípade Komisia nemôže byť viazaná rozhodnutím vnútroštátneho orgánu podľa článku 82 ES (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. decembra 2000, *Masterfoods a HB*, C-344/98, Zb. s. I-11369, bod 48). V prejednávanej veci odvolateľka napokon ani nespochybuje, že rozhodnutia RegTP Komisiu nezaväzujú.
- 91 Aj odvolateľka uvádza, že nepochybne nemožno vylúčiť, že samotné národné regulačné orgány porušili článok 82 ES v spojení s článkom 10 ES, takže Komisia mohla proti dotknutému členskému štátu podať žalobu o nesplnenie povinnosti. Ani táto okolnosť však nemá vplyv na rozhodovací priestor, ktorý odvolateľka mala v súvislosti

so zmenou svojich maloobchodných cien služieb prístupu pre účastníkov, a preto, ako už bolo uvedené v bodoch 44 až 49 tohto rozsudku, je vo fáze tohto odvolacieho konania bezpredmetná v súvislosti so spochybnením posúdení Súdu prvého stupňa o pripísateľnosti porušenia odvolateľke.

⁹² Rovnako to je aj pri skutočnosti, ktorú odvolateľka tvrdila, že regulácia zo strany RegTP má za cieľ otvoriť dotknuté trhy hospodárskej súťaži. Je totiž nesporné, že táto regulácia odvolateľku nijako nezavaruje možnosti meniť jej maloobchodné ceny za služby prístupu pre účastníkov, teda konať samostatne na základe článku 82 ES, pričom pravidlá týkajúce sa hospodárskej súťaže zakotvené Zmluvou ES vo forme kontroly *ex post* v tomto ohľade dopĺňajú regulačný rámec prijatý normotvorcom Únie s cieľom regulovať telekomunikačné trhy *ex ante*.

⁹³ Rovnako tak treba vylúčiť výhradu, podľa ktorej sa Súd prvého stupňa z dôvodu krízovej pružnosti maloobchodných cien služieb úzkopásmového prístupu a maloobchodných cien služieb širokopásmového prístupu dopustil nesprávneho právneho posúdenia v bode 149 napadnutého rozsudku, pokiaľ ide o možnosť odvolateľky obmedziť cenové stlačanie od 1. januára 2002 zvýšením jej maloobchodných cien služieb širokopásmového prístupu. Ako to už totiž Súd prvého stupňa konštatoval v tom istom bode, táto výhrada vôbec nepopiera existenciu rozhodovacieho priestoru odvolateľky na zmenu jej maloobchodných cien za služby širokopásmového prístupu. Okrem toho, pokiaľ odvolateľka navyše chce spochybníť, že toto zvýšenie viedlo k vyššej priemernej maloobchodnej cene za služby úzkopásmového, ako aj širokopásmového prístupu, táto výhrada sa musí v súlade s judikatúrou citovanou v bode 53 tohto rozsudku zamietnuť ako neprípustná, pretože spochybňuje nezávislé posúdenie

skutkového stavu Súdom prvého stupňa v napadnutom rozsudku bez toho, že by sa namietalo jeho skreslenie.

⁹⁴ Napokon, pokiaľ ide o výhradu založenú na rozpore v dôvodoch, uvedenú v bode 72 tohto rozsudku, ani túto nemožno prijať, pretože sa zakladá na nesprávnom predpoklade. Súd prvého stupňa totiž síce pri výpočte cenového stláčania vylúčil možnosť, najmä v bodoch 119 a 199 až 201 napadnutého rozsudku, krížového dotovania medzi dvoma odlišnými trhmi, konkrétne medzi trhom služieb prístupu pre účastníkov a trhom služieb hovorov, je však nesprávne sa domnievať, že vo fáze preskúmania pripísateľnosti porušenia by také krížové dotovanie vyžadoval.

⁹⁵ V bodoch 148 až 150 napadnutého rozsudku sa totiž Súd prvého stupňa obmedzil v tomto ohľade na konštatovanie, že rozhodovací priestor, ktorý odvolateľka mala na zvýšenie svojich maloobchodných cien za služby širokopásmového prístupu, stačil na obmedzenie cenového stláčania, ktoré vyplývalo z rozpätia medzi veľkoobchodnými cenami sprostredkovateľských služieb a maloobchodnými cenami všetkých služieb prístupu pre účastníkov. Súd prvého stupňa tak v nijakom prípade nevyžadoval krížové dotovanie medzi službami prístupu k úzkopásmovému pripojeniu a službami prístupu k širokopásmovému pripojeniu, predovšetkým vzhľadom na to – ako sa to uvádza aj v bode 148 napadnutého rozsudku bez toho, aby to odvolateľka v tomto odvolaní spochybňovala – že na úrovni sprostredkovateľských služieb existuje jediný odlišný trh so službami a služby prístupu poskytované na tejto úrovni umožňujú konkurentom odvolateľky poskytovať svojim účastníkom tak služby úzkopásmového prístupu, ako aj služby širokopásmového prístupu, pričom služby širokopásmového prístupu okrem iného nemožno z technických príčin účastníkom ponúkať samostatne.

⁹⁶ Celú prvú časť prvého odvolacieho dôvodu preto treba zamietnuť čiastočne ako neprípustnú a čiastočne ako bezpredmetnú alebo nedôvodnú.

b) O druhej časti prvého odvolacieho dôvodu týkajúcej sa zásady ochrany legitímnej dôvery

i) Napadnutý rozsudok

⁹⁷ Po tom, čo Súd prvého stupňa v bode 267 napadnutého rozsudku pripomenul, že v mnohých rozhodnutiach prijatých v dotknutom období RegTP konštatoval, že hoci existuje záporný rozdiel medzi cenami sprostredkovacích služieb a maloobchodnými cenami služieb prístupu pre účastníkov odvolateľky, využívanie krížového dotovania medzi prístupovými službami a službami telefonických hovorov malo ostatným operátorom umožniť ponúkať ich účastníkom konkurencieschopné ceny, následne v bode 268 konštatoval, že rozhodnutia RegTP neobsahujú nijaký odkaz na článok 82 ES a z rozhodnutí RegTP konkludentne, no nevyhnutne vyplýva, že tarifná politika odvolateľky má protisúťažný účinok, pretože jej súťažitelia musia využívať krížové dotovanie, aby mohli na trhu prístupových služieb zostať konkurencieschopní.

⁹⁸ Súd prvého stupňa z toho v bode 269 napadnutého rozsudku odvodil tento záver:

„Za týchto podmienok nemohli rozhodnutia RegTP vyvolať u žalobkyne legitímnu dôveru, že jej tarifná politika je v súlade s článkom 82 ES. Zároveň je dôležité zdôrazniť, že Bundesgerichtshof vo svojom rozsudku z 10. februára 2004, ktorým bol zrušený rozsudok Oberlandesgericht Düsseldorf zo 16. januára 2002, potvrdil, že „správne preskúmvacie konanie [zo strany RegTP] nevyklučuje v praxi možnosť, že

podnik predloží tarifu, ktorou zneužíva svoje dominantné postavenie, a dosiahne jej povolenie, pretože sa zneužitie v preskúmvacom konaní nezistí“.

ii) Argumentácia účastníkov konania

⁹⁹ Odvolateľka zastáva názor, že Súd prvého stupňa uplatnil zásadu ochrany legitímnej dôvery nesprávne. Rozhodnutia RegTP, ktoré opakovane popierali existenciu cenového stláčania obmedzujúceho hospodársku súťaž, v nej vzbudili dôveru v zákonnosť jej cien, ktorá si zaslúži ochranu.

¹⁰⁰ V prvej výhrade v tejto súvislosti odvolateľka uvádza, že otázka, či rozhodnutia RegTP výslovne odkazujú na článok 82 ES, je irelevantná, pretože tento orgán výslovne odmietol existenciu cenového stláčania obmedzujúceho hospodársku súťaž.

¹⁰¹ V druhej výhrade odvolateľka uvádza, že v rozpore s tým, čo Súd prvého stupňa uviedol v bodoch 267 a 268 napadnutého rozsudku, ani z výkladu RegTP týkajúceho sa možnosti „krízového dotovania“ s cenami služieb hovorov, ani z použitia výrazu „krízové dotovanie“ nevyplýva, že jej cenové postupy majú protisúťažné účinky.

¹⁰² V tretej výhrade odvolateľka uvádza, že odkaz v bode 269 napadnutého rozsudku na rozsudok Bundesgerichtshofu z 10. februára 2004 nie je relevantný. Keďže tento

rozsudok bol prijatý až po referenčnom období, nemôže byť rozhodujúci pre otázku, či sa odvolateľka oprávnenne spoliehala na správnosť rozhodnutí RegTP počas tohto obdobia. Odvolateľka mohla naopak odvodiť iné skutočnosti z rozsudku Oberlandesgerichtu Düsseldorf zo 16. januára 2002, ktoré naznačovali, že sa oprávnenne spoliehala na rozhodnutia RegTP, pretože tento súd rozhodol, že rozhodnutia RegTP vylučujú akékoľvek porušenie článku 82 ES.

- 103 Komisia tvrdí, že ak vyhlásenia RegTP nepredvídajú jej posúdenie z hľadiska článku 82 ES, nemôžu ani vyvolať legitímnu dôveru, že Komisia bude postupovať v súlade so stanoviskom RegTP. Výhrady odvolateľky sa preto musia zamietnuť ako bezpredmetné alebo nedôvodné.
- 104 Spoločnosť Vodafone zastáva názor, že druhá časť prvého odvolacieho dôvodu je neprípustná, pretože odvolateľka sa v podstate obmedzuje na opakovanie výhrad už uvedených pred Súdom prvého stupňa, ktoré sa týkajú významu skorších rozhodnutí RegTP, ich potvrdenia v súvislosti s možnosťou krížového dotovania a významu rozsudku Oberlandesgerichtu Düsseldorf. V každom prípade je táto časť nedôvodná, pretože legitímnu dôveru môže vyvolať len orgán, ktorý je pre danú právnu situáciu príslušný.

iii) Posúdenie Súdny dvorom

- 105 Treba uviesť, že odvolateľka bez toho, aby rozvinula právnu argumentáciu s cieľom preukázať dôvod, pre ktorý sú body 267 až 269 napadnutého rozsudku podľa nej

nesprávnym právnym posúdením, obmedzuje sa len na výhradu, že rozhodnutia prijaté RegTP alebo vyhlásené niektorými vnútroštátnymi súdmi v nej mohli vyvolať legitímnu dôveru v tom zmysle, že jej cenové postupy boli v súlade s článkom 82 ES a v tejto súvislosti opakuje alebo rozvíja tvrdenia, ktoré už uviedla na prvom stupni pred Súdom prvého stupňa v snahe preukázať, že Komisia porušila zásadu ochrany legitímnej dôvery.

- 106 Treba konštatovať, že odvolateľka týmto spochybňovaním sporného rozhodnutia chce dosiahnuť opätovné preskúmanie žaloby podanej na Súd prvého stupňa, a v súlade s judikatúrou citovanou v bode 24 tohto rozsudku sú preto jej výhrady v tomto bode neprípustné.
- 107 Pokiaľ ide o zvyšnú časť, v ktorej odvolateľka v rámci svojej druhej výhrady spochybňuje, že z rozhodnutí RegTP mohla odvodzovať, že jej cenové postupy mali za následok obmedzenie hospodárskej súťaže, treba konštatovať, že smeruje k spochybneniu posúdenia skutkového stavu Súdom prvého stupňa bez toho, aby odvolateľka namietala akékoľvek jeho skreslenie, a v súlade s judikatúrou citovanou v bode 53 tohto rozsudku preto treba aj túto výhradu považovať za neprípustnú.
- 108 Napokon v rozsahu, v akom tretia výhrada smeruje k spochybneniu relevancie rozsudku Bundesgerichtshofu z 10. februára 2004, treba ju zamietnuť ako bezpredmetnú, pretože sa týka len doplňujúceho dôvodu uvedeného na podporu ostatných zistení Súdu prvého stupňa (pozri v tomto zmysle rozsudok z 2. apríla 2009, Bouygues a Bouygues Télécom/Komisia, C-431/07 P, Zb. s. I-2665, bod 148 a citovanú judikatúru).
- 109 Ako totiž vyplýva z použitia výrazu „zároveň“ na začiatku druhej vety bodu 269 napadnutého rozsudku, Súd prvého stupňa odkazoval na zistenia uvedené v rozsudku

Bundesgerichtshofu len s cieľom potvrdiť záver, ktorý vyplynul z dôvodov uvedených v bodoch 267 a 268 napadnutého rozsudku a ktorý sa nachádzal už v prvej vete tohto bodu 269, podľa ktorého rozhodnutia RegTP nemohli vyvolať u odvolateľky legitímnu dôveru, že jej tarifná politika je v súlade s článkom 82 ES.

- 110 V dôsledku toho treba zamietnuť druhú časť prvého odvolacieho dôvodu ako čiastočne neprípustnú a čiastočne bezpredmetnú.

c) O tretej časti prvého odvolacieho dôvodu založenej na úmyselnej alebo nedbanlivostnej povahe porušenia článku 82 ES

i) Napadnutý rozsudok

- 111 Súd prvého stupňa zamietol žalobný dôvod odvolateľky týkajúci sa úmyselnej alebo nedbanlivostnej povahy porušenia a v bode 286 napadnutého rozsudku uviedol, že sporné rozhodnutie obsahuje odkaz na článok 15 ods. 2 nariadenia Rady č. 17 zo 6. februára 1962, prvého nariadenia implementujúceho článku [81] a [82] Zmluvy (Ú. v. ES 1962, 13, s. 204; Mim. vyd. 08/001, s. 3), ktorý vo svojom prvom pododseku stanovuje podmienky, ktoré musia byť splnené, aby Komisia mohla uložiť pokuty, a medzi nimi sa nachádza aj podmienka týkajúca sa úmyselnej alebo nedbanlivostnej povahy porušenia.

- 112 Okrem toho v bode 287 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa konštatoval, že Komisia v spornom rozhodnutí podrobne rozvádza dôvody, pre ktoré usudzuje, že postup odvolateľky pri uplatňovaní taríf je zneužívaním v zmysle článku 82 ES, ako aj dôvody, pre ktoré sa odvolateľka musí považovať za zodpovednú za konštatované protiprávne konanie aj napriek tomu, že nemecké orgány musia schvaľovať jej tarify.
- 113 Súd prvého stupňa zamietol aj tvrdenie odvolateľky založené na neexistencii nedbanlivostného alebo úmyselného pochybenia. V tejto súvislosti v bode 296 napadnutého rozsudku uvádza, že odvolateľka napriek rozhodnutiam RegTP o povolení cien nemohla nevedieť, že disponovala skutočným rozhodovacím priestorom na zníženie cenového stláčania, ani to, že toto cenové stláčanie nesie so sebou závažné obmedzenia hospodárskej súťaže, pri uvážení najmä jej monopolného postavenia na trhu sprostredkovacích služieb a kvázimonopolného postavenia na trhu služieb prístupu pre účastníkov.
- 114 Okrem toho v bode 298 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa konštatoval, že začatie konania pred podaním žaloby proti Spolkovej republike Nemecko nemá nijaký dosah na procesné podmienky stanovené v článku 15 ods. 2 prvého pododseku nariadenia č. 17, pretože odvolateľka nemohla nevedieť, že jednak disponovala skutočným rozhodovacím priestorom na zvýšenie svojich maloobchodných cien za služby prístupu pre účastníkov a jednak že jej postup pri uplatňovaní taríf bol prekážkou rozvoja hospodárskej súťaže na trhu služieb prístupu k účastníckej prípojke, na ktorom už bol stupeň hospodárskej súťaže, najmä vzhľadom na jej prítomnosť, oslabený.
- 115 Napokon v bode 299 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa zamietol výhradu založenú na preskúmaní cenového stláčania zo strany RegTP z dôvodov uvedených v bodoch 267 až 269 toho istého rozsudku, ktoré už boli rozobraté v bodoch 97 a 98 tohto rozsudku.

ii) Argumentácia účastníkov konania

- 116 Vo svojej prvej výhrade odvolateľka uvádza, že napadnutý rozsudok v bodoch 284 až 289 porušuje požiadavky článku 253 ES v tom, že nesprávne vychádza zo zásady, že v spornom rozhodnutí bola námietka nedbanlivostného alebo úmyselného pochybenia nedostatočne odôvodnená. Toto rozhodnutie totiž neobsahuje nijaké právne alebo skutkové konštatovanie týkajúce sa otázky nedbanlivostného alebo úmyselného pochybenia.
- 117 Po prvé odvolateľka tvrdí, že z právneho hľadiska nestačí, že Komisia v druhej vete preambuly sporného rozhodnutia odkazuje na článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17. Preambula totiž nie je súčasťou rozhodnutia, ale len stanovuje právny základ. V každom prípade z tejto preambuly nevyplývajú dôvody, pre ktoré Komisia zastáva názor, že porušenie bolo spôsobené úmyselne alebo z nedbanlivosti.
- 118 Po druhé odvolateľka tvrdí, že vecné zistenia Komisie, na ktoré Súd prvého stupňa odkazoval v bode 287 napadnutého rozsudku, nemôžu odôvodniť námietku úmyselného alebo nedbanlivostného porušenia článku 82 ES, pretože nemajú vôbec súvislosť s otázkou subjektívnej pripísateľnosti konania, to znamená s otázkou, či odvolateľka mohla alebo nemohla nevedieť, že jej konanie má protisúťažnú povahu.
- 119 V druhej výhrade odvolateľka uvádza, že posúdenie úmyselného porušenia Súdom prvého stupňa nie je dostatočne odôvodnené a odôvodnenie napadnutého rozsudku sa navyše zakladá na nesprávnom uplatnení článku 15 ods. 2 prvého pododseku nariadenia č. 17. Subjektívna pripísateľnosť prípadného porušenia článku 82 ES totiž

chýba. Vzhľadom na rozhodnutia RegTP a pri neexistencii precedensu v rámci Európskej únie tak odvolateľka nevedela o údajne protisúťažnej povahe svojho konania.

- ¹²⁰ Podľa odvolateľky prostredníctvom úvah týkajúcich sa rozhodnutí RegTP, ktoré sú uvedené v bodoch 267 až 269 napadnutého rozsudku a na ktoré Súd prvého stupňa odkazoval v bode 299 toho istého rozsudku, nemožno dospieť k záveru, že sa dopustila úmyselného porušenia. Skutočnosť, že RegTP výslovne neodkázal na článok 82 ES, nie je rozhodujúca, pretože posúdenie úmyselného porušenia nezávisí od toho, či si je dotknutý podnik vedomý, že svojím konaním porušuje článok 82 ES. Okrem toho ani z pojmu krížového dotovania, ktorý použil RegTP, ani z rozsudku Bundesgerichtshofu z 10. februára 2004 nemožno odvodiť existenciu úmyselného porušenia spáchaného odvolateľkou. Súd prvého stupňa nepreskúmal jej žalobné návrhy, podľa ktorých mohla vyvodzovať závery z celkového správania Komisie vyplývajúceho nielen zo začatia konania o nesplnenie povinnosti proti Spolkovej republike Nemecko, ale aj zo skutočnosti, že Komisia ju informovala, že nemá v úmysle pokračovať v konaní proti nej.
- ¹²¹ Komisia tvrdí, že regulácia odvetvia je relevantná len pre otázku, či odvolateľka vedela, že jej konanie je protiprávne, ale nie pre určenie úmyselnej povahy porušenia. Tretia časť prvého odvolacieho dôvodu je teda bezpredmetná alebo v každom prípade nedôvodná.
- ¹²² Spoločnosť Vodafone zastáva názor, že odvolateľka znovu opakuje tvrdenia už uvedené pred Súdom prvého stupňa na vysvetlenie toho, že sa nedopustila úmyselného porušenia. Jej tvrdenia sú v každom prípade neprípustné v rozsahu, v akom žiada, aby Súdny dvor v rámci svojho preskúmania odôvodnenia tohto rozsudku nahradil

z dôvodov spravodlivosti posúdenie Súdu prvého stupňa svojím posúdením. Vo zvyšnej časti je táto časť odvolacieho dôvodu nedôvodná.

iii) Posúdenie Súdnyim dvorom

¹²³ Na úvod treba konštatovať, že predložené výhrady – aj keď sa v nich sčasti opakujú tvrdenia už uvedené pred Súdom prvého stupňa – sú v súlade s judikatúrou citovanou v bode 25 tohto rozsudku prípustné, pretože sa nimi tomuto súdu vytýka, že na uplatnenie podmienky týkajúcej sa nedbanlivostnej alebo úmyselnej povahy porušenia a na preskúmanie dodržania tejto podmienky zo strany Komisie, ktorá má povinnosť odôvodnenia, použil nesprávne právne kritérium. Okrem toho treba pripomenúť, že otázka, či odôvodnenie rozsudku Všeobecného súdu je dostatočné, predstavuje právnu otázku, ktorej zodpovedania sa možno v rámci odvolania dovoľávať (pozri najmä rozsudok z 9. septembra 2008, FIAMM a FIAMM Technologies/Rada a Komisia, C-120/06 P a C-121/06 P, Zb. s. I-6513, bod 90).

¹²⁴ V prvom rade, pokiaľ ide o výhrady týkajúce sa dôvodnosti posúdení Všeobecného súdu, treba pripomenúť, že čo sa týka otázky, či k protiprávnym konaniam došlo úmyselne alebo z nedbanlivosti a či je ich z toho dôvodu možné postihovať pokutou podľa článku 15 ods. 2 prvého pododseku nariadenia č. 17, z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že táto podmienka je splnená tým, že daný podnik nemôže nevedieť o protisúťažnej povahe svojho konania, či už by si uvedomoval porušovanie súťažných pravidiel Zmluvy, alebo nie (pozri rozsudky z 8. novembra 1983, IAZ International Belgium

a i./Komisia, 96/82 až 102/82, 104/82, 105/82, 108/82 a 110/82, Zb. s. 3369, bod 45, ako aj *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin/Komisija*, už citovaný, bod 107).

- 125 V prejednávanej veci Súd prvého stupňa v bodoch 296 a 297 napadnutého rozsudku uviedol, že táto podmienka je splnená, keďže jednak odvolateľka nemohla nevedieť, že napriek rozhodnutiam RegTP disponovala skutočným rozhodovacím priestorom, aby stanovila svoje maloobchodné ceny za služby prístupu pre účastníkov, a jednak že cenové stláčanie nieslo so sebou závažné obmedzenia hospodárskej súťaže, pri zohľadnení najmä jej monopolného postavenia na veľkoobchodnom trhu sprostredkovacích služieb a kvázimonopolného postavenia na maloobchodnom trhu služieb prístupu pre účastníkov.
- 126 Stačí konštatovať, že takáto argumentácia, ktorá sa opiera o skutkové zistenia patriace – pokiaľ sa nenamieta ich skreslenie – do nezávislého posúdenia skutkového stavu Všeobecným súdom, nie je nesprávnym právnym posúdením.
- 127 V rozsahu, v akom odvolateľka vytýka Súdu prvého stupňa, že nezohľadnil rozhodnutia RegTP a neexistenciu precedensu v Únii, totiž stačí konštatovať, že takéto tvrdenia smerujú len k preukázaniu toho, že odvolateľka nevedela o protiprávnej povahe konania vytýkaného v spornom rozhodnutí z hľadiska článku 82 ES. Takéto tvrdenia sa preto musia vzhľadom na judikatúru citovanú v bode 124 tohto rozsudku zamietnuť ako nedôvodné.
- 128 Rovnako je to aj s výhradou založenou na tom, že Súd prvého stupňa nezohľadnil začatie konania pred podaním žaloby podľa článku 226 ES proti Spolkovej republike Nemecko. Táto skutočnosť – aj keď pripustíme, že Komisia o svojich úmysloch nepokračovať v konaní o porušení odvolateľku informovala – totiž neovplyvňuje

konštatovanie, že odvolateľka nemohla nevedieť o protisúťažnej povahe svojho konania. Súd prvého stupňa teda v bode 298 napadnutého rozsudku rozhodol o tom, že začatie dotknutého konania nemalo vplyv na nedbanlivostnú alebo úmyselnú povahu porušenia v zmysle článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 bez toho, aby sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia.

- ¹²⁹ Pokiaľ ide o výhradu predloženú odvolateľkou proti bodu 299 napadnutého rozsudku, treba ju v súlade s judikatúrou citovanou v bode 108 tohto rozsudku zamietnuť ako bezpredmetnú, pretože sa týka doplňujúceho dôvodu uvedeného len na podporu zistení v bodoch 296 a 297 napadnutého rozsudku, ktoré stačia na preukázanie úmyselnej alebo nedbanlivostnej povahy porušenia.
- ¹³⁰ V druhom rade, pokiaľ ide o výhradu týkajúcu sa preskúmania odôvodnenia sporného rozhodnutia Súdom prvého stupňa, čo sa týka úmyselnej alebo nedbanlivostnej povahy porušenia, treba pripomenúť, že povinnosť odôvodnenia stanovená článkom 253 ES je zásadnou formálnou náležitosťou, ktorú treba odlišiť od otázky dôvodnosti odôvodnenia, ktorá patrí pod otázku samotnej zákonnosti sporného aktu. Z tohto hľadiska musí byť odôvodnenie vyžadované článkom 253 ES prispôsobené povahe dotknutého aktu a musia z neho jasne a jednoznačne vyplývať úvahy inštitúcie, ktorá akt prijala, aby sa dotknutým osobám umožnilo pochopiť dôvody prijatia opatrenia a príslušnému súdu preskúmať toto opatrenie (rozsudok z 22. marca 2001, Francúzsko/Komisia, C-17/99, Zb. s. I-2481, bod 35).
- ¹³¹ Požiadavka odôvodnenia musí byť posudzovaná v závislosti od okolností prípadu, najmä v závislosti od obsahu aktu, povahy uvádzaných dôvodov a záujmu, ktorý na jeho objasnení môžu mať osoby, ktorým je akt určený, alebo iné osoby, ktorých sa akt

priamo a osobne týka. Nevyžaduje sa, aby v odôvodnení boli presne uvedené všetky relevantné právne a skutkové okolnosti, keďže otázka, či odôvodnenie aktu spĺňa požiadavky uvedeného článku 253 ES, sa má posudzovať nielen s ohľadom na jeho znenie, ale tiež s ohľadom na jeho kontext, ako aj s ohľadom na všetky právne predpisy upravujúce dotknuté odvetvie (pozri najmä rozsudky z 2. apríla 1998, Komisia/Sytraval a Brink's France, C-367/95 P, Zb. s. I-1719, bod 63, ako aj z 10. júla 2008, Bertelsmann a Sony Corporation of America/Impala, C-413/06 P, Zb. s. I-4951, bod 166).

¹³² Pokiaľ ide o odôvodnenie sporného rozhodnutia v prejednávanej veci, Súd prvého stupňa v bode 286 napadnutého rozsudku konštatoval, že toto rozhodnutie obsahuje odkaz na článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17, ktorý sa týka podmienok, ktoré musia byť splnené, aby Komisia mohla uložiť pokuty, a medzi nimi sa uvádza aj podmienka týkajúca sa úmyselnej alebo nedbanlivostnej povahy protiprávneho konania, a v bode 287 toho istého rozsudku, že Komisia podrobne rozvádza dôvody, pre ktoré usudzuje, že postup odvolateľky pri uplatňovaní cien je zneužívaním, a dôvody, pre ktoré sa odvolateľka musí považovať za zodpovednú za konštatované protiprávne konanie napriek tomu, že jej ceny musia schvaľovať nemecké orgány.

¹³³ Tieto konštatovania, z ktorých vyplývajú dôvody, pre ktoré bolo sporné rozhodnutie prijaté, umožnili odvolateľke zoznámiť sa s úvahami Komisie, pokiaľ ide o uplatnenie podmienok pre uloženie pokút stanovených v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17. Súd prvého stupňa preto z toho mohol bez porušenia článku 253 ES odvodiť, že sporné rozhodnutie bolo v tomto bode dostatočne odôvodnené z hľadiska požiadaviek vyplývajúcich z tohto ustanovenia. Výhrada odvolateľky v tomto ohľade je teda nedôvodná.

- 134 V rozsahu, v akom odvolateľka v tejto súvislosti dodáva, že konštatovania Komisie prebraté do bodu 287 napadnutého rozsudku nie sú relevantné pre určenie úmyselnej alebo nedbanlivostnej povahy porušenia, stačí konštatovať, že taká výhrada, ktorá má spochybiť dôvodnosť odôvodnenia zvoleného v spornom rozhodnutí, je podľa judikatúry citovanej v bode 24 tohto rozsudku v štádiu odvolania neprípustná.
- 135 V treťom rade, pokiaľ ide o odôvodnenie napadnutého rozsudku, treba pripomenúť, že povinnosť odôvodňovať rozsudky vyplýva z článku 36 Štatútu Súdneho dvora, ktorý sa na konanie pred Všeobecným súdom uplatňuje na základe článku 53 prvého odseku toho istého Štatútu a článku 81 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu (pozri rozsudok zo 4. októbra 2007, Naipes Heraclio Fournier/ÚHVT, C-311/05 P, bod 51 a citovanú judikatúru).
- 136 Podľa ustálenej judikatúry z odôvodnenia rozsudku musia byť jasne a nepochybne zrejmé úvahy Všeobecného súdu, aby to dotknutým osobám umožnilo zistiť dôvody prijatého rozhodnutia a Súdnemu dvoru vykonať jeho súdne preskúmanie (pozri najmä rozsudky zo 14. mája 1998, Rada/de Nil a Impens, C-259/96 P, Zb. s. I-2915, body 32 a 33, ako aj zo 17. mája 2001, IECC/Komisia, C-449/98 P, Zb. s. I-3875, bod 70).
- 137 V tejto súvislosti stačí konštatovať, ako to vyplýva už z bodu 125 tohto rozsudku, že z bodov 296 a 297 napadnutého rozsudku jasne a nepochybne vyplývajú úvahy Súdu prvého stupňa, pokiaľ ide o úmyselnú alebo nedbanlivostnú povahu údajného porušenia. Výhrada založená na nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku je v tomto bode teda bez akéhokoľvek základu.

138 V dôsledku toho sa musí tretia časť prvého odvolacieho dôvodu zamietnuť ako čiastočne neprípustná a čiastočne bezpredmetná alebo nedôvodná.

d) Záver týkajúci sa prvého odvolacieho dôvodu

139 Z uvedeného vyplýva, že prvý odvolací dôvod treba zamietnuť ako celok.

3. O druhom odvolacom dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení pri uplatnení článku 82 ES

140 Druhý odvolací dôvod predložený odvolateľkou sa delí na tri časti, ktoré sa týkajú relevancie kritéria cenového stláčania pre konštatovanie zneužívania v zmysle článku 82 ES, primeranosti výpočtu cenového stláčania a účinkov cenového stláčania.

a) Napadnutý rozsudok

141 V bodoch 153 až 207 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa zamietol výhrady odvolateľky, v ktorých namietala nezákonnosť metódy, ktorú Komisia použila na zistenie existencie cenového stláčania.

142 Súd prvého stupňa po prvé v bodoch 166 až 168 napadnutého rozsudku zamietol výhradu odvolateľky, že zneužívajúca povaha cenového stláčania mohla byť len výsledkom zneužívajúcej povahy jej maloobchodných cien za služby prístupu pre účastníkov. Po konštatovaní v bode 166 uvedeného rozsudku, že podľa sporného rozhodnutia odvolateľkine zneužívanie spočíva v stanovovaní neprímeraných cien v podobe cenového stláčania na úkor jej konkurentov, pričom Komisia zastávala názor, že existuje zneužívajúce cenové stláčanie, pokiaľ je rozdiel medzi maloobchodnými cenami podniku, ktorý je dominantný na trhu, a veľkoobchodnými cenami sprostredkovacích služieb za porovnateľné služby poskytované jeho konkurentom buď záporný, alebo nepostačuje na pokrytie osobitných nákladov na produkty dominantného operátora v súvislosti s poskytovaním jeho vlastných maloobchodných služieb účastníkom, Súd prvého stupňa v bode 167 uvedeného rozsudku rozhodol:

„Je pravda, že Komisia v [spornom] rozhodnutí hovorí iba o existencii rozhodovacieho priestoru, ktorý mala žalobkyňa na zmenu svojich maloobchodných cien [služieb prístupu pre účastníkov]. Zneužívajúca povaha konania žalobkyne sa však viaže na nespravodlivosť rozdielu medzi jej [veľkoobchodnými] cenami za sprostredkovacie služby a maloobchodnými cenami [služieb prístupu pre účastníkov], ktorý sa prejavuje v podobe [cenového stláčania]. Preto so zreteľom na zneužitie konštatované v [spornom] rozhodnutí nebola Komisia povinná v [spornom] rozhodnutí preukázať, že by maloobchodné ceny žalobkyne boli ako také zneužívajúce.“

143 Po druhé v bodoch 183 až 194 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa zamietol výhradu, ktorou odvolateľka vytýkala Komisii, že cenové stláčanie vypočítala na základe cien a nákladov vertikálne integrovaného dominantného podniku a neprihliadla pritom na osobitné postavenie konkurentov na trhu. V tejto súvislosti Súd prvého stupňa v bode 185 uvedeného rozsudku zdôraznil, že preskúmanie, ktoré uskutočňuje vo vzťahu ku komplexným ekonomickým posúdeniam urobeným Komisiou, sa obmedzuje na overenie dodržania procesných postupov a postupov súvisiacich

s odôvodneniami, ako aj vecnej správnosti skutkových zistení, neexistencie zrejme nesprávneho posúdenia a zneužitia právomoci, a následne rozhodol, okrem iného, že:

„186 Najprv je namieste pripomenúť, že Komisia v [spornom] rozhodnutí skúmala, či hrozí, že postup dominantného podniku pri uplatňovaní taríf vytlačí z trhu rovnako výkonný hospodársky subjekt, ako je dominantný podnik. Komisia teda pri posudzovaní, či bol postup žalobkyne pri uplatňovaní taríf zneužívajúci, vychádzala výlučne z taríf a nákladov žalobkyne, a nie z osobitnej situácie súčasných či potenciálnych súťažiteľov žalobkyne.

187 Podľa Komisie totiž „možno usúdiť, že ide o [zneužívajúce cenové stláčanie], pokiaľ je rozdiel medzi maloobchodnými cenami podniku, ktorý je dominantný na trhu, a [veľkoobchodnými] tarífami sprostredkovacích služieb za porovnateľné služby poskytované jeho súťažiteľom buď záporný, alebo nepostačuje na pokrytie osobitných nákladov na produkty dominantného operátora za poskytovanie jeho vlastných služieb účastníkom na [maloobchodnom] trhu... V prejednávanej príhode bolo [cenové stláčanie] zneužívajúc[e], pretože sama žalobkyňa „by nebola schopná... ponúkať svoje služby účastníkom inak než so stratou, pokiaľ by za svoje služby účastníkom musela platobným prevodom inej spoločnosti platiť tarifu prístupu k vlastným sprostredkovacím službám... Za týchto podmienok „súťažitelia[, ktorí] sú rovnako výkonní“ ako žalobkyňa, môžu „ponúkať služby napojenia účastníkov za konkurencieschopnú cenu, iba ak si to môžu vynahradiť inde“...

188 Ďalej je nutné konštatovať, že aj keď sa súd Spoločenstva doposiaľ výslovne nevyjadril k metóde, ktorá sa má použiť na zistenie existencie [cenového stláčania], z judikatúry jednako zreteľne vyplýva, že zneužívanie v súvislosti s postupom dominantného podniku pri uplatňovaní taríf sa v zásade zisťuje so zreteľom na

vlastnú situáciu tohto podniku, a teda so zreteľom na jeho vlastné tarify a náklady, a nie so zreteľom na situáciu súčasných či potenciálnych súťažiteľov.

...

- 192 Treba doplniť, že pri akomkoľvek inom prístupe hrozí, že sa ním poruší všeobecná zásada právnej istoty. Pokiaľ by totiž zákonnosť postupu dominantného podniku pri uplatňovaní taríf závisela od situácie súťažiacich podnikov, najmä v súvislosti so štruktúrou ich nákladov, čo sú údaje, ktoré nie sú vo všeobecnosti dominantnému podniku známe, nebol by tento dominantný podnik schopný sám posúdiť zákonnosť svojho vlastného konania.
- 193 Komisia preto právom postavila svoju analýzu vo veci zneužívania postupom žalobkyne pri uplatňovaní taríf iba so zreteľom na osobitnú situáciu žalobkyne, a teda so zreteľom na tarify a náklady jej samej.
- 194 Pretože je namieste skúmať, či by žalobkyňa sama, alebo podnik rovnako výkonný ako ona, bola schopná ponúkať svoje služby účastníkom inak než so stratou, pokiaľ by bola predtým povinná uhradiť platobným prevodom inej spoločnosti takéto tarify spojené s poskytovaním vlastných sprostredkovacích služieb, je tvrdenie žalobkyne, že sa jej súťažitelia nesnažia napodobňovať jej vlastnú zákaznícku štruktúru a môžu dosahovať dodatočné príjmy plynúce z inovačných

produktov, ktoré na trhu ponúkajú iba oni a ku ktorým inak neposkytuje žalobkyňa žiadne spresnenie, nerelevantné. Z tých istých dôvodov nemôže obstať ani tvrdenie, že súťažitelia môžu vylúčiť možnosť (pred)voľby.“

¹⁴⁴ Po tretie Súd prvého stupňa v bodoch 195 až 206 tohto istého rozsudku zamietol výhradu, podľa ktorej Komisia zohľadnila len príjmy zo služieb za prístup a vylúčila príjmy z iných služieb, najmä služieb hovorov.

¹⁴⁵ V tejto súvislosti Súd prvého stupňa na úvod bodu 196 napadnutého rozsudku uviedol, že smernica 96/19, ktorá v súvislosti s tarifnou štruktúrou historických operátorov rozlišuje medzi vstupným poplatkom za pripojenie, mesačným predplatným a miestnymi, vnútroštátnymi a medzinárodnými tarifami, má za cieľ zaviesť medzi týmito jednotlivými zložkami tarifnú rovnováhu v závislosti od skutočných nákladov, v záujme umožniť plnú hospodársku súťaž na telekomunikačnom trhu a tento proces sa má konkrétne prejavovať poklesom taríf vnútroštátnych a medzinárodných hovorov a nárastom poplatkov za pripojenie, mesačného predplatného a ceny miestnych hovorov. V bode 197 uvedeného rozsudku z toho Súd prvého stupňa odvodil záver, že Komisia správne zdôraznila, že oddelené zohľadnenie ceny prístupu a ceny telefonických hovorov je teda už obsiahnuté v zásade reštrukturalizácie taríf stanovenej právom Únie.

¹⁴⁶ Súd prvého stupňa ďalej v bode 198 napadnutého rozsudku pripomenul, že systém nenarušenej hospodárskej súťaže medzi odvolateľkou a jej konkurentmi možno zaručiť iba vtedy, keď je medzi jednotlivými podnikateľskými subjektmi zabezpečená rovnosť príležitostí. V tejto súvislosti rozhodol takto:

„199 Aj keby sa pripustilo, že z pohľadu účastníka tvoria prístupové služby a služby telefonických hovorov jeden celok, nič to nemení na tom, že pre súťažiteľov

žalobkyne je predpokladom poskytovania služieb telefonických hovorov účastníkom cez pevnú sieť žalobkyne, aby mali prístup k účastníckej prípojke. Rovnosť príležitostí medzi historickým operátorom ako vlastníkom pevnej siete, ako je žalobkyňa, na jednej strane a jeho súťažiteľmi na druhej strane teda znamená, že ceny za prístupové služby budú stanovené na takej úrovni, aby súťažiteľov pri poskytovaní služieb telefonických hovorov stavali do pozície rovnocennej s historickým operátorom. Táto rovnosť príležitostí je zabezpečená len vtedy, ak historický operátor stanoví svoje maloobchodné ceny [služieb prístupu pre účastníkov] na úrovni, ktorá umožní súťažiteľom – o ktorých sa predpokladá, že sú rovnako výkonní ako historický operátor – preniesť všetky náklady spojené so sprostredkovacou službou na ich maloobchodné ceny. Pokiaľ však historický operátor túto zásadu nedodržiava, noví operátori na trhu môžu svojim účastníkom ponúkať prístupové služby len so stratou. Straty utrpené na úrovni prístupu k účastníckej prípojke sú potom nútení vyrovnávať vyššími tarifami na úrovni telefonických hovorov, čo tiež narušuje podmienky hospodárskej súťaže na trhu telefonických hovorov.

200 Z toho teda plynie, že aj keby bolo pravda, ako tvrdí žalobkyňa, že z pohľadu účastníka tvoria prístupové služby a služby telefonických hovorov ‚cluster‘, Komisia mohla v odôvodnení č. 119 [sporného] rozhodnutia právom usúdiť, že pri posudzovaní, či postup žalobkyne pri uplatňovaní taríf narúša hospodársku súťaž, bolo potrebné skúmať existenciu [cenového stláčania] iba na úrovni prístupových služieb, a teda nezahrňať do jeho výpočtu tarify telefonických hovorov.

201 Výpočet dorovnania medzi prístupovými tarifami a tarifami telefonických hovorov, na ktorý naráža žalobkyňa, nakoniec potvrdzuje, že žalobkyňa a jej súťažiteľia sa na úrovni prístupu k účastníckej prípojke nenachádzajú v rovnocennej

pozícii, čo je pritom nevyhnutnou podmienkou na to, aby hospodárska súťaž na trhu telefonických hovorov nebola narúšaná.

202 V každom prípade, keďže žalobkyňa výrazne znížila svoje ceny telefonických hovorov v priebehu obdobia, ktorého sa týka [sporné] rozhodnutie..., nemožno vylúčiť, že jej súťažitelia nemali ani len ekonomickú možnosť pristúpiť k dorovnaniu, na ktoré ukazuje žalobkyňa. Súťažitelia, ktorí sú voči žalobkyni ekonomicky znevýhodnení už na úrovni prístupu k účastníckej prípojke, by totiž s cieľom motivovať potenciálnych zákazníkov, aby vypovedali predplatné u žalobkyne a na výmenu si upísali predplatné u nich, museli zadávať ešte nižšie tarify telefonických hovorov než žalobkyňa.“

¹⁴⁷ Súd prvého stupňa z toho v bode 203 napadnutého rozsudku odvodil záver, že Komisia teda na účely výpočtu cenového stláčania právom zohľadnila iba príjmy z prístupových služieb, pričom vylúčila príjmy z ostatných služieb, konkrétne služieb telefonických hovorov.

¹⁴⁸ Okrem toho, po tom, čo v bode 223 napadnutého rozsudku uviedol, že chyba vo výpočte, ktorej sa dopustila Komisia, týkajúca sa osobitných nákladov odvolateľky, nemôže mať vplyv na zákonnosť sporného rozhodnutia, pretože neprimeranosť postupu odvolateľky pri uplatňovaní taríf v zmysle článku 82 ES sa spája so samotnou existenciou cenového stláčania, a nie s jeho presným rozpätím, Súd prvého stupňa v bodoch 234 až 244 uvedeného rozsudku zamietol výhrady odvolateľky týkajúce sa neexistencie dosahu na trh, keď okrem iného konštatoval:

„234 Podľa Komisie postupom žalobkyne pri uplatňovaní taríf došlo k obmedzeniu hospodárskej súťaže na trhu služieb prístupu pre účastníkov. Toto konštatovanie odvodzuje v [spornom] rozhodnutí... z vlastnej existencie [cenového

stláčania]. Žiadne preukazovanie protisúťažného účinku podľa nej nie je nevyhnutné, aj keď to podporne rozoberá v odôvodneniach č. 181 až 183 [sporného] rozhodnutia.

- 235 Pretože žalobkyňa až do vstupu prvého súťažiteľa na trh služieb prístupu pre účastníkov v roku 1998 mala na tomto maloobchodnom trhu [služieb prístupu pre účastníkov] faktický monopol, protisúťažný účinok, ktorý je Komisia povinná preukázať, súvisí s prípadnými obmedzeniami, ktoré mohol postup žalobkyne pri uplatňovaní taríf spôsobiť v rozvoji hospodárskej súťaže na trhu.
- 236 V tomto ohľade je nevyhnutné pripomenúť, že jednak žalobkyňa je vlastníkom pevnej telefónnej siete v Nemecku a jednak je nesporné, ako uvádza Komisia v odôvodneniach č. 83 až 91 [sporného] rozhodnutia, že v Nemecku v čase prijatia uvedeného rozhodnutia neexistovala žiadna iná infraštruktúra, ktorá by súťažiteľom žalobkyne umožňovala životaschopne vstúpiť na trh služieb prístupu pre účastníkov.
- 237 S ohľadom na to, že sprostredkovacie služby žalobkyne sú... nevyhnutné, aby bolo niektorému z jej súťažiteľov umožnené vstúpiť s ňou do hospodárskej súťaže na [maloobchodnom] trhu služieb prístupu pre účastníkov, [cenové stláčanie] medzi [veľkoobchodnými] tarífami sprostredkovacích služieb a maloobchodnými tarífami žalobkyne [služieb prístupu pre účastníkov] bude v zásade obmedzovať rozvoj hospodárskej súťaže na [maloobchodných] trhoch. Ak sú totiž maloobchodné ceny žalobkyne nižšie než [veľkoobchodné] tarify jej sprostredkovacích služieb alebo ak rozdiel medzi [veľkoobchodnými] tarífami

sprostredkovacích služieb a [uvedenými] maloobchodnými tarifami žalobkyne nepostačuje na to, aby umožnil rovnako výkonnému operátorovi ako ona pokryť jeho osobitné náklady na poskytovanie služieb prístupu pre účastníkov, potenciálny súťažiteľ rovnako výkonný ako žalobkyňa nemôže vstúpiť na trh služieb prístupu pre účastníkov bez toho, aby neutrpel straty.

- 238 Je pravda, ako zdôrazňuje žalobkyňa, že jej súťažitelia obvykle využijú krížové dotovanie v tom zmysle, že straty utrené na trhu služieb prístupu pre účastníkov budú vyrovnávať ziskami, ktoré vzniknú na iných trhoch, ako sú napríklad trhy telefonických hovorov. Keďže však vzhľadom na to, že žalobkyňa, aby mohla ponúkať služby prístupu účastníkom, nepotrebuje ako vlastník pevnej siete využívať sprostredkovacie služby, a že sa teda na rozdiel od svojich súťažiteľov nemusí z dôvodu postupu dominantného podniku pri uplatňovaní taríf usilovať o vyrovnanie strát utrených na trhu služieb prístupu účastníkom, [cenové stláčanie] konštatovan[é] v [spornom] rozhodnutí narušuje hospodársku súťaž nielen na trhu prístupu účastníkom, ale aj na trhu telefonických hovorov...

- 239 Zároveň nízke trhové podiely nadobudnuté súťažiteľmi žalobkyne na trhu služieb prístupu pre účastníkov od liberalizácie trhu, začatej nadobudnutím účinnosti TKG 1. augusta 1996, svedčia o prekážkach, ktoré postup žalobkyne pri uplatňovaní taríf znamenal pre rozvoj hospodárskej súťaže na týchto trhoch....

240 Okrem toho niet námietok, že pokiaľ sa vezmú do úvahy iba analógové linky, ktoré v čase prijatia [sporného] rozhodnutia v Nemecku tvorili zo všetkých liniek 75 %, podiel súťažiteľov žalobkyne razom poklesne z 21 % v roku 1999 na 10 % v roku 2002...

...

244 ... V každom prípade žalobkyňa, opomínajúca vyčíslieť rozsah, v akom súťažitelia pôsobia na celoštátnej úrovni, nepredkladá nijaký dôkaz, ktorý by bol spôsobilý vyvrátiť zistenia urobené v odôvodneniach č. 180 až 183 [sporného] rozhodnutia, podľa ktorých jej tarifná politika skutočne obmedzuje hospodársku súťaž na nemeckom trhu služieb prístupu pre účastníkov.“

b) O prvej časti druhého odvolacieho dôvodu týkajúcej sa relevantnosti kritéria cenového stláčania pre konštatovanie zneužívania v zmysle článku 82 ES

i) Argumentácia účastníkov konania

¹⁴⁹ Vo svojej prvej výhrade odvolateľka uvádza, že napadnutý rozsudok nebol dostatočne odôvodnený, pretože sa v ňom nepreskúmalo tvrdenie odvolateľky, ktoré predniesla v prvostupňovom konaní, podľa ktorého Komisia nemala – z dôvodu, že ceny

sprostredkovacích služieb stanovil RegTP – uplatniť kritérium cenového stláčania. Napadnutý rozsudok sa v tomto ohľade zakladá na bludnom kruhu. Súd prvého stupňa totiž uplatňuje kritérium zvolené samotnou Komisiou na stanovenie skutočností, ktorých sa preskúmanie cien odvolateľky musí týkať. Námietka odvolateľky sa však týka predchádzajúcej fázy odôvodnenia, konkrétne otázky hypotetickej povahy kritéria cenového stláčania zvoleného Komisiou.

¹⁵⁰ Vo svojej druhej výhrade odvolateľka uvádza, že Súd prvého stupňa nesprávne uplatnil článok 82 ES na body 166 až 168 napadnutého rozsudku v tom, že analýza cenového stláčania nemôže preukázať zneužívajúcu povahu jej cien, pretože veľkoobchodné ceny sprostredkovacích služieb záväzne stanovuje príslušný národný regulačný orgán.

¹⁵¹ Odvolateľka zastáva názor, že v takej situácii primeranosť kritéria cenového stláčania závisí od úrovne veľkoobchodných cien sprostredkovacích služieb stanovených orgánom, ktorú ako takú nemožno vytýkať v súvislosti so zneužívaním, keď regulovaný podnik nemá k dispozícii rozhodovací priestor. Ak totiž národný regulačný orgán určí neprimeranú cenu veľkoobchodných cien sprostredkovacích služieb, podnik v dominantnom postavení podliehajúci regulácii bude povinný uplatňovať neprimeranú maloobchodnú cenu za služby prístupu pre účastníkov, aby si zabezpečil primeranú maržu. V takom prípade sa podnik bude musieť rozhodnúť medzi dvoma formami zneužívania, konkrétne medzi cenovým stláčaním alebo zneužívajúcim zvýšením cien. Podnik v dominantnom postavení sa teda nemôže vyhnúť zneužívaniu.

- 152 Podľa odvolateľky sa v takej situácii, aká existuje vo veci samej, podnik v dominantnom postavení dopúšťa zneužívania len vtedy, ak je maloobchodná cena za služby prístupu pre účastníkov zneužívajúco nízka.
- 153 Komisia zastáva názor, že napadnutý rozsudok je dostatočne odôvodnený a vo zvyšnej časti považuje tvrdenia odvolateľky za nedôvodné.
- 154 Podľa spoločnosti Vodafone bez ohľadu na to, či výhrady z prvej časti druhého odvolacieho dôvodu sú neprípustné preto, lebo sa v nich len opakujú tvrdenia z prvostupňového konania a týkajú sa nesprávneho vecného posúdenia, sú rovnako irelevantné aj z vecného a právneho hľadiska.

ii) Posúdenie Súdnym dvorom

- 155 Na úvod treba uviesť, že na rozdiel od toho, čo tvrdí spoločnosť Vodafone, prvá časť druhého odvolacieho dôvodu je z tých istých dôvodov, ktoré už boli uvedené v bode 123 tohto rozsudku, prípustná, pretože odvolateľka – aj keď v podstate opakuje tvrdenia už prednesené pred Súdom prvého stupňa – vytýka tomuto súdu, že sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď na účely uplatnenia článku 82 ES použil nesprávne právne kritérium a v tomto bode napadnutý rozsudok nedostatočne odôvodnil.

156 Pokiaľ ide o dôvodnosť prvej časti druhého odvolacieho dôvodu, treba konštatovať, že čo sa týka po prvé výhrady založenej na nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku, odvolateľka nesprávne vytyká Súdu prvého stupňa, že v uvedenom rozsudku neodôvodnil svoju odpoveď na jej tvrdenie, podľa ktorého nebolo kritérium cenového stláčania relevantné, ak – tak ako v prejednávanej veci – veľkoobchodné ceny sprostredkovacích služieb stanovil národný regulačný orgán, a teda z právneho hľadiska dostatočne neodôvodnil, že si Komisia zvolila kritérium cenového stláčania na zistenie zneužívania podľa článku 82 ES.

157 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že Súd prvého stupňa v bodoch 166 až 168 napadnutého rozsudku uviedol, že Komisia v spornom rozhodnutí jednak preukázala len existenciu rozhodovacieho priestoru, ktorý mala odvolateľka k dispozícii na zmenu maloobchodných cien za služby prístupu pre účastníkov, a jednak konštatovala, že zneužívajúca povaha konania odvolateľky spočívajúca v stláčaní cien jej prinajmenšom rovnako efektívnych konkurentov súvisela s neprimeraným rozpätím medzi jej veľkoobchodnou cenou sprostredkovacích služieb a uvedenými maloobchodnými cenami, a Komisia preto nemusela preukázať zneužívajúcu povahu týchto cien. Okrem toho v bodoch 183 až 213 uvedeného rozsudku Súd prvého stupňa vysvetlil, prečo bolo nevyhnutné zamietnuť výhrady odvolateľky predložené proti metóde Komisie použitej na vypočítanie týchto cenových stláčaní.

158 Treba konštatovať, že Súd prvého stupňa tým implicitne, ale jednoznačne uviedol, prečo údajná regulácia veľkoobchodných cien sprostredkovacích služieb národnými regulačnými orgánmi nebránila v prejednávanej veci tomu, aby sa cenové postupy odvolateľky mohli považovať za zneužívajúce v zmysle článku 82 ES.

- 159 Z týchto rôznych konštatovaní v bodoch 166 až 168 a 183 až 213 napadnutého rozsudku totiž jednoznačne vyplýva, že v rozpore s článkom 82 ES podľa neho nie sú ani veľkoobchodné ceny sprostredkovacích služieb, ktoré – ako už bolo uvedené v bodoch 48 a 49 tohto rozsudku – nemôžu byť sponybnené v rámci tohto odvolacieho konania, ani maloobchodné ceny služieb prístupu pre účastníkov, ale rozpätie medzi nimi.
- 160 Podľa judikatúry citovanej v bodoch 135 a 136 tohto rozsudku sa tak odvolateľka pri čítaní týchto častí napadnutého rozsudku mohla zoznámiť s dôvodmi, pre ktoré údajná regulácia veľkoobchodných cien sprostredkovacích služieb národnými regulačnými orgánmi podľa Súdu prvého stupňa nemala v prejednávanej veci vplyv na uplatnenie článku 82 ES na jej cenové postupy.
- 161 Z toho vyplýva, že body 166 až 168 napadnutého rozsudku v spojení s bodmi 183 až 213 toho istého rozsudku obsahujú dostatočné odôvodnenie toho, prečo Súd prvého stupňa konštatoval, že bez ohľadu na stanovenie veľkoobchodných cien sprostredkovacích služieb národnými regulačnými orgánmi Komisia správne zvolila kritérium cenového stláčania, aby konštatovala, že cenové postupy odvolateľky boli zneužívaním v zmysle článku 82 ES.
- 162 Výhrada založená na nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku sa preto musí zamietnuť ako nedôvodná.

163 Po druhé, pokiaľ ide o výhradu založenú na nesprávnosti kritéria cenového stláčania pre konštatovanie zneužívania v zmysle článku 82 ES, treba pripomenúť, ako už bolo uvedené v bodoch 31 a 32 tohto rozsudku, že odvolateľka touto výhradou nespochybňuje, že cenové postupy podniku v dominantnom postavení, ktoré vedú k stláčaniu cien jeho prinajmenšom rovnako efektívnych konkurentov, môžu v zásade predstavovať zneužívanie v zmysle článku 82 ES. V tejto výhrade naopak tvrdí, že za okolností existujúcich v prejednávanej veci vzhľadom na to, že jej veľkoobchodné ceny sprostredkovacích služieb stanovujú národné regulačné orgány, kritérium cenového stláčania nie je vhodné na to, aby bolo možné konštatovať, že jej cenové postupy sú zneužívaním v zmysle článku 82 ES.

164 Ako vyplýva z bodov 38 až 43 tohto rozsudku, v rámci tohto odvolania sa treba nepochybne oprieť o predpoklad, ktorý Súd prvého stupňa zvolil v napadnutom rozsudku a Komisia v spornom rozhodnutí, že odvolateľka nemá rozhodovací priestor na to, aby uvedené veľkoobchodné ceny zmenila.

165 Odvolateľka sa pritom pri tejto výhrade – s cieľom preukázať nevhodnosť kritéria cenového stláčania – nemôže opierať o predpoklad, že národné regulačné orgány stanovujú veľkoobchodné ceny sprostredkovacích služieb na neprimeranej úrovni. Aj keby sme totiž pripustili – ako to odvolateľka tvrdila na pojednávaní – že sťažnosti konkurentov vedúce k prijatiu sporného rozhodnutia sa opierali o túto skutočnosť, tento predpoklad, ako už bolo uvedené v bodoch 48 a 49 tohto rozsudku, treba považovať za predpoklad presahujúci rámec tohto odvolania.

- 166 Výhradu odvolateľky, podľa ktorej nesprávnosť kritéria cenového stláčania vyplýva z tej skutočnosti, že na to, aby sa vyhla vytýkanému porušeniu, nemá v prejednávanej veci inú možnosť, než zneužívajúcim spôsobom zvýšiť svoje maloobchodné ceny za služby prístupu pre účastníkov na neprimeranú úroveň, vzhľadom na neprimeranú úroveň jej veľkoobchodných cien sprostredkovacích služieb stanovených národnými regulačnými orgánmi, preto netreba skúmať, pretože vychádza z hypotetického predpokladu, ktorý nepatrí do právomoci preskúmania Súdneho dvora v rámci tohto odvolania.
- 167 Okrem toho v rozsahu, v akom odvolateľka tvrdí, že správnosť kritéria cenového stláčania závisí od úrovne veľkoobchodných cien sprostredkovacích služieb stanovených národným regulačným orgánom, treba uviesť, že ako už vyplýva z bodov 166 až 168 napadnutého rozsudku, zneužívajúca povaha cenových postupov odvolateľky, ktoré sú predmetom tohto rozsudku, v zmysle článku 82 ES vyplýva z nedostatočného rozpätia medzi dotknutými veľkoobchodnými cenami a jej maloobchodnými cenami služieb prístupu pre účastníkov, ktoré vedie k stláčaniu cien jej prinajmenšom rovnako efektívnych konkurentov. Ako už uviedol Súd prvého stupňa v bode 223 uvedeného rozsudku, ktorý nebol napadnutý v rámci tohto odvolania, neprimeraná povaha cenových postupov odvolateľky v zmysle článku 82 ES je teda spojená so samotnou existenciou cenového stláčania, a nie s jeho presným rozpätím.
- 168 Z toho vyplýva, že úroveň veľkoobchodných cien sprostredkovacích služieb je sama osebe irelevantná, pokiaľ ide o spochybnenie dôvodnosti konštatovaní Súdu prvého stupňa v súvislosti s uplatnením článku 82 ES na predmetné cenové postupy.
- 169 Na účely preskúmania dôvodnosti tejto výhrady treba naopak preskúmať, či Súd prvého stupňa najmä v bodoch 166 a 168 napadnutého rozsudku správne rozhodol, že

aj za predpokladu, že odvolateľka nemá k dispozícii rozhodovací priestor na zmenu svojich veľkoobchodných cien sprostredkovacích služieb, jej cenové postupy možno napriek tomu považovať za zneužívajúce v zmysle článku 82 ES, pokiaľ nezávisle od toho, či jej veľkoobchodné ceny a maloobchodné ceny za služby prístupu pre účastníkov sú samy osebe zneužívajúce, je rozdiel medzi nimi neprimeraný, konkrétne podľa tohto rozsudku, ak je tento rozdiel záporný alebo nedostatočný na to, aby pokryl špecifické náklady odvolateľky na produkt v súvislosti s poskytovaním jej vlastných služieb, takže rovnako efektívnemu konkurentovi, ako je ona sama, neumožňuje vstúpiť do hospodárskej súťaže s ňou o poskytovanie služieb prístupu pre účastníkov.

¹⁷⁰ V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry je článok 82 ES vyjadrením všeobecného účelu, ktorý sa prisudzuje činnosti Európskeho spoločenstva, konkrétne vytvoreniu režimu, ktorý by zabezpečil účinnú hospodársku súťaž na spoločnom trhu. Dominantné postavenie podľa článku 82 ES sa týka takého silného ekonomického postavenia podniku, ktoré mu umožňuje brániť zachovanie účinnej hospodárskej súťaže na relevantnom trhu tým, že mu dáva možnosť správať sa v značnej miere nezávisle od svojich konkurentov, zákazníkov a napokon aj spotrebiteľov (pozri rozsudky z 13. februára 1979, Hoffmann-La Roche/Komisia, 85/76, Zb. s. 461, bod 38, a z 2. apríla 2009, France Télécom/Komisia, C-202/07 P, Zb. s. I-2369, bod 103).

¹⁷¹ V prejednávanej veci treba pripomenúť, že ako vyplýva z bodov 50 až 52 tohto rozsudku, odvolateľka nespochybňuje, že má dominantné postavenie na všetkých dotknutých trhoch služieb, teda na veľkoobchodnom trhu sprostredkovacích služieb, ako aj maloobchodnom trhu služieb prístupu pre účastníkov.

- 172 Pokiaľ ide o zneužívajúcu povahu cenových postupov odvolateľky, treba uviesť, že článok 82 druhý odsek písm. a) ES výslovne zakazuje, aby podnik v dominantnom postavení priamo alebo nepriamo vynucoval neprímerané ceny.
- 173 Okrem toho zoznam zneužívajúcich postupov uvedený v článku 82 ES nie je vyčerpávajúci, takže postupy, ktoré sú tam uvedené, sú len príkladmi zneužívania dominantného postavenia. Podľa ustálenej judikatúry totiž zoznam zneužívajúcich postupov obsiahnutý v tomto ustanovení nevyčerpáva všetky spôsoby zneužívania dominantného postavenia, ktoré Zmluva ES zakazuje (pozri rozsudok *British Airways/Komisia*, už citovaný, bod 57 a citovanú judikatúru).
- 174 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že článok 82 ES stanovuje zákaz zneužívania dominantného postavenia na trhu v rozsahu, v akom by to mohlo mať vplyv na obchod medzi členskými štátmi, a tým sa vzťahuje na správanie podniku v dominantnom postavení, ktoré majú na trhu, na ktorom je už stupeň hospodárskej súťaže oslabený najmä z dôvodu prítomnosti podniku majúceho takéto postavenie, za následok brániť udržaniu stupňa hospodárskej súťaže, ktorý ešte na trhu existuje, alebo rozvoju tejto hospodárskej súťaže, prostredníctvom použitia prostriedkov odlišujúcich sa od tých prostriedkov, ktorými sa riadi bežná súťaž výrobkov alebo služieb poskytovaných hospodárskymi subjektmi (pozri v tomto zmysle rozsudky *Hoffman-La Roche/Komisia*, už citovaný, bod 91; *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin/Komisia*, už citovaný, bod 70; z 3. júla 1991, *AKZO/Komisia*, C-62/86, Zb. s. I-3359, bod 69; *British Airways/Komisia*, už citovaný, bod 69, a *France Télécom/Komisia*, už citovaný, bod 104).
- 175 Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že na účely stanovenia, či podnik majúci dominantné postavenie zneužíval svoje postavenie tým, že uplatňoval také cenové postupy, treba posúdiť všetky okolnosti a skúmať, či tieto postupy nesmerujú k tomu, aby kupujúcemu vzali alebo obmedzili možnosť výberu jeho zdrojov zásobovania, zamedzili

vstup konkurentov na tento trh, uplatňovali voči obchodným partnerom nerovnaké podmienky pri rovnakých plneniach, a tým ich stavali do konkurenčnej nevýhody, alebo posilňovali dominantné postavenie prostredníctvom skresľovania hospodárskej súťaže (pozri v tomto zmysle rozsudky *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin/Komisia*, už citovaný, bod 73, a *British Airways/Komisia*, už citovaný, bod 67).

¹⁷⁶ Vzhľadom na to, že článok 82 ES sa týka nielen postupov, ktoré by mohli spôsobiť okamžitú ujmu spotrebiteľom, ale aj takých postupov, ktoré im spôsobujú ujmu tým, že poškodzujú štruktúru účinnej hospodárskej súťaže, podnik v dominantnom postavení, ako už bolo uvedené v bode 83 tohto rozsudku, má osobitnú zodpovednosť za to, aby jeho konanie nenarušilo účinnú a neskreslenú hospodársku súťaž na spoločnom trhu (pozri v tomto zmysle rozsudok *France Télécom/Komisia*, už citovaný, bod 105 a citovanú judikatúru).

¹⁷⁷ Z toho vyplýva, že článok 82 ES najmä zakazuje podniku v dominantnom postavení, aby používal také cenové postupy, ktoré majú za následok vylúčenie jeho skutočných alebo potenciálnych rovnako efektívnych konkurentov, teda cenové postupy, ktoré samy osebe sťažujú, prípadne znemožňujú ich prístup na trh a sťažujú, prípadne znemožňujú jeho zmluvným partnerom možnosť výberu medzi viacerými zdrojmi zásobovania alebo obchodnými partnermi, posilňujúc tak svoje dominantné postavenie používaním iných prostriedkov než tých, ktoré patria do hospodárskej súťaže na základe kvality. Z tohto hľadiska teda nemožno každú cenovú hospodársku súťaž považovať za zákonnú (pozri v tomto zmysle rozsudky *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin/Komisia*, už citovaný, bod 73; *AKZO/Komisia*, už citovaný, bod 70, a *British Airways/Komisia*, už citovaný, bod 68).

¹⁷⁸ V prejednávanej veci treba konštatovať, že odvolateľka nespochybňuje, že aj za predpokladu, že by nemala k dispozícii rozhodovací priestor na zmenu svojich veľkoobchodných cien sprostredkovacích služieb, rozpätie medzi nimi a jej maloobchodnými

cenami za služby prístupu pre účastníkov môže mať za následok vylúčenie jej skutočných alebo potenciálnych rovnako efektívnych konkurentov z trhu, pretože ich prístup na trh s dotknutými službami je prinajmenšom sťažený vzhľadom na cenové stláčanie, ktoré im také rozpätie spôsobuje.

- 179 Na pojednávaní pritom odvolateľka tvrdila, že kritérium zvolené v napadnutom rozsudku pre konštatovanie zneužívania v zmysle článku 82 ES ju za okolností existujúcich v tejto veci zaväzovalo k tomu, aby zvýšila svoje maloobchodné ceny služieb prístupu pre účastníkov na úkor svojich vlastných účastníkov vzhľadom na reguláciu jej veľkoobchodných cien sprostredkovacích služieb národnými regulačnými orgánmi.
- 180 Ako už vyplýva z bodov 175 až 177 tohto rozsudku, článok 82 ES má nepochybne za cieľ predovšetkým ochranu spotrebiteľov prostredníctvom nenarušenej hospodárskej súťaže (pozri rozsudok zo 16. septembra 2008, *Sot. Lélos kai Sia a i.*, C-468/06 až C-478/06, Zb. s. I-7139, bod 68).
- 181 Samotná skutočnosť, že odvolateľka by musela zvýšiť svoje maloobchodné ceny služieb prístupu pre účastníkov, aby sa vyhla stláčaniu cien jej rovnako efektívnych konkurentov, však sama osebe nemôže vylúčiť relevantnosť kritéria, ktoré Súd prvého stupňa zvolil vo veci samej, aby konštatoval zneužívanie v zmysle článku 82 ES.
- 182 Uvedené cenové stláčanie totiž tým, že naďalej znižuje stupeň hospodárskej súťaže na trhu služieb prístupu pre účastníkov – už aj tak obmedzenej v dôsledku prítomnosti

odvolateľky – a posilňuje tak jej dominantné postavenie na tomto trhu, má totiž rovnako za následok, že spotrebitelia sú poškodzovaní obmedzením svojich možností výberu, teda perspektívy zníženia maloobchodných cien z dlhodobého hľadiska, z dôvodu hospodárskej súťaže medzi prinajmenšom rovnako efektívnymi konkurentmi na uvedenom trhu (pozri v tomto zmysle rozsudok France Télécom/Komisia, už citovaný, bod 112).

183 Ako sa uvádza v bodoch 77 až 86 tohto rozsudku, v rozsahu, v akom odvolateľka má za týchto okolností k dispozícii rozhodovací priestor na obmedzenie alebo odstránenie takého cenového stláčania prostredníctvom zvýšenia svojich maloobchodných cien služieb prístupu pre účastníkov, Súd prvého stupňa správne rozhodol v bodoch 166 až 168 napadnutého rozsudku, že toto cenové stláčanie vzhľadom na účinok vylúčenia, ktorý môže mať pre prinajmenšom rovnako efektívnych konkurentov ako odvolateľka, môže samo osebe predstavovať zneužívanie v zmysle článku 82 ES. Súd prvého stupňa preto nebol vôbec povinný okrem toho zisťovať, či boli veľkoobchodné ceny sprostredkovacích služieb alebo maloobchodné ceny služieb prístupu pre účastníkov samy osebe zneužívajúce z dôvodu ich neprimeranej alebo predátorskej povahy.

184 Z toho vyplýva, že výhrada odvolateľky založená na nesprávnosti kritéria zvoleného Súdom prvého stupňa na konštatovanie zneužívania v zmysle článku 82 ES sa musí zamietnuť ako čiastočne neprípustná a čiastočne nedôvodná.

185 V dôsledku toho treba zamietnuť prvú časť druhého odvolacieho dôvodu.

c) O druhej časti druhého odvolacieho dôvodu týkajúcej sa primeranosti metódy výpočtu cenového stláčania

¹⁸⁶ Odvolateľka tvrdí, že v rámci svojej analýzy metódy použitej Komisiou na výpočet cenového stláčania napadnutý rozsudok obsahuje niekoľko nesprávnych právnych posúdení v tom, že Súd prvého stupňa sa opiera – pokiaľ ide o viacero zásadných aspektov tejto otázky – o kritériá nezlučiteľné s článkom 82 ES. Odvolateľka v tejto súvislosti uvádza dve výhrady založené po prvé na nesprávnom uplatnení kritéria rovnako efektívneho konkurenta a po druhé na nesprávnom právnom posúdení spočívajúcom v tom, že služby hovorov a ostatné telekomunikačné služby sa nezohľadnili pri výpočte cenového stláčania.

i) O výhrade založenej na nesprávnom uplatnení kritéria rovnako efektívneho konkurenta

– Argumentácia účastníkov konania

¹⁸⁷ Odvolateľka tvrdí, že vzhľadom na to, že Súd prvého stupňa nezohľadňuje skutočnosť, že odvolateľka ako podnik v dominantnom postavení nepodlieha tým istým záporným podmienkam ako jej konkurenti a z vecných dôvodov sa jej konkurenčné postavenie líši od postavenia jej konkurentov, na skutkové okolnosti tejto veci nesprávne uplatnil kritérium rovnako efektívneho konkurenta, ktoré sa vzťahuje na vlastné ceny a náklady podniku v dominantnom postavení.

- 188 Na rozdiel od toho, čo Súd prvého stupňa rozhodol v bode 188 napadnutého rozsudku, podľa odvolateľky nie je pre posúdenie správania z hľadiska článku 82 ES rozhodujúca situácia podniku v dominantnom postavení, ale situácia jeho konkurentov a ich možnosť konkurovať tomuto podniku na úrovni poskytovania služieb za konkrétnych konkurenčných podmienok na dotknutom trhu.
- 189 V tejto súvislosti odvolateľka uvádza, že je nesporné, že situácia podniku v dominantnom postavení môže byť spoľahlivým ukazovateľom, ak sú historické, materiálne a právne podmienky na trhu rovnaké pre podnik v dominantnom postavení a jeho konkurentov, pričom kritérium rovnako efektívneho konkurenta môže predstavovať veľmi užitočný nástroj, pretože znižuje vzostup neefektívnych konkurentov a zvyšuje právnu istotu pre podnik v dominantnom postavení. Tak to ale nie je v prípade, že konkurenti podliehajú iným právnym alebo materiálnym podmienkam. Ak taký prípad nastane, kritérium rovnako efektívneho konkurenta treba prispôbiť.
- 190 V prejednávanej veci pritom odvolateľka uvádza, že bola nútená prevziať všetkých účastníkov siete bez ohľadu na ich ekonomickú atraktívnosť. Z právneho hľadiska okrem toho bola povinná ponúkať svojim zákazníkom služby (pred)voľby operátora prostredníctvom predvoľby, teda trvalú voľbu operátora, alebo služby „call-by-call“, teda voľbu operátora od prípadu k prípadu. Jej konkurenti nemali tieto povinnosti a vo všeobecnosti vylučovali (pred)voľbu operátora, pričom telefónne linky a hovory ponúkali ako samostatný produkt.
- 191 Odvolateľka uvádza, že vzhľadom na tieto špecifiká veci malo byť kritérium rovnako efektívneho konkurenta upravené. Hoci na určenie priemerných nákladov a príjmov jej konkurentov bolo možné opierať sa o veľkoobchodné ceny sprostredkovacích služieb a skutočné maloobchodné ceny služieb prístupu pre účastníkov, ako aj o osobitné

náklady odvolateľky na produkt, nebol naopak dôvod opierať sa o štruktúru jej zákazníkov. Okrem toho sa mali do analýzy cenového stláčania zahrnúť aj hovory a ostatné telekomunikačné služby.

- ¹⁹² Zásada právnej istoty podľa odvolateľky neznamena, že sa majú prehliadať zjavné anomálie v štruktúre jej zákazníkov alebo rozdiely medzi zákonnými podmienkami, v ktorých podnik v dominantnom postavení a jeho konkurenti vykonávajú svoju činnosť.
- ¹⁹³ Komisia zdôrazňuje, že odvolateľka sa nemôže brániť tvrdením, že nebola rovnako efektívna ako jej konkurenti, pretože právo hospodárskej súťaže nechráni neefektívne podniky. Tvrdenia odvolateľky sú preto nedôvodné.
- ¹⁹⁴ Spoločnosť Vodafone tvrdí, že táto výhrada je neprípustná. Odvolateľka totiž len opakuje tvrdenia, ktoré už uviedla pred Súdom prvého stupňa a v konaní pred Komisiou. Okrem toho v zásade uvádza výhrady, ktoré nepodliehajú preskúmaniu Súdnym dvorom. V každom prípade kritérium rovnako efektívneho konkurenta je vhodným kritériom na overenie, či určité konanie môže mať účinky vylúčenia z trhu. Tvrdenia odvolateľky sú teda nedôvodné.

– Posúdenie Súdnyim dvorom

- ¹⁹⁵ Na úvod treba uviesť, že na rozdiel od toho, čo tvrdí spoločnosť Vodafone, aj napriek tomu, že uvedená výhrada je len opakovaním tvrdení už predložených v konaní na prvom stupni, je prípustná, pretože podľa judikatúry citovanej v bode 25 tohto rozsudku sa ním Súdu prvého stupňa vytýka, že tým, že uplatnil kritérium rovnako efektívneho konkurenta, hoci odvolateľka nepodliehala rovnakým právnym a materiálnym podmienkam ako jej konkurenti, zvolil nesprávne právne kritérium pri uplatnení článku 82 ES na dotknuté cenové postupy, a dopustil sa tak nesprávneho právneho posúdenia v tomto bode.
- ¹⁹⁶ Pokiaľ ide o dôvodnosť uvedenej výhrady, treba pripomenúť, že ako vyplýva z bodu 186 napadnutého rozsudku a z bodov 4 a 12 tohto rozsudku, kritérium rovnako efektívneho konkurenta, ktoré Súd prvého stupňa použil v napadnutom rozsudku, spočíva v preskúmaní toho, či cenové postupy podniku v dominantnom postavení hrozia vylúčením rovnako efektívneho hospodárskeho subjektu z trhu, pričom sa vychádza len z cien a nákladov dominantného podniku, ale nie zo špecifickej situácie jeho skutočných alebo potenciálnych konkurentov.
- ¹⁹⁷ Ako vyplýva z bodu 169 tohto rozsudku, v prejednávanej veci Súd prvého stupňa vzal do úvahy náklady odvolateľky pri stanovení zneužívajúcej povahy jej postupov, pretože rozpätie medzi jej veľkoobchodnými cenami sprostredkovacích služieb a maloobchodnými cenami služieb prístupu pre účastníkov bolo kladné. V takom prípade totiž Súd prvého stupňa zastával názor, že tieto cenové postupy mohla Komisia právom považovať za neprimerané v zmysle článku 82 ES vzhľadom na to, že toto rozpätie nebolo dostatočné na pokrytie osobitných nákladov odvolateľky na produkt v súvislosti s poskytovaním jej vlastných služieb.

- 198 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že Súdny dvor už rozhodol, že pri rozhodovaní, či môžu cenové postupy podniku v dominantnom postavení vylúčiť konkurenta z trhu v rozpore s článkom 82 ES, treba uplatniť kritérium založené na nákladoch a stratégii samotného podniku v dominantnom postavení (pozri rozsudky AKZO/Komisia, už citovaný, bod 74, a France Télécom/Komisia, už citovaný, bod 108).
- 199 Súdny dvor v tejto súvislosti zdôraznil najmä to, že podnik v dominantnom postavení nemôže vylúčiť z trhu podniky, ktoré sú možno rovnako efektívne ako on sám, ale z dôvodu ich menšej finančnej kapacity nedokážu odolať hospodárskej súťaži, ktorá existuje (pozri rozsudok AKZO/Komisia, už citovaný, bod 72).
- 200 Vzhľadom na to, že zneužívajúca povaha dotknutých cenových postupov v napadnutom rozsudku vyplýva rovnako, ako sa uvádza v bodoch 178 a 183 tohto rozsudku, z ich účinkov vylúčenia konkurentov odvolateľky z trhu, Súd prvého stupňa sa preto nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bode 193 napadnutého rozsudku rozhodol, že Komisia sa vo svojej analýze zneužívajúcej povahy cenových postupov odvolateľky správne oprela len o jej ceny a náklady.
- 201 Ako Súd prvého stupňa v zásade konštatoval v bodoch 187 a 194 napadnutého rozsudku, keďže totiž také kritérium umožňuje overiť, či samotná odvolateľka mohla ponúkať svoje maloobchodné služby prístupu pre účastníkov aj inak než so stratou, keby musela vopred uhradiť svoje veľkoobchodné ceny za sprostredkovacie služby, dalo sa na základe neho určiť, či cenové postupy odvolateľky viedli prostredníctvom cenového stláčania k účinku vylúčenia jej konkurentov z trhu.
- 202 Takýto prístup je o to viac odôvodnený, lebo – ako Súd prvého stupňa v zásade uviedol v bode 192 napadnutého rozsudku – je v súlade so všeobecnou zásadou právnej istoty, keďže zohľadnenie nákladov podniku v dominantnom postavení mu vzhľadom

na jeho špecifickú zodpovednosť podľa článku 82 ES umožňuje posúdiť zákonnosť svojho konania. Podnik v dominantnom postavení totiž síce pozná vlastné náklady a ceny, ale v zásade nepozná náklady a ceny svojich konkurentov.

- 203 Tieto konštatovania nemožno spochybníť skutočnosťou, ktorú tvrdí odvolateľka, že jej konkurenti podliehajú pri poskytovaní telekomunikačných služieb svojim účastníkom menej záväzným právnym a materiálnym podmienkam. Táto skutočnosť by totiž ani za predpokladu, že by sa preukázala, nemohla ovplyvniť ani skutočnosť, že podnik v dominantnom postavení, akým je odvolateľka, sa nemôže uchýľovať k cenovým postupom, ktoré majú za účinok vylúčenie prinajmenšom rovnako efektívnych konkurentov z dotknutého trhu, ani skutočnosť, že taký podnik musí byť vzhľadom na svoju osobitnú zodpovednosť podľa článku 82 ES sám schopný stanoviť, či sú jeho cenové postupy v súlade s týmto ustanovením.
- 204 Výhradu odvolateľky založenú na nesprávnom uplatnení kritéria rovnako efektívneho konkurenta preto treba zamietnuť.

ii) O výhrade založenej na nesprávnom právnom posúdení v tom, že hovory a ostatné telekomunikačné služby sa nezohľadnili pri výpočte cenového stlačania

– Argumentácia účastníkov konania

- 205 Odvolateľka v tejto výhrade uvádza, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v rámci analýzy dotknutých cenových postupov nezohľadnil

okrem služieb prístupu pre účastníkov aj služby hovorov a ostatné telekomunikačné služby, ktoré sa im poskytujú. Táto metóda nie je zlučiteľná ani so stavom ekonomickej teórie, ani s rozhodovacou praxou ostatných príslušných orgánov v Európe a v Spojených štátoch. Je tiež v rozpore s trhovou realitou vzhľadom na to, že ani účastníci pri voľbe svojho operátora, ani hospodárske subjekty v rámci štruktúry svojej ponuky neposudzujú telefónne linky izolovane.

²⁰⁶ Po prvé odvolateľka v tejto súvislosti tvrdí, že z ekonomického hľadiska analýza cenového stláčania poskytuje informácie o prekážkach v hospodárskej súťaži, len ak zohľadňuje všetky príjmy a náklady súvisiace s poskytovaním sprostredkovacích služieb. V prípade podnikov, ktoré ponúkajú viacero produktov sprostredkovacích služieb využiteľných pre rôzne služby pre účastníkov, totiž treba urobiť analýzu cenového stláčania na rôznych úrovniach agregácie. V prejednávanej veci je teda analýza Súdu prvého stupňa neúplná. Konkurenti odvolateľky majú právo vylúčiť (pred)voľbu operátora a ponúkať súhrnne linky, hovory, ako aj ďalšie služby poskytované prostredníctvom účastníckej prípojky.

²⁰⁷ Po druhé odvolateľka tvrdí, že body 196 až 202 napadnutého rozsudku sa opierajú o viaceré nesprávne právne posúdenia. Skutočnosť, či pri konštatovaní cenového stláčania Komisia právom neprihliadla na ceny hovorov, závisí od právnej otázky týkajúcej sa metódy na určenie existencie cenového stláčania v prípade, keď podniky ponúkajú viaceré produkty. Súd prvého stupňa sa nemohol tomuto posúdeniu vyhnúť zdôraznením obmedzenej povahy svojho preskúmania.

- 208 V prvom rade odvolateľka tvrdí, že body 196 a 197 napadnutého rozsudku týkajúce sa zásady cenovej reštrukturalizácie vyplývajúcej z práva Únie sú z právneho hľadiska nesprávne.
- 209 Odvolateľka predovšetkým uvádza, že napadnutý rozsudok je v tomto ohľade v rozpore s bodom 113 tohto rozsudku, v ktorom Súd prvého stupňa na odôvodnenie pripísateľnosti porušenia odvolateľke zdôraznil, že ciele právnej úpravy týkajúcej sa telekomunikačného odvetvia sa môžu líšiť od cieľov politiky Únie v oblasti hospodárskej súťaže. V bodoch 196 a 197 toho istého rozsudku tak Súd prvého stupňa odvodil zo zásady právnej úpravy, že pre výpočet cenového stlačania z hľadiska článku 82 ES je potrebná oddelená analýza služieb prístupu a služieb hovorov.
- 210 Odvolateľka ďalej tvrdí, že body 196 a 197 napadnutého rozsudku sú nedostatočne odôvodnené, pretože Súd prvého stupňa neuvádza, prečo je jeho koncepcia správna, a neskúma jej námietky, najmä skutočnosť, že zásada cenovej reštrukturalizácie sa uplatňuje výlučne na ňu a že jej konkurenti ponúkajú služby prístupu a hovorov v balíkoch.
- 211 Odvolateľka napokon tvrdí, že body 196 a 197 napadnutého rozsudku sú vecne nesprávne a porušujú článok 82 ES. Zásada cenovej reštrukturalizácie totiž po prvé nie je kritériom pre uplatnenie článku 82 ES, ale súvisí len s tým, aby členské štáty znížili finančné bremeno podnikov zodpovedných za poskytovanie univerzálnej služby. Po druhé, keďže odvolateľka nepodlieha rovnakým podmienkam právnej úpravy ako jej konkurenti, zásada cenovej reštrukturalizácie sa vzťahuje len na ňu. Táto zásada na druhej strane nehovorí nič o možnostiach hospodárskej súťaže jej konkurentov. Zásada cenovej reštrukturalizácie neumožňuje – okrem normatívnych dôvodov – dospieť

k záveru o spojení služieb prístupu a telekomunikačných služieb súvisiacich s účastníckou prípojkou z hľadiska analýzy cenového stláčania.

- 212 V druhom rade odvolateľka tvrdí, že body 199 až 202 napadnutého rozsudku týkajúce sa rovnosti príležitostí sú z právneho hľadiska nesprávne.
- 213 Odvolateľka predovšetkým uvádza, že bod 199 napadnutého rozsudku nie je dostatočne právne odôvodnený, pretože Súd prvého stupňa mal preskúmať otázku, ktoré služby sa zakladajú na účastníckej prípojke ako sprostredkovacie služby, lebo len na základe výsledku tohto preskúmania mohol dospieť k záverom v súvislosti s rovnosťou príležitostí medzi odvolateľkou a tým alebo oným konkurentom. Rovnosť príležitostí je totiž zabezpečená, ak z celkovej analýzy všetkých cien a nákladov za všetky telekomunikačné služby založené na účastníckej prípojke vyplýva, že veľkoobchodné ceny sprostredkovacích služieb zvýšené o osobitné náklady na produkt nepresahujú maloobchodné ceny služieb prístupu pre účastníkov.
- 214 Odvolateľka ďalej tvrdí, že Súd prvého stupňa porušuje zákony logiky. V bode 238 napadnutého rozsudku totiž vychádza zo zásady, že odvolateľke tým, že účastníkom dáva k dispozícii telefónne linky nevzniká nijaká strata a že teda nemusí robiť nijaké kompenzácie prostredníctvom príjmov z hovorov. Súd prvého stupňa tak zastával názor, že ceny služieb prístupu odvolateľky pre jej účastníkov sú nižšie než veľkoobchodné ceny sprostredkovacích služieb, a uznal, že tieto ceny sú stanovené na základe nákladov odvolateľky. Jeho predpoklad, že odvolateľke pri poskytovaní služieb prístupu nevznikajú nijaké náklady, je teda zjavne nesprávny a v rozpore s premisami, z ktorých tento súd vychádza.

- 215 Okrem toho odvolateľka tvrdí, že opis vykonaný Súdom prvého stupňa v bode 202 napadnutého rozsudku je rozporuplný. Názor, podľa ktorého konkurenti odvolateľky musia ponúkať ešte nižšie ceny hovorov ako ona, aby podnietili potenciálnych zákazníkov ukončiť s ňou zmluvu, je totiž v priamom rozpore s kritériom rovnako efektívneho konkurenta, podľa ktorého je rozhodujúca len štruktúra nákladov a cien odvolateľky.
- 216 Odvolateľka napokon tvrdí, že Súd prvého stupňa uplatňuje nesprávne právne kritérium, pokiaľ ide o rozdelenie dôkazného bremena, pretože v bodoch 201 a 202 napadnutého rozsudku sa uspokojuje len s tým, že „nemožno vylúčiť“, že konkurenti nemali ani možnosť kompenzácie prípadných strát vzniknutých telefonickými linkami prostredníctvom príjmov z hovorov, zatiaľ čo odvolateľka sa v prvostupňovej žalobe snažila dokázať, že bolo možné uskutočňovať krízové dotovanie.
- 217 Komisia zastáva názor, že Súd prvého stupňa sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bodoch 195 až 207 napadnutého rozsudku potvrdil prístup Komisie. Navrhuje preto, aby sa tvrdenia odvolateľky zamietli.
- 218 Spoločnosť Vodafone tvrdí, že predložená výhrada je neprípustná. Odvolateľka totiž opakuje tvrdenia, ktoré už predložila pred Súdom prvého stupňa a v konaní pred Komisiou. Okrem toho v podstate predkladá výhrady, ktoré nepatria do rámca preskúmania Súdny dvorom. V každom prípade Súd prvého stupňa dostatočne preskúmal jej výhrady.

– Posúdenie Súdnyim dvorom

- 219 Na úvod treba uviesť, že na rozdiel od toho, čo tvrdí spoločnosť Vodafone, táto výhrada je z tých istých dôvodov, ktoré už boli uvedené v bode 155 tohto rozsudku, prípustná – hoci sa v nej čiastočne opakuje to, čo už bolo uvedené v konaní na prvom stupni – pretože sa ňou Súdu prvého stupňa vytýka, že na účely uplatnenia článku 82 ES na dotknuté cenové postupy uplatnil nesprávne právne kritérium, konkrétne kritérium cenovej reštrukturalizácie a rovnosti príležitostí.
- 220 Pokiaľ ide o dôvodnosť tejto výhrady, treba konštatovať, že v rozsahu, v akom sa týka po prvé údajne neúplnej povahy analýzy cenového stláčania, ktorú uskutočnil Súd prvého stupňa, z dôvodu, že prehliada, že prístup k sprostredkovacím službám umožňuje konkurentom ponúkať svojim účastníkom balíky služieb zahŕňajúce najmä hovory, táto výhrada sa zakladá na nesprávnom výklade napadnutého rozsudku.
- 221 Ako totiž jasne vyplýva z bodov 199 a 200 tohto rozsudku, Súd prvého stupňa na rozdiel od tvrdenia odvolateľky vôbec nevyhlásil, že z pohľadu účastníka môžu služby prístupu a služby hovorov skutočne tvoriť jeden celok, ale zastával názor, že aj keby to tak bolo, Komisia právom preskúmala existenciu cenového stláčania len na úrovni služieb prístupu bez zahrnutia služieb hovorov. Ako teda vyplýva z bodov 196 až 201 napadnutého rozsudku, Súd prvého stupňa odvodil tento záver predovšetkým z preskúmania zásad cenovej reštrukturalizácie a rovnosti príležitostí, ktoré uskutočnila Komisia.

222 Z toho vyplýva, že táto výhrada sa musí v tomto rozsahu zamietnuť ako nedôvodná.

223 Po druhé, pokiaľ sa táto výhrada týka konštatovaní Súdu prvého stupňa v súvislosti so zásadou cenovej reštrukturalizácie, treba na úvod konštatovať, že Súd prvého stupňa sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bodoch 196 a 197 napadnutého rozsudku zohľadnil túto zásadu vychádzajúcu z právnej úpravy odvetvia telekomunikácií, aby preskúmal dôvodnosť uplatnenia článku 82 ES Komisiou na cenové postupy odvolateľky.

224 Vzhľadom na to, že právna úprava odvetvia telekomunikácií určuje právny rámec, ktorý sa na ňu vzťahuje, a prispieva tak k stanoveniu podmienok hospodárskej súťaže, v ktorých podnik ako odvolateľka vykonáva svoju činnosť, predstavuje totiž, ako už vyplýva z bodov 80 až 82 tohto rozsudku, relevantnú skutočnosť na uplatnenie článku 82 ES na konania takeého podniku, či už na definovanie relevantných trhov, posúdenie zneužívajúcej povahy takeého konania alebo stanovenie výšky pokút.

225 Toto konštatovanie nespochybňuje skutočnosť, ktorú odvolateľka tvrdí, že zásada cenovej reštrukturalizácie sa uplatňuje len na ňu, ale nie na jej konkurentov. Z dôvodov uvedených v bodoch 196 až 203 tohto rozsudku sa totiž Súd prvého stupňa pri určení zneužívajúcej povahy predmetných cenových postupov z hľadiska článku 82 ES správne opieral v súlade s kritériom rovnako efektívneho konkurenta o situáciu a náklady podniku v dominantnom postavení.

- 226 V dôsledku toho Súd prvého stupňa po tom, čo v bode 196 napadnutého rozsudku konštatoval bez toho, aby to odvolateľka v tomto odvolacom konaní spochybnila, že cenová rovnováha sledovaná právnou úpravou Únie v odvetví telekomunikácií by sa mala prejavíť najmä znížením cien vnútroštátnych a medzinárodných hovorov a zvýšením mesačného predplatného a ceny miestnych hovorov, mohol z toho v bode 197 uvedeného rozsudku v súlade s právom odvodiť, že oddelené zohľadnenie maloobchodných cien služieb prístupu a maloobchodných cien služieb hovorov na určenie zneužívajúcej povahy cenových postupov odvolateľky už je obsiahnuté v zásade cenovej reštrukturalizácie.
- 227 Na rozdiel od toho, čo tvrdí odvolateľka, neexistuje nijaký rozpor v odôvodneniach medzi týmito konštatovaniami a konštatovaniami v bode 113 napadnutého rozsudku, podľa ktorých môže mať vnútroštátna právna úprava v odvetví telekomunikácií iné ciele ako politika Únie v oblasti hospodárskej súťaže. Táto skutočnosť totiž nemá vzťah k otázke, či sa právna úprava telekomunikačného odvetvia môže zohľadniť na účely uplatnenia článku 82 ES na konania podniku v dominantnom postavení. V rozpore s tým, čo tvrdí odvolateľka, totiž táto skutočnosť nemá za následok, že uvedená právna úprava by sa mohla úplne ignorovať v rámci uplatnenia článku 82 ES.
- 228 Odvolateľka rovnako nesprávne tvrdí, že Súd prvého stupňa nedostatočne odôvodnil napadnutý rozsudok v tomto bode. Ako totiž vyplýva z predchádzajúceho preskúmania, Súd prvého stupňa v bodoch 196 a 197 uvedeného rozsudku jasne uviedol, prečo zásada cenovej reštrukturalizácie predstavuje skutočnosť, ktorá Komisii umožňuje, aby na účely výpočtu cenového stlačania nezohľadňovala služby hovorov. Okrem toho, ako vyplýva z bodu 221 tohto rozsudku, Súd prvého stupňa sa v bodoch 199 a 200 napadnutého rozsudku venoval tvrdeniu odvolateľky, že jej konkurenti ponúkajú balíky služieb prístupu a služieb hovorov. Rovnako v bodoch 186 až 194 uvedeného rozsudku uviedol, prečo sa Komisia vo svojej analýze zneužívajúcej povahy cenového stlačania mohla právom oprieť len o osobitnú situáciu odvolateľky. Súd prvého

stupňa pritom dodržal požiadavky článku 36 Štatútu Súdneho dvora, ktoré sa naňho uplatňujú na základe článku 53 prvého odseku tohto Štatútu a článku 81 jeho rokovacieho poriadku, ako už bolo uvedené v bodoch 135 a 136 tohto rozsudku.

229 Z toho vyplýva, že táto výhrada sa musí v rôznych bodoch zamietnuť ako nedôvodná.

230 Po tretie v rozsahu, v akom sa táto výhrada týka konštatovaní Súdu prvého stupňa v súvislosti s rovnosťou príležitostí, treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora systém nenarušenej hospodárskej súťaže možno zaručiť len vtedy, keď je medzi jednotlivými hospodárskymi subjektmi zabezpečená rovnosť príležitostí (pozri najmä rozsudky z 13. decembra 1991, GB-Inno-BM, C-18/88, Zb. s. I-5941, bod 25; z 22. mája 2003, Connect Austria, C-462/99, Zb. s. I-5197, bod 83; z 20. októbra 2005, ISIS Multimedia Net a Firma O2, C-327/03 a C-328/03, Zb. s. I-8877, bod 39, ako aj z 1. júla 2008, MOTOE, C-49/07, Zb. s. I-4863, bod 51).

231 Odvolateľka nespochybňuje, ako to Súd prvého stupňa v podstate konštatoval v bodoch 199, 236 a 237 napadnutého rozsudku, že pokiaľ v prejednávanej veci neexistuje alternatívna infraštruktúra, prístup jej konkurentov k sprostredkovacím službám v pevnej sieti vlastnenej odvolateľkou je nevyhnutný na to, aby mohli skutočne vstúpiť na maloobchodný trh služieb pre účastníkov a do skutočnej hospodárskej súťaže s ňou (pozri v tomto zmysle rozsudok Arcor, už citovaný, bod 103).

- 232 Ako už bolo uvedené v bode 50 tohto rozsudku, odvolateľka nespochybňuje, že tak veľkoobchodný trh sprostredkovacích služieb, ako aj maloobchodný trh služieb prístupu pre účastníkov predstavujú odlišné trhy, najmä vo vzťahu k maloobchodným trhom poskytovania ostatných telekomunikačných služieb. Okrem toho, ako už bolo uvedené v bode 51 tohto rozsudku, odvolateľka nespochybňuje ani to, že má dominantné postavenie na veľkoobchodnom trhu sprostredkovacích služieb a maloobchodnom trhu služieb prístupu pre účastníkov.
- 233 Bez toho, aby sa Súd prvého stupňa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, v bodoch 199 a 237 napadnutého rozsudku za týchto okolností rozhodol, že rovnosť príležitostí znamená, že odvolateľka a jej prinajmenšom rovnako efektívni konkurenti majú mať rovnoprávne postavenie na maloobchodnom trhu služieb prístupu pre účastníkov, a že to tak nie je, ak sa veľkoobchodné ceny sprostredkovacích služieb platené odvolateľke môžu prejaviť na ich maloobchodných cenách služieb prístupu pre účastníkov len tak, že tieto služby budú ponúkať so stratou.
- 234 Vzhľadom na to, že maloobchodný trh služieb prístupu pre účastníkov tvorí samostatný trh a že sprostredkovateľské služby sú nevyhnutné pre prinajmenšom rovnako efektívnych konkurentov ako ona sama, aby mohli účinne vstúpiť na tento trh s podnikom, ktorý rovnako ako odvolateľka na ňom má dominantné postavenie vyplývajúce predovšetkým z právneho monopolu, ktorý využívala ešte pred liberalizáciou odvetvia telekomunikácií, zavedenie systému nenarušenej hospodárskej súťaže vyžaduje, aby tento podnik v dominantnom postavení nemohol svojimi cenovými postupmi na maloobchodnom trhu spôsobiť svojim prinajmenšom rovnako efektívnym konkurentom už od začiatku konkurenčnú nevýhodu, ktorá by bránila rozvoju ich činnosti na tomto trhu alebo ho obmedzovala.

- 235 O to viac to platí v prípade, keď konkurenti na prípadné poskytovanie ostatných telekomunikačných služieb svojim účastníkom prostredníctvom pevnej siete odvolateľky nevyhnutne potrebujú od odvolateľky nakupovať aj sprostredkovacie služby a táto konkurenčná nevýhoda na maloobchodnom trhu služieb prístupu pre účastníkov sa nevyhnutne prenáša, ako to v zásade uviedol aj Súd prvého stupňa v bode 199 napadnutého rozsudku, na nadväzujúce trhy s ostatnými telekomunikačnými službami.
- 236 Na rozdiel od toho, čo tvrdí odvolateľka, táto skutočnosť však neznamená, že príjmy pochádzajúce z týchto ostatných telekomunikačných služieb sa musia zohľadniť pri skúmaní, či sa prinajmenšom rovnako efektívni konkurenti ako odvolateľka nachádzajú v nerovnej situácii v podmienkach hospodárskej súťaže na maloobchodnom trhu služieb prístupu pre účastníkov. Tieto ostatné telekomunikačné služby totiž patria na trhy, ktoré sa od uvedených trhov odlišujú. Súd prvého stupňa ich teda v bode 199 napadnutého rozsudku právom nezahrnul do svojej analýzy na účely preskúmania, či bola na dotknutom trhu dodržaná rovnosť príležitostí.
- 237 Odvolateľka sa tiež nesprávne dovoľáva chybného odôvodnenia v tomto bode. Odôvodnenie Súdu prvého stupňa v bodoch 199 a 237 napadnutého rozsudku totiž nie je vôbec chybné, vzhľadom na to, že v súlade s judikatúrou citovanou v bodoch 135 a 136 tohto rozsudku umožňuje odvolateľke zoznámiť sa s dôvodmi, ktoré viedli Súd prvého stupňa k názoru, že na maloobchodnom trhu služieb prístupu pre účastníkov sa musí zabezpečiť rovnosť príležitostí.
- 238 Pokiaľ ide o tvrdenie o údajnom porušení zákonov logiky v rozsahu, v akom z bodu 238 napadnutého rozsudku vyplýva, že Súd prvého stupňa sa oprel o nesprávny a rozporuplný predpoklad, že odvolateľke nevznikajú nijaké straty na maloobchodnom trhu služieb prístupu pre účastníkov, ktoré by musela kompenzovať na iných trhoch, zatiaľ čo okrem iného konštatuje, že maloobchodné ceny služieb odvolateľky sú nižšie ako

veľkoobchodné ceny sprostredkovacích služieb stanovené na základe jej nákladov, treba ho rovnako zamietnuť.

- ²³⁹ V súlade s tým, čo už bolo uvedené v bodoch 48 a 49 tohto rozsudku, totiž treba pripomenúť po prvé, že skutkový predpoklad tohto tvrdenia nemožno považovať za preukázaný v tomto odvolacom konaní, pretože otázka, či sú veľkoobchodné ceny sprostredkovacích služieb v súlade s nákladmi odvolateľky, nie je súčasťou žalobných dôvodov prejednávanych pred Súdom prvého stupňa.
- ²⁴⁰ Po druhé treba konštatovať, že tým, že v bodoch 199 a 237 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa stanovil, že cenové postupy odvolateľky na maloobchodnom trhu služieb prístupu pre účastníkov spôsobujú, že jej prinajmenšom rovnako efektívni konkurenti sú od počiatku v porovnaní s ňou v nerovnom postavení na tomto trhu, čo vedie, ako vyplýva aj z bodov 166 až 168 a 194 tohto rozsudku, k stláčaniu cien týchto konkurentov, pokiaľ ide o služby prístupu, dostatočne preukázal, že rovnosť príležitostí nebola na dotknutom trhu dodržaná, a preto na ňom nebol zabezpečený systém nenarušenej hospodárskej súťaže. Súd prvého stupňa preto vôbec nebol povinný okrem toho skúmať, či táto rovnosť bola dodržaná aj na ostatných odlišných trhoch, akým je trh so službami hovorov, teda či sa porušenie článku 82 ES mohlo konštatovať aj na týchto trhoch. Z toho vyplýva, že konštatovania Súdu prvého stupňa v bode 238 uvedeného rozsudku boli uvedené len pre úplnosť.
- ²⁴¹ Z toho vyplýva, že v súlade s judikatúrou citovanou v bode 108 tohto rozsudku sa uvedené tvrdenia odvolateľky musia zamietnuť ako bezpredmetné.

²⁴² Rovnako sa musí odmietnuť aj kritika odvolateľky namierená voči bodom 201 a 202 napadnutého rozsudku, pretože tiež smeruje voči dôvodom uvedeným len pre úplnosť. Podľa bodu 238 tohto rozsudku sa tieto dôvody uvedené výrazmi „okrem iného“ a „v každom prípade“ týkajú nadbytočnej otázky, v akom rozsahu mohli dotknuté cenové postupy ovplyvniť podmienky hospodárskej súťaže na ostatných maloobchodných trhoch služieb prístupu pre účastníkov.

²⁴³ Z toho vyplýva, že uvedená výhrada sa preto musí v týchto jednotlivých bodoch zamietnuť ako bezpredmetná alebo nedôvodná.

²⁴⁴ Napokon, pokiaľ ide o zvyšok, v rozsahu, v akom odvolateľka v druhej časti druhého odvolacieho dôvodu vytýka Súdu prvého stupňa, že vykonal neprimerane obmedzené preskúmanie sporného rozhodnutia a zvolil metódu nezlučiteľnú so stavom ekonomickej teórie, s rozhodovacou praxou a trhovou realitou, táto výhrada je v súlade s judikatúrou citovanou v bode 24 tohto rozsudku neprípustná, pretože neuvádza, akého nesprávneho právneho posúdenia sa Súd prvého stupňa dopustil.

²⁴⁵ Z toho dôvodu treba zamietnuť druhú časť druhého odvolacieho dôvodu ako čiastočne neprípustnú a čiastočne bezpredmetnú alebo nedôvodnú.

d) O tretej časti druhého odvolacieho dôvodu týkajúcej sa účinkov cenového stláčania

i) Argumentácia účastníkov konania

²⁴⁶ V prvej výhrade odvolateľka uvádza, že Súd prvého stupňa správne odmietol koncepciu Komisie, podľa ktorej netreba dokazovať žiadne protisúťažné účinky. V rámci svojej analýzy účinkov sa však Súd prvého stupňa v bode 237 napadnutého rozsudku oprel o cenové stláčanie zohľadňujúce len ceny služieb prístupu. Okrem toho v bode 238 uvedeného rozsudku sa Súd prvého stupňa údajne oprel o nesprávny predpoklad, že konkurenti odvolateľky sú oproti nej znevýhodnení, pokiaľ ide o krížové dotovanie medzi službami prístupu a službami hovorov pre účastníkov.

²⁴⁷ V druhej výhrade odvolateľka uvádza, že konštatovania Súdu prvého stupňa týkajúce sa protisúťažných účinkov predmetných postupov sú nesprávnym právnym posúdením. V bode 239 napadnutého rozsudku sa totiž Súd prvého stupňa obmedzil len na konštatovanie, že podiel odvolateľkiných konkurentov na trhu služieb prístupu k širokopásmovému pripojeniu a úzkopásmovému pripojeniu je slabý bez toho, aby predtým čo len minimálne konštatoval príčinnú súvislosť medzi týmito podielmi na trhu a údajným cenovým stláčaním. V odvetví telekomunikácií by pritom pomalé prenikanie operátorov siete na trh nemalo byť prekvapením, vzhľadom na nevyhnutné investície do infraštruktúry účastníckej siete.

²⁴⁸ Odvolateľka okrem toho zastáva názor, že Súd prvého stupňa v bode 240 napadnutého rozsudku nesprávne vyložil odôvodnenie č. 182 sporného rozhodnutia, keďže

tento bod nezohľadňuje pokles trhového podielu konkurentov v oblasti analógových liniek, ale pokles podielu analógových liniek v rámci všetkých služieb prístupu, ktoré konkurenti poskytujú účastníkom.

- 249 Komisia spochybňuje tvrdenie odvolateľky, podľa ktorého mal Súd prvého stupňa zamietnuť jej prístup v súvislosti s neexistenciou potreby preukázania protisúťažného účinku v prípade cenového stláčania. V každom prípade sú výhrady odvolateľky nedôvodné.

ii) Posúdenie Súdny dvorom

- 250 S cieľom preskúmať tretiu časť druhého odvolacieho dôvodu treba na úvod konštatovať, že v bodoch 234 až 244 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa správne zamietol tvrdenia Komisie, podľa ktorých samotná existencia cenových postupov podniku v dominantnom postavení vedúca k stláčaniu cien jeho prinajmenšom rovnako efektívnych konkurentov predstavuje zneužívanie v zmysle článku 82 ES bez toho, aby bolo treba preukazovať protisúťažný účinok.

- 251 V súlade s judikatúrou citovanou v bode 174 tohto rozsudku totiž treba pripomenúť, že stanovením zákazu zneužívania dominantného postavenia na trhu v rozsahu, v akom by to mohlo mať vplyv na obchod medzi členskými štátmi, sa článok 82 ES vzťahuje na správanie podniku v dominantnom postavení, ktoré majú na trhu brániť udržaniu stupňa hospodárskej súťaže, ktorý ešte na trhu existuje, alebo rozvoju tejto

hospodárskej súťaže prostredníctvom použitia prostriedkov odlišujúcich sa od tých prostriedkov, ktorými sa riadi bežná súťaž výrobkov alebo služieb poskytovaných hospodárskymi subjektmi.

- 252 Súd prvého stupňa preto bez toho, aby sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, v bode 235 napadnutého rozsudku rozhodol, že protisúťažný účinok, ktorý má Komisia preukázať v súvislosti s cenovými postupmi podniku v dominantnom postavení vedúcimi k stláčaniu cien jeho prinajmenšom rovnako výkonných konkurentov, sa týka prípadných prekážok, ktoré cenové postupy odvolateľky mohli spôsobiť pri rozvoji ponuky na maloobchodnom trhu služieb prístupu pre účastníkov, a teda pri danom stupni hospodárskej súťaže na ňom.
- 253 Ako totiž vyplýva z bodov 177 a 178 tohto rozsudku, cenové postupy, akými sú postupy v napadnutom rozsudku, používané podnikom v dominantnom postavení, akým je odvolateľka, predstavujú zneužívanie v zmysle článku 82 ES, pokiaľ vylúčením prinajmenšom rovnako efektívnych konkurentov z trhu prostredníctvom stláčania ich cien môže sťažiť alebo dokonca znemožniť prístup týchto konkurentov na dotknutý trh, a posilniť tak jeho dominantné postavenie na ňom na úkor záujmov spotrebiteľov.
- 254 Pokiaľ podnik v dominantnom postavení skutočne používa cenové postupy vedúce k stláčaniu cien jeho prinajmenšom rovnako výkonných konkurentov, ktorých cieľom je vytlačiť ich z trhu, skutočnosť, že plánovaný výsledok napokon nie je dosiahnutý, určite nemôže vylúčiť, aby sa toto konanie posudzovalo ako zneužívanie v zmysle článku 82 ES. Ak ale konkurenčná situácia konkurentov nie je nijako dotknutá, takéto cenové postupy dotknuté v prejednávanej veci nemožno kvalifikovať ako postupy

vylúčovania, pretože prenikanie konkurentov na dotknutý trh nie je týmto postupom nijako sťažené.

255 Keďže v prejednáwanej veci, ako sa už konštatovalo v bode 231 tohto rozsudku, sú sprostredkovacie služby poskytované odvolateľkou nevyhnutné na to, aby jej konkurenti mohli účinne vstúpiť na maloobchodné trhy poskytovania služieb pre účastníkov, Súd prvého stupňa, ako to už vyplýva z bodov 233 až 236 tohto rozsudku, v bode 237 napadnutého rozsudku správne rozhodol, že cenové stláčanie vyplývajúce z rozpätia medzi veľkoobchodnými cenami sprostredkovacích služieb a maloobchodnými cenami služieb prístupu pre účastníkov v zásade bráni rozvoju hospodárskej súťaže na maloobchodných trhoch služieb pre účastníkov, pretože rovnako výkonný konkurent ako odvolateľka môže svoju činnosť na maloobchodných trhoch služieb pre účastníkov vykonávať len so stratou.

256 Odvolateľka však toto posledné konštatovanie nespochybnila. Z dôvodov už uvedených v bodoch 233 až 236 tohto rozsudku sa výhrada založená na nezohľadnení príjmov pochádzajúcich s prípadného poskytovania ostatných telekomunikačných služieb účastníkov musí zamietnuť ako nedôvodná. Pokiaľ ide o výhradu týkajúcu sa bodu 238 napadnutého rozsudku vzťahujúcu sa na možnosť krížového dotovania, musí sa zamietnuť ako bezpredmetná z dôvodov uvedených v bodoch 238 až 241 tohto rozsudku.

257 Okrem toho v bode 239 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa konštatoval – čo okrem prípadu namietania skreslenia patrí do jeho nezávislého posúdenia skutkového stavu – že „nízke trhové podiely nadobudnuté súťažiteľmi... na [maloobchodnom] trhu služieb prístupu pre účastníkov od liberalizácie trhu, začatej nadobudnutím účinnosti TKG 1. augusta 1996, svedčia o prekážkach, ktoré postup žalobkyne pri

uplatňovaní taríf znamenal pre rozvoj hospodárskej súťaže na týchto trhoch“. V tejto súvislosti na rozdiel od toho, čo tvrdí odvolateľka, z výrazu „znamenal“ jednoznačne vyplýva, že Súd prvého stupňa skutočne konštatoval príčinnú súvislosť medzi cenovými postupmi odvolateľky a nízkymi trhovými podielmi jej konkurentov. Výhrada odvolateľky je teda v tomto bode nedôvodná.

- ²⁵⁸ Okrem toho Súd prvého stupňa v bode 244 uvedeného rozsudku prijal záver – ktorý rovnako nebol spochybnený v rámci tohto odvolacieho konania – že odvolateľka nepredložila nijaký dôkaz, ktorý by urobil neplatnými konštatovania v spornom rozhodnutí, podľa ktorých jej cenové postupy skutočne bránia hospodárskej súťaži na maloobchodnom trhu služieb prístupu pre účastníkov.
- ²⁵⁹ Za týchto okolností treba prijať názor, že Súd prvého stupňa správne konštatoval, že Komisia preukázala, že dotknuté cenové postupy odvolateľky mali vo vzťahu k prinajmenšom rovnako efektívnym konkurentom skutočné účinky vylúčenia.
- ²⁶⁰ Tento záver nespochybňuje kritika odvolateľky v súvislosti s bodom 240 napadnutého rozsudku. Aj keby totiž Súd prvého stupňa v tejto súvislosti podal nesprávny výklad sporného rozhodnutia, bolo by to v rámci tohto odvolacieho konania irelevantné, pretože táto nesprávnosť sa týka doplňujúceho dôvodu uvedeného najmä na podporu bodov 237 až 239 uvedeného rozsudku, z ktorých na základe predchádzajúceho preskúmania vyplýva, že stačia na preukázanie toho, že Súd prvého stupňa správne konštatoval, že dotknuté cenové postupy mali účinky vylúčenia z maloobchodného trhu služieb prístupu pre účastníkov.

261 V dôsledku toho sa musí tretia časť druhého odvolacieho dôvodu zamietnuť ako čiastočne bezpredmetná a čiastočne nedôvodná.

e) Záver týkajúci sa druhého odvolacieho dôvodu

262 Z uvedeného vyplýva, že druhý odvolací dôvod sa musí v celom rozsahu zamietnuť.

4. O treťom odvolacom dôvode založenom na nesprávnych právnych posúdeniach pri výpočte pokút z dôvodu nezohľadnenia cenovej regulácie

a) Napadnutý rozsudok

263 Súd prvého stupňa v bodoch 306 až 321 napadnutého rozsudku zamietol žalobné dôvody odvolateľky založené na tom, že pri výpočte výšky pokuty sa nedostatočne zohľadnila cenová regulácia a nedostatočne sa prihliadlo na poľahčujúce okolnosti.

264 Pokiaľ ide o závažnosť porušenia, Súd prvého stupňa rozhodol v bodoch 310 až 313 napadnutého rozsudku takto:

„310 Je nutné konštatovať, že v protiklade s tým, čo uvádza žalobkyňa, Komisia mohla na obdobie od 1. januára 1998 do 31. decembra 2001 označiť protiprávne konanie za závažné... Vytýkaný postup pri uplatňovaní taríf totiž zosilňuje prekážky vstupu na nedávno liberalizované trhy a tým ohrozuje riadne fungovanie spoločného trhu. V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že usmernenia [k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 Zmluvy ESUO (Ú. v. ES C 9, 1998, s. 3; Mim. vyd. 08/001, s. 171, ďalej len ‚usmernenia‘)] (bod 1 A druhý odsek) označuje konania dominantného podniku vylučujúce hospodársku súťaž za závažné protiprávne konania, či dokonca veľmi závažné konania, pokiaľ sa ich dopustí podnik s kvázimopolným postavením.

311 Pokiaľ ide o pôsobenie RegTP na stanovovanie taríf žalobkyne, je podstatné pripomenúť, že pri určovaní miery postihu môže byť konanie daného podniku posudzované s prihliadnutím na poľahčujúcu okolnosť, ktorú predstavoval vnútroštátny právny rámec...

312 Na pojednávaní Komisia vysvetlila, že zníženie pokuty o 10%, ktoré bolo priznané s cieľom zohľadniť skutočnosť, že ‚maloobchodné ceny [služieb prístupu pre účastníkov] a [veľkoobchodné] ceny sprostredkovacích služieb [žalobkyne]... sú predmetom odvetvovej regulácie na celoštátnej úrovni‘ ([sporné rozhodnutie, [odôvodnenie č. 212]), sa vzťahuje na účasť RegTP pri stanovovaní cien žalobkyne a na okolnosť, že tento vnútroštátny orgán sa v priebehu

obdobia posudzovaného v napadnutom rozhodnutí opakovane zaoberal otázkou existencie [cenového stláčania] vyplývajúceho z postupu žalobkyne pri uplatňovaní taríf.

313 S ohľadom na priestor, ktorým Komisia disponuje pri určovaní výšky pokuty..., je nevyhnutné usúdiť, že Komisia náležite zohľadnila skutočnosti uvedené v predchádzajúcom bode tým, že základnú sumu pokuty znížila o 10 %.“

²⁶⁵ Súd prvého stupňa následne v bodoch 315 až 320 napadnutého rozsudku zamietol tvrdenie odvolateľky, podľa ktorého jej Komisia mala uložiť symbolickú pokutu ako podniku v dominantnom postavení v rozhodnutí Komisie 2001/892/ES z 25. júla 2001 o konaní podľa článku 82 Zmluvy ES (COMP/C-1/36.915 – Deutsche Post AG – Zadržovanie cezhraničnej pošty) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 331, s. 40, ďalej len „rozhodnutie Deutsche Post“).

²⁶⁶ V tejto súvislosti Súd prvého stupňa najmä v bodoch 317 až 319 napadnutého rozsudku rozhodol takto:

„317 Potom sa musí konštatovať, že situácia žalobkyne sa zásadne líši od situácie podniku posudzovaného v rozhodnutí Deutsche Post.

318 Z... rozhodnutia Deutsche Post... totiž vyplýva, že Komisia rozhodla o primeranosti uložiť podniku posudzovanému v tomto rozhodnutí iba symbolickú pokutu z troch dôvodov: po prvé daný podnik postupoval v súlade s judikatúrou nemeckých súdov; po druhé neexistovala judikatúra Spoločenstva, ktorá by sa osobitne zaoberala uvedenými cezhraničnými zásielkovými službami, a po

trete daný podnik prijal záväzok zaviesť taký postup na doručovanie prichádzajúcich cezhraničných zásielok, ktorým sa v praxi zabráni ťažkostiam a prípadne sa uľahčí odhaľovanie budúcich narušení voľnej hospodárskej súťaže.

- 319 V prejednávanej veci je po prvé nevyhnutné konštatovať, že jediným rozsudkom nemeckých súdov, na ktorý sa odvoláva žalobkyňa, je rozsudok Oberlandesgericht Düsseldorf, ktorý bol vydaný 16. januára 2002, teda počas obdobia, za ktoré bolo protiprávne konanie označené v [spornom] rozhodnutí ako menej závažné... Tento rozsudok bol v každom prípade zrušený rozsudkom Bundesgerichtshof z 10. februára 2004. Z [o sporného] rozhodnutia... vyplýva, že Komisia uplatnila rovnaké zásady, aké stáli aj na pozadí rozhodnutia [Komisie 88/518/EHS z 18. júla 1988 o konaní podľa článku 82 Zmluvy EHS (IV/30.178 – Napier Brown – British Sugar) [neoficiálny preklad] (Ú. v. ES L 284, s. 41)]. Pritom v oznámení z 22. augusta 1998 o uplatňovaní pravidiel hospodárskej súťaže na prístupové dohody v telekomunikačnom sektore – Rámec, relevantné trhy a princípy [Ú. v. ES L 284, s. 41] (body 117 až 119) – už Komisia avizovala, že mieni zásady rozhodnutia [88/518] uplatňovať v telekomunikačnom odvetví... Napokon po tretej žalobkyňa v prejednávanej veci neprijala nijaký záväzok, že by v budúcnosti zabránila akémukoľvek ďalšiemu protiprávnemu konaniu.“

b) Argumentácia účastníkov konania

- ²⁶⁷ Tretí odvolací dôvod odvolateľky sa delí na tri časti týkajúce sa závažnosti porušenia, skutočnosti, že cenová regulácia nebola zohľadnená ako poľahčujúca okolnosť, a uloženia symbolickej pokuty.

i) O prvej časti tretieho odvolacieho dôvodu založenej na závažnosti porušenia

– Argumentácia účastníkov konania

²⁶⁸ Odvolateľka tvrdí, že Súd prvého stupňa porušil bod 15 ods. 2 nariadenia č. 17 v tom, že ani tvrdenia Komisie, ani odôvodnenie napadnutého rozhodnutia v jeho bodoch 306 až 310 nepodporujú tvrdenie, že počas obdobia od 1. januára 1998 do 31. decembra 2001 sa dopustila závažného porušenia v zmysle usmernení.

²⁶⁹ Okrem toho odvolateľka tvrdí, že Súd prvého stupňa nezohľadnil skutočnosť, že podľa časti 1 A usmernení vylúčenie „môže“ predstavovať závažné porušenie, ale nemusí to tak nevyhnutne byť. V súvislosti so znížením pokuty o 10 % Súd prvého stupňa teda nepreskúmal tvrdenia, ktoré svedčia proti kvalifikácii závažného porušenia, najmä nízku mieru účasti odvolateľky na porušení, ktorá už bola uznaná v bode 312 napadnutého rozsudku.

²⁷⁰ Komisia navrhuje zamietnuť tieto tvrdenia ako bezpredmetné alebo nedôvodné.

– Posúdenie Súdnyim dvorom

- 271 Treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Komisia disponuje širokou mierou voľnej úvahy, pokiaľ ide o metódu stanovenia pokút. Táto metóda, ktorá je opísaná v usmerneniach, obsahuje rôzne premenné umožňujúce Komisii vykonávať jej voľnú úvahu v súlade s ustanoveniami článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 (pozri rozsudok z 3. septembra 2009, Papierfabrik August Koehler a i./Komisia, C-322/07 P, C-327/07 P a C-338/07 P, Zb. s. I-7191, bod 112 a citovanú judikatúru).
- 272 V rámci toho Súdneho dvoru prináleží, aby overil, či Všeobecný súd správne posúdil výkon tejto voľnej úvahy Komisiou (rozsudky z 29. júna 2006, SGL Carbon/Komisia, C-308/04 P, Zb. s. I-5977, body 48, a z 25. januára 2007, Dalmine/Komisia, C-407/04 P, Zb. s. I-829, bod 134).
- 273 Pokiaľ ide o závažnosť porušení práva Únie týkajúceho sa hospodárskej súťaže, v tejto súvislosti z ustálenej judikatúry vyplýva, že závažnosť porušení musí byť vyvozená na základe veľkého množstva faktorov, akými sú osobitné okolnosti prípadu, jeho kontext a odstrašujúci účinok pokút, pričom tu nejde o záväzný alebo vyčerpávajúci zoznam kritérií, ktoré sa musia povinne vziať do úvahy (pozri najmä rozsudky z 28. júna 2005, Dansk Rørindustri a i./Komisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Zb. s. I-5425, bod 241; Dalmine/Komisia, už citovaný, bod 129, ako aj z 3. septembra 2009, Prym a Prym Consumer/Komisia, C-534/07 P, Zb. s. I-7415, bod 54).
- 274 Medzi faktory, na ktoré treba prihliadať pri posúdení závažnosti porušení, patrí konanie každého podniku, úloha každého z nich pri zavádzaní zosúladených postupov,

zisk, ktorý mohli mať z týchto postupov, ich veľkosť a hodnota dotknutých tovarov, ako aj riziko, ktoré porušenia tohto typu predstavujú pre cieľ Únie (pozri analogicky rozsudky zo 7. júna 1983, *Musique Diffusion française a i./Komisia*, 100/80 až 103/80, Zb. s. 1825, bod 129, ako aj *Dansk Rørindustri a i./Komisia*, už citovaný, bod 242).

²⁷⁵ V prejednávanej veci teda Súd prvého stupňa rozhodol v bode 310 napadnutého rozsudku – bez toho, aby sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia – že Komisia mohla na obdobie od 1. januára 1998 do 31. decembra 2001 označiť protiprávne konanie za závažné, pretože dotknuté cenové postupy zosilňujú prekážky vstupu na nedávno liberalizované trhy a tým ohrozujú riadne fungovanie vnútorného trhu. Ako totiž vyplýva aj z judikatúry Súdneho dvora, vylučovacie postupy podnikov v dominantnom postavení, aké existujú v tejto veci, predstavujú obzvlášť závažné porušenia článku 82 ES (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. marca 1974, *Istituto Chemioterapico Italiano a Commercial Solvents/Komisia*, 6/73 a 7/73, Zb. s. 223, bod 51, ako aj *AKZO/Komisia*, už citovaný, bod 162).

²⁷⁶ Podľa časti 1 A druhého odseku usmernení takéto konania smerujúce k vylúčeniu konkurentov z trhu možno oprávnene považovať za závažné, prípadne obzvlášť závažné porušenie, ak sa ich dopustí podnik v kvázimonopolnom postavení.

²⁷⁷ Nízka miera účasti na porušení, ktorú odvolateľka tvrdí, vzhľadom na reguláciu svojich cien zo strany RegTP, nemôže spochybniť tieto konštatovania, pretože úloha, ktorú tento podnik zohráva pri porušení, v zásade nie je obligatórnym prvkom, ale len jedným z niekoľkých prvkov, na základe ktorých sa posudzuje závažnosť porušenia (pozri v tomto zmysle rozsudok *Dalmine/Komisia*, už citovaný, bod 132).

- 278 Okrem toho z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, ako to už Súd prvého stupňa uviedol v bode 311 napadnutého rozsudku, že pri určovaní miery sankcie môže byť konanie daného podniku posudzované s prihliadnutím na poľahčujúcu okolnosť, ktorú predstavoval vnútroštátny právny rámec (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 16. decembra 1975, Suiker Unie a i./Komisia, 40/73 až 48/73, 50/73, 54/73 až 56/73, 111/73, 113/73 a 114/73, Zb. s. 1663, bod 620, ako aj CIF, už citovaný, bod 57).
- 279 Súd prvého stupňa preto rovnako správne v bodoch 311 až 313 napadnutého rozsudku konštatoval, že s ohľadom na priestor, ktorým Komisia disponuje pri určovaní výšky pokuty, náležite zohľadnila – vzhľadom na zásah RegTP pri stanovení jej cien – úlohu odvolateľky tým, že základnú sumu pokuty znížila o 10%.
- 280 Okrem toho, ako už z uvedeného vyplýva, Súd prvého stupňa týmito konštatovaniami v bodoch 310 až 313 napadnutého rozsudku z právneho hľadiska dostatočne odôvodnil tento rozsudok, pretože v súlade s judikatúrou citovanou v bodoch 135 a 136 vyššie jednoznačne uviedol, prečo bolo porušenie závažné a z dôvodu obmedzenej úlohy, ktorú odvolateľka zohrávala, neodôvodňovalo inú kvalifikáciu.
- 281 V dôsledku toho treba zamietnuť prvú časť tretieho odvolacieho dôvodu ako nedôvodnú.

ii) O druhej časti tretieho odvolacieho dôvodu týkajúcej sa skutočnosti, že cenová regulácia nebola zohľadnená ako poľahčujúca okolnosť

– Argumentácia účastníkov konania

²⁸² Odvolateľka uvádza, že Komisia v odôvodnení č. 212 sporného rozhodnutia zohľadnila len existenciu sektorovej regulácie na vnútroštátnej úrovni, ale nezohľadnila rozsah regulácie, teda najmä preskúmanie a odmietnutie existencie cenového stláčania obmedzujúceho hospodársku súťaž zo strany RegTP.

²⁸³ Odvolateľka zastáva názor, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď Komisii nevytkol, že nezohľadnila ďalšie dve poľahčujúce okolnosti v zmysle bodu 3 usmernení. Z dôvodu preskúmania a odmietnutia existencie cenového stláčania obmedzujúceho hospodársku súťaž vo viacerých rozhodnutiach totiž bola presvedčená o zákonnosti svojho konania. Dotknuté porušenie bolo okrem toho spáchané nanajvýš z nedbanlivosti.

²⁸⁴ Komisia navrhuje, aby sa tieto výhrady odvolateľky zamietli ako nedôvodné.

– Posúdenie Súdnyim dvorom

285 V prvom rade, pokiaľ ide o výhradu založenú na tom, že sa nezohľadnila skutočnosť, že RegTP zamietol existenciu cenového stláčania, treba konštatovať, že táto výhrada sa opiera o nesprávny výklad napadnutého rozsudku.

286 V bode 312 napadnutého rozsudku totiž Súd prvého stupňa výslovne uviedol – čo s výnimkou údajného skreslenia patrí do jeho nezávislého skutkového posúdenia – že zníženie pokuty o 10 %, ktoré Komisia priznala v spornom rozhodnutí, aby zohľadnila skutočnosť, že maloobchodné ceny služieb prístupu pre účastníkov a veľkoobchodné ceny sprostredkovacích služieb odvolateľky sú predmetom odvetvovej regulácie na celoštátnej úrovni, sa vzťahovalo jednak na účasť RegTP pri stanovovaní cien odvolateľky a jednak na skutočnosť, že tento vnútroštátny orgán sa v priebehu obdobia posudzovaného v napadnutom rozhodnutí opakovane zaoberal otázkou existencie cenového stláčania vyplývajúceho z postupu odvolateľky pri uplatňovaní taríf.

287 Za týchto okolností sa musí táto výhrada odvolateľky zamietnuť ako nedôvodná.

288 V druhom rade, pokiaľ ide o výhradu založenú na tom, že k porušeniu došlo z ne-dbanlivosti, treba pripomenúť, že Súd prvého stupňa uviedol v bodoch 295 až 298 napadnutého rozsudku, prečo treba zamietnuť výhradu odvolateľky založenú na neexistencii úmyslu alebo ne-dbanlivosti. Ako vyplýva aj z bodov 124 až 137 tohto rozsudku, z preskúmania výhrad predložených v rámci tretej časti prvého odvolacieho dôvodu nevyplývalo nijaké nesprávne právne posúdenie ani nedostatočné odôvodnenie, ktoré by sa spájalo s týmito dôvodmi.

289 V tejto výhrade odvolateľka len uvádza, že porušenia sa dopustila nanajvýš z nedbanlivosti. Bez toho, aby namietala akékoľvek skreslenie, tým navrhuje, aby Súdny dvor sám posúdil skutkový stav. Podľa judikatúry citovanej v bode 53 tohto rozsudku je táto výhrada v štádiu odvolania neprípustná.

290 V dôsledku toho sa musí druhá časť tretieho odvolacieho dôvodu zamietnuť ako čiastočne neprípustná a čiastočne nedôvodná.

iii) O tretej časti tretieho odvolacieho dôvodu týkajúcej sa uloženia symbolickej pokuty

– Argumentácia účastníkov konania

291 Odvolateľka tvrdí, že Súd prvého stupňa v bode 319 napadnutého rozsudku porušil právo na rovnosť zaobchádzania, keď jej rovnako ako v rozhodnutí Deutsche Post neuložil symbolickú pokutu, hoci v prejednávanej veci sú splnené všetky tri podmienky, ktoré na tento účel stanovila Komisia.

292 V tejto súvislosti odvolateľka po prvé uvádza, že konala v súlade s judikatúrou nemeckých súdov, pretože RegTP počas dotknutého obdobia viackrát rozhodol, že údajné cenové stláčanie nebolo v rozpore s hospodárskou súťažou. Skutočnosť, že rozsudok Oberlandesgerichtu Düsseldorf vyhlásený 16. januára 2002 bol v roku 2004 zrušený

rozhodnutím Bundesgerichtshofu, je irelevantná, pretože toto zrušenie vyplývalo z výnimky, ktorú v prejednávanej veci nemožno uplatniť, a až po prijatí posledného uvedeného rozsudku odvolateľka mohla vychádzať zo zásady prípadnej zodpovednosti podľa článku 82 ES. Po druhé počas dotknutého obdobia neexistovala nijaká uplatniteľná judikatúra súdov Únie. Oznámenie z 22. augusta 1998 citované v bode 319 napadnutého rozsudku nemožno považovať za judikatúru a v súvislosti s rozhodnou otázkou v prejednávanej veci, teda otázkou, či v prípade regulovaných cien možno konštatovať cenové stláčanie, nehovorilo nič. Okrem toho si Súd prvého stupňa protirečil, keď v bode 188 napadnutého rozsudku sám uviedol, že súd Únie sa doposiaľ výslovne nevyjadril k metóde, ktorá sa má použiť na zistenie existencie cenového stláčania. Po tretie povinnosť ukončiť porušenie nemôže byť obligatórnou podmienkou pre uloženie symbolickej pokuty, keď – tak ako v prejednávanej veci – zistenie údajného porušenia nespôsobuje nijaké ťažkosti a spochybňuje sa len posúdenie konania.

²⁹³ Komisia tvrdí, že tvrdenia odvolateľky nie sú relevantné, a subsidiárne tvrdí, že sú nedôvodné.

– Posúdenie Súdny dvorom

²⁹⁴ Treba pripomenúť, že podľa judikatúry Súdneho dvora skutočnosť, že Komisia v minulosti uplatnila pri určitých typoch porušenia pokuty na určitej úrovni, ju nemôže zbaviť možnosti zvýšiť túto úroveň v rámci hraníc uvedených v nariadení č. 17, ak je to nevyhnutné na zabezpečenie uskutočňovania politiky hospodárskej súťaže Únie.

Efektívne uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže Únie totiž vyžaduje, aby Komisia mohla výšku pokút kedykoľvek prispôbiť potrebám tejto politiky (rozsudky *Musique diffusion française a i./Komisia, už citovaný*, bod 109).

²⁹⁵ V prejednávanej veci Súd prvého stupňa v každom prípade v bodoch 317 až 320 napadnutého rozsudku podrobne uviedol dôvody, pre ktoré treba situáciu odvolateľky považovať za úplne inú ako situáciu podniku vo veci *Deutsche Post*.

²⁹⁶ Treba pritom konštatovať, že prostredníctvom tejto argumentácie odvolateľka v podstate len spochybňuje posúdenia Súdu prvého stupňa v tejto súvislosti a tvrdí, že sa nachádza v rovnakej situácii ako podnik v rozhodnutí *Deutsche Post*, keďže tri dôvody, pre ktoré v ňom Komisia uložila symbolickú pokutu, sú prítomné aj v prejednávanej veci, pričom ani nenamietala skreslenie skutkových okolností, ani neuviedla, prečo pri tomto posúdení malo dôjsť k jednému alebo viacerým nesprávnym právnym posúdeniam.

²⁹⁷ Z toho vyplýva, že odvolateľka vo svojich tvrdeniach v podstate opakuje tvrdenia, ktoré už uviedla pred Súdom prvého stupňa v snahe dosiahnuť opätovné preskúmanie žaloby, čo v súlade s judikatúrou citovanou v bode 24 tohto rozsudku nepatrí do právomoci Súdneho dvora v odvolacom konaní.

²⁹⁸ Okrem toho v rozsahu, v akom odvolateľka uvádza rozpory medzi dôvodmi a bodom 188 napadnutého rozsudku, jej výhrada sa musí zamietnuť ako nedôvodná. Skutočnosť, ktorú Súd prvého stupňa uviedol v tomto bode, teda že súd Únie sa doposiaľ

výslovne nevyjadril k metóde, ktorá sa má použiť na zistenie existencie cenového stláčania, nie je vôbec v rozpore s konštatovaním v bode 319 toho istého rozsudku, podľa ktorého Komisia už uplatnila zásady uvedené v spornom rozhodnutí a oznámila ich uplatňovanie v odvetví telekomunikácií.

299 V dôsledku sa musí tretia časť tretieho odvolacieho dôvodu zamietnuť ako čiastočne neprípustná a čiastočne nedôvodná.

c) Záver týkajúci sa tretieho odvolacieho dôvodu

300 Z uvedeného vyplýva, že tretí odvolací dôvod sa musí zamietnuť v celom rozsahu.

301 Z toho vyplýva, že toto odvolanie sa musí zamietnuť.

V – O trovách

302 Podľa článku 122 prvého odseku rokovacieho poriadku, ak odvolanie nie je dôvodné, Súdny dvor rozhodne aj o trovách konania. Podľa článku 69 ods. 2 tohto rokovacieho poriadku, ktorý sa na základe článku 118 toho istého rokovacieho poriadku uplatňuje na konanie o odvolaní, účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný

nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia, Vodafone a Versatel navrhli zaviazať odvolateľku na náhradu trov konania a odvolateľka nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazať ju na náhradu trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol a vyhlásil:

1. Odvolanie sa zamieta.

2. Deutsche Telekom AG je povinná nahradiť trovy konania.

Podpisy